

ECONOMISCHE GROEP FLUVIUS

Geconsolideerde jaarrekening IFRS

Jaareinde 31 december 2018

Inhoud

FINANCIËLE OVERZICHTEN	4
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	4
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	5
Geconsolideerde balans	6
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	7
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	8
TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	9
1 Informatie over de onderneming	9
2 Samenvatting van de belangrijkste opname- en waarderingsregels	10
2.1 Conformiteitsverklaring en presentatiebasis	10
2.2 Consolidatiecriteria	10
2.3 Belangrijkste waarderingsregels	11
2.4 Samenvatting van de nieuwe standaarden die van toepassing zijn vanaf 2018	20
2.5 Gebruik van ramingen en veronderstellingen	22
2.6 Standaarden die werden gepubliceerd, maar die nog niet van kracht zijn	23
AANPASSINGEN STRUCTUUR ECONOMISCHE GROEP FLUVIUS	26
3 Uitbreiding Economische Groep Fluvius	26
GESEGMENTEERDE INFORMATIE	33
4 Gesegmenteerde informatie	33
RESULTATEN VAN HET JAAR	39
5 Bedrijfsopbrengsten	39
6 Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	41
7 Diensten en diverse goederen	41
8 Personeelsbeloningen	42
9 Afschrijvingen en waardeverminderingen (op vaste en vlottende activa), wijziging in voorzieningen	42
10 Overige operationele bedrijfskosten	43
11 Regulatoire overdrachten	43
12 Financiële resultaten	44
13 Belastingen op het resultaat	44
ACTIVA	49
14 Immateriële activa	49
15 Materiële vaste activa	50
16 Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	51
17 Overige beleggingen	52
18 Langetermijnvorderingen, andere	53
19 Voorraden	53
20 Handels- en overige vorderingen	54
21 Geldmiddelen en kasequivalenten	56
PASSIVA	58
22 Eigen vermogen	58
23 Leningen op lange en korte termijn	63
24 Voorzieningen voor personeelsbeloningen	67
25 Afgeleide financiële instrumenten	76
26 Voorzieningen, andere	77
27 Kapitaalsubsidies	78
28 Handels- en overige schulden	78
29 Actuele belastingverplichtingen	79

FINANCIËLE INSTRUMENTEN	80
30 Financiële instrumenten: risico's en reële waarde	80
ANDERE INFORMATIE	87
31 Verbonden partijen	87
32 Verplichtingen en onzekerheden	88
33 Gebeurtenissen na balansdatum.....	89
34 Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie	90
WERKEN IN EEN GEREGULEERDE OMGEVING	92
35 Elektriciteit en gas.....	92
36 Riolering.....	96

Financiële Overzichten

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(In duizenden EUR)	Toelichting	2018	2017
Bedrijfsopbrengsten	5	3.498.860	3.019.034
Opbrengsten uit contracten met klanten		2.943.748	2.651.860
Overige operationele bedrijfsopbrengsten		248.556	96.075
Geactiveerde, intern uitgevoerde werkzaamheden		306.556	271.099
Bedrijfskosten		-3.102.333	-2.447.516
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	6	-1.250.241	-1.042.809
Diensten en diverse goederen	7	-409.430	-337.314
Personeelsbeloningen	8	-441.689	-367.221
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	9	-406.581	-320.576
Overige operationele bedrijfskosten	10	-52.017	-65.653
Regulatoire overdrachten	11	-542.375	-313.943
Bedrijfswinst		396.527	571.518
Financiële baten	12	88.238	29.401
Financiële lasten	12	-189.585	-177.596
Winst vóór belastingen		295.180	423.323
Belastingen op het resultaat	13	-104.275	-187.561
Winst over de verslagperiode		190.905	235.762

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(In duizenden EUR)	Toelichting	2018	2017
Winst over de verslagperiode		190.905	235.762
Baten en lasten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen			
Elementen die niet kunnen verplaatst worden naar de winst- en verliesrekening			
Actuariële winsten (verliezen) op voorzieningen voor personeelsbeloningen	23	-58.563	5.147
Actuariële winsten (verliezen) restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen	23	-4.421	0
Reële waarde overige beleggingen	3	107.194	0
Uitgestelde belastingopbrengsten (kosten)	13	30.865	135.842
Netto elementen die niet kunnen verplaatst worden naar de winst- en verliesrekening		75.075	140.989
Totaalresultaat over de verslagperiode		265.980	376.751

Het totaal niet-gerealiseerd resultaat van de periode bedraagt 75.075 k euro. Door de uitbreiding van de Economische Groep Fluvius werden bij eerste opname eveneens niet-gerealiseerde resultaten opgenomen: opname van de ex-Infracx ondernemingen in de consolidatiekring (vanaf 1 juli 2018) voor 146.221 k euro en de gedeeltelijke inkanteling van de financieringsverenigingen (vanaf 1 april 2018) voor 775.940 k euro (zie toelichting 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius).

Geconsolideerde balans

(In duizenden EUR)	Toelichting	2018	2017
Vaste activa		13.373.430	7.925.395
Immateriële activa	14	72.343	64.605
Materiële vaste activa	15	11.182.304	7.859.072
Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	16	2.016	30
Overige beleggingen	3, 17	1.372.860	832
Restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen	3, 24	255.491	0
Langetermijnvorderingen, andere	3, 18	488.416	856
Vlottende activa		971.213	1.012.806
Vorraden	19	68.088	33.646
Handels- en overige vorderingen	20, 30	800.684	947.755
Actuele belastingvorderingen	29	65.758	0
Kortetermijnbeleggingen	30	14.989	0
Geldmiddelen en kasequivalenten	21, 30	21.694	31.405
TOTAAL ACTIVA		14.344.643	8.938.201
EIGEN VERMOGEN	3, 22	5.918.671	2.255.332
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de vennootschap		5.910.823	2.255.239
Aandelenkapitaal		2.545.877	1.262.948
Uitgiftepremies		126.884	0
Reserves		1.687.856	820.345
Niet-gerealiseerde resultaten		497.047	-500.189
Ingehouden winsten		1.053.159	672.135
Minderheidsbelangen		7.848	93
VERPLICHTINGEN		8.425.972	6.682.869
Langlopende verplichtingen		7.190.368	5.830.209
Leningen en overige financieringsverplichtingen	23, 30	5.817.461	5.235.404
Leaseverplichtingen	15	10.619	0
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	24	566.234	210.947
Afgeleide financiële instrumenten	25, 28	80.538	102.460
Voorzieningen, andere	26	41.496	9.600
Uitgestelde belastingverplichtingen	13	434.455	268.662
Kapitaalsubsidies	27	239.565	3.136
Kortlopende verplichtingen		1.235.604	852.660
Leningen en overige financieringsverplichtingen	23, 30	292.730	211.182
Leaseverplichtingen	15	2.826	0
Handels- en overige schulden	28, 30	918.988	608.822
Actuele belastingverplichtingen	29	21.060	32.656
TOTAAL PASSIVA		14.344.643	8.938.201

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(In duizenden EUR)	Aandelen- kapitaal en uitgifte- premies	Reserves	Niet- gerealiseerde resultaten	Overge- dragen winst	Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de vennootschap	Minder- heidsbe- langen	Totaal
Totaal op 1 januari 2017	1.262.948	811.641	-641.178	630.468	2.063.879	93	2.063.972
Totaalresultaat over de verslagperiode	0	0	140.989	235.762	376.751	0	376.751
Dotatie/afname aan reserves	0	8.704	0	-8.704	0	0	0
Betaalde dividenden	0	0	0	-185.391	-185.391	0	-185.391
						0	
Totaal op 31 december 2017	1.262.948	820.345	-500.189	672.135	2.255.239	93	2.255.332
Totaal op 1 januari 2018	1.262.948	820.345	-500.189	672.135	2.255.239	93	2.255.332
Totaalresultaat over de verslagperiode	0	0	75.075	190.905	265.980	0	265.980
Terugbetaling aandeel in het eigen vermogen	-4.394	-10.676	0	0	-15.070	0	-15.070
Fusie door overname van Infrac cvba	0	83	0	0	83	0	83
Opname ex-Infrac OV's in de consolidatiekring	1.243.442	837.354	146.221	362.405	2.589.422	8.365	2.597.787
Inkanteling financieringsverenigingen	161.069	99.194	775.940	35.390	1.071.593	0	1.071.593
Kapitaalverhoging	9.696	-164	0	0	9.532	0	9.532
Wijziging in de consolidatiekring	0	-480	0	1.090	610	-610	0
Dotatie/afname aan reserves	0	-57.800	0	57.800	0	0	0
Betaalde dividenden	0	0	0	-266.566	-266.566	0	-266.566
Totaal op 31 december 2018	2.672.761	1.687.856	497.047	1.053.159	5.910.823	7.848	5.918.671

Bovenstaande informatie werd opgenomen in de toelichtingen 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius', 'Eigen vermogen' en voor wat betreft de niet-gerealiseerde resultaten werden de bewegingen opgenomen in de toelichtingen 'Belastingen op het resultaat' en in 'Voorzieningen voor personeelsbeloningen'.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(In duizenden EUR)	Toelichting	2018	2017
Resultaat over de verslagperiode		190.905	235.762
Afschrijvingen immateriële activa	9, 14	26.867	35.926
Afschrijvingen materiële vaste activa	9, 15	345.669	280.924
Mutatie voorzieningen (terugname -; toevoeging +)	9	30.357	-5.336
Waardevermindering op vlottende activa (terugname -; toevoeging +)	9	3.688	9.062
Min-/meerwaarde op realisatie handelsvorderingen		6.723	3.955
Netto financieringslasten		125.457	176.812
Waardering naar reële waarde afgeleide financiële instrumenten	12	-21.645	-28.607
Winst en verlies op vaste activa		39.033	53.922
Wijzigingen kapitaalsubsidies	27	-2.465	-10
Belastingkosten	13	104.276	187.561
Bedrijfskasstroom vóór wijziging in bedrijfskapitaal en in voorzieningen voor personeelsbeloningen		848.865	949.971
Mutatie voorraden		-376	1.649
Mutatie handels- en overige vorderingen		552.731	717.986
Mutatie handels- en overige schulden		-13.705	14.609
Mutatie personeelsbeloningen		-90.856	-43.269
Netto bedrijfskasstroom		447.794	690.975
Betaalde financiële lasten		-209.162	-170.893
Ontvangen financiële baten		60.229	368
Financiële korting op inkomende facturen		455	413
Betaalde (ontvangen) winstbelastingen		-127.913	-296.484
Netto kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		1.020.268	1.174.350
Ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa		4.917	10.728
Verwerving van immateriële activa	14	-28.673	-17.537
Verwerving van materiële vaste activa	15	-530.049	-386.775
Verwerving van bedrijfscombinaties	3	5.279	0
Ontvangsten uit verkoop van overige beleggingen, investeringen in ondernemingen		-28	0
Ontvangsten (verwerving) langetermijnvorderingen		27	29
Ontvangsten kapitaalsubsidies		19.655	241
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten		-528.872	-393.314
Uitgifte aandelenkapitaal	22	9.536	0
Terugbetaling aandelenkapitaal	22	-15.070	0
Aflossing van leningen	23	-242.029	-355.376
Uitgifte obligatieleningen/leningen	23	0	199.737
Betaling van leaseverplichtingen	23	-2.058	0
Mutatie financiële kortetermijnschulden	23	24.956	-411.309
Mutatie kortetermijnbeleggingen		-14.986	0
Terugbetaling verstrekte langetermijnleningen	23	5.110	0
Betaalde dividenden	22	-266.566	-185.391
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten		-501.107	-752.339
Netto beweging geldmiddelen	21	-9.711	28.697
Geldmiddelen en kasequivalenten - begin van de verslagperiode	21	31.405	2.708
Geldmiddelen en kasequivalenten - einde van de verslagperiode	21	21.694	31.405

Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

1 Informatie over de onderneming

Met de realisatie van de fusie van Eandis System Operator cvba met haar sectorgenoot Infrac cvba op 1 juli 2018 en de inkanteling van intergemeentelijke financieringsverenigingen op 1 april 2018 werd de Economische Groep Eandis uitgebreid. De naam van de Economische Groep Eandis werd, overeenkomstig de naamswijziging van de werkmaatschappij Eandis System Operator naar Fluvius System Operator, aangepast naar **Economische Groep Fluvius**.

De geconsolideerde jaarrekening van de Economische Groep Fluvius omvat naast de rekeningen van de zeven opdrachthoudende verenigingen (OV's) van ex-Eandis, Gaselwest, IMEA, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas ook de zeven opdrachthoudende verenigingen van ex-Infrac, Infrac West, Inter-aqua, Inter-energa, Inter-media, Iveg, PBE en Riobra alsook de rekeningen van hun dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen.

In de Economische Groep Fluvius werden eveneens de ondernemingen Intergas en Fluvius OV opgenomen (Zie toelichting 'Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie').

De exploitatie van de opdrachthoudende verenigingen wordt centraal aangestuurd door de werkmaatschappij Fluvius System Operator cvba.

Alle ondernemingen van de Groep zijn gevestigd in het Vlaamse Gewest (België). De hierboven vermelde veertien opdrachthoudende verenigingen worden gereguleerd volgens de bepalingen van het Vlaamse decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking (6 juli 2001, 25 april 2014, 13 mei 2016 en 22 december 2017). Een opdrachthoudende vereniging is een intergemeentelijke samenwerkingsvorm met rechtspersoonlijkheid en met een beheersoverdracht vanuit de gemeenten die statutair vastgelegd is. De duurtijd van de OV's van de Economische Groep Fluvius is bepaald tot 29 maart 2037.

Een distributienetbeheerder (DNB) heeft een erkenning als netbeheerder voor elektriciteit en/of gas door de Vlaamse energieregulator (zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving'). De ondernemingen Inter-aqua, Inter-media en Riobra zijn geen DNB, maar zijn wel een OV.

De OV's hebben als statutair doel het distributienetbeheer in de zin van de Vlaamse regelgeving met betrekking tot elektriciteit en gas alsook het aanleggen en exploiteren van (kabel)netwerken en installaties met inbegrip van het uitbouwen ervan tot een interactief elektronisch glasvezel communicatienetwerk, de beheersing van het afvalwater en de zuiveringsbehandeling, het uitoefenen van elke nevenactiviteit, zoals de openbare verlichting en warmte. De Groep levert eveneens activiteiten voor Energie Diensten voor Lokale Besturen (EDLB) waarbij aan de aangesloten openbare besturen (steden en gemeenten) een aanbod aan kostprijs gedaan wordt ter ondersteuning van het lokale energiebeleid.

Fluvius heeft gekozen voor een rating bij de ratingagentschappen Moody's Investors Service ("Moody's") en Creditreform Rating AG ("Creditreform"). De vroegere werkmaatschappijen Eandis System Operator en Infrac hadden elk apart een rating. Op 1 juli 2018 was deze rating voor Eandis bij Moody's A3 (positieve vooruitzichten), bij Creditreform A+ (stabiele vooruitzichten) en voor Infrac bij Fitch A (negatieve vooruitzichten).

Op 15 oktober 2018 heeft Creditreform aan alle obligaties van Fluvius een A+ rating toegekend. De rating bij Fitch werd in het najaar van 2018 stopgezet.

Voor meer informatie bezoek onze website www.fluvius.be

Fluvius System Operator cvba is actief in alle Vlaamse steden en gemeenten en bedient – tot eind 2018 - eveneens 4 Waalse gemeenten. De Groep stelde gedurende 2018 gemiddeld 5.737 personen tewerk.

Dit financieel verslag voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 werd door het Managementcomité vastgesteld op 18 april 2019.

2 Samenvatting van de belangrijkste opname- en waarderingsregels

2.1 Conformiteitsverklaring en presentatiebasis

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals gepubliceerd door de International Accounting Standard Board (IASB) en goedgekeurd door de Europese Unie. De Groep heeft geen enkele nieuwe IFRS Standaard, die pas na 2018 moet worden toegepast, vroegtijdig geadapteerd.

De geconsolideerde jaarrekening werd uitgedrukt in duizenden euro, zijnde de functionele valuta en de presentatievaluta van de Groep. Ze werd opgesteld in de veronderstelling dat de bedrijfsvoering werd verdergezet en volgens de historische kostprijsmethode behoudens anders vermeld.

2.2 Consolidatiecriteria

De geconsolideerde jaarrekening omvat alle dochterondernemingen waarover de Groep zeggenschap heeft. Zeggenschap bestaat wanneer de Groep de macht heeft om het financiële en operationele beleid van de entiteit te sturen teneinde voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Dergelijke zeggenschap wordt verondersteld te bestaan indien Fluvius System Operator, direct of indirect, houder is van meer dan de helft van de stemrechten van de entiteit. Het bestaan en effect van potentiële stemrechten die op dat moment uitoefenbaar of converteerbaar zijn, worden in overweging genomen bij de beoordeling of de Groep de macht heeft om het financiële en operationele beleid van een andere entiteit te sturen.

Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop de Groep feitelijk zeggenschap verkrijgt tot de datum waarop de zeggenschap eindigt.

Investerings in geassocieerde deelnemingen zijn ondernemingen waarin een invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het financieel en operationeel beleid, maar waarover geen controle is. Dit wordt meestal aangetoond door het bezit van 20% tot 50% van de stemgerechtigde aandelen.

Joint ventures zijn ondernemingen waarover een gezamenlijke controle wordt uitgeoefend.

Deze investeringen worden verwerkt in de consolidatie volgens de vermogensmutatiemethode vanaf de datum waarop de invloed van betekenis of de gezamenlijke controle begint tot de datum waarop dit eindigt.

De financiële verslaggeving van de dochterondernemingen, investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures wordt opgesteld voor hetzelfde boekjaar als dat van de moederonderneming, gebruikmakend van dezelfde boekhoudprincipes.

De transacties tussen de dochterondernemingen van de Groep, balansposten en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen de Groep worden geëlimineerd.

Minderheidsbelangen in de netto activa van de geconsolideerde dochterondernemingen worden in het eigen vermogen afzonderlijk van het eigen vermogen van de moedermaatschappij opgenomen. Minderheidsbelangen bestaan uit het bedrag van die belangen op de overnamedatum van de bedrijfscombinatie en het aandeel van de minderheid in de wijzigingen in het eigen vermogen sinds de datum van de bedrijfscombinatie. Verliezen die van toepassing waren op de minderheid die hoger liggen dan de minderheidsbelangen in het eigen vermogen van de dochteronderneming, worden toegerekend aan de groepsbelangen met uitzondering van het geval waarin de minderheid

een bindende verplichting heeft om aanvullende investeringen te doen om de verliezen te compenseren en hiertoe in staat is.

Een lijst van de ondernemingen van de Groep is opgenomen in de toelichting 'Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie'.

2.3 Belangrijkste waarderingsregels

De toegepaste waarderingsregels zijn consistent met de principes van vorige boekjaren behalve voor deze die dienden aangepast te worden naar aanleiding van de nieuwe standaarden over opbrengsten, financiële instrumenten en m.b.t. leasing (Zie toelichting 'Samenvatting van de standaarden die van toepassing zijn vanaf 2018') en als gevolg van de uitbreiding van de Economische Groep Fluvius.

a) Opbrengsten

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden opgenomen als alle volgende voorwaarden zijn vervuld: de Groep heeft de goederen en/of diensten overgedragen aan de klant; de Groep heeft de controle over deze goederen en/of diensten overgedragen aan de klant; controle wordt verkregen vanaf het moment dat de klant zeggenschap heeft over deze goederen en/of diensten en alle voordelen ervan verwerft.

Op basis van deze hierboven vermelde algemene principes worden de verkopen van goederen en de verlening van diensten opgenomen op het ogenblik dat de producten geleverd worden aan de klant, de klant de producten heeft aanvaard en de inbaarheid van de gerelateerde vorderingen redelijkerwijze verzekerd is.

Opbrengsten uit contracten met klanten

Distributienetvergoeding (transport van energie) – Sociale functie (levering van energie)

De omzet van de netvergoeding (grid fee) is gebaseerd op de reële facturaties van netvergoeding van de opdrachthoudende verenigingen van het betrokken jaar.

De facturaties van de netvergoeding gebeuren aan de energieleveranciers en andere opdrachthoudende verenigingen aan de goedgekeurde tarieven die o.m. gepubliceerd worden op de websites van de onderscheiden opdrachthoudende verenigingen. De reële facturaties van netvergoedingen bevatten gefactureerde voorschotten (voor jaaropgenomen klanten), afrekeningsfacturen (van jaaropgenomen, manueel maandopgenomen en telegelezen toegangspunten), evenals de rectificatiefacturen geregistreerd in het betrokken kalenderjaar. Iedere maand worden de facturen uitgestuurd aan de leveranciers en worden de opbrengsten erkend.

Verkopen energie

Deze opbrengsten betreffen de verkopen van voornamelijk de leveringen van energie aan personen die wegens betaalmoeilijkheden geen leverancier van energie vinden op de markt.

De opbrengsten van deze klantengroep worden opgenomen – niettegenstaande de inbaarheid niet steeds waarschijnlijk is - aangezien de Groep werkt in een gereguleerde omgeving en de kosten van niet-inbaarheid kunnen opgenomen worden via het gereguleerd tarief.

De opbrengstenstroom uit de *facturatie werken derden* omvat diverse uitgevoerde werken voor derden in het kader van onder meer EDLB (Energie Diensten voor Lokale Besturen) en de openbare verlichting en voor grond- en kabelwerken. De EDLB activiteiten worden aangeboden aan de aangesloten openbare besturen (steden en gemeenten) aan kostprijs ter ondersteuning van het lokale energiebeleid. Daarnaast is de Groep verantwoordelijk voor het beheer van het openbare verlichtingspark van de gemeenten.

De opbrengsten uit facturatie werken derden worden gewaardeerd op basis van de vergoeding waar de Groep verwacht recht op te hebben in het contract. De contracten omvatten geen variabele

elementen. De Groep boekt opbrengsten zodra de prestatieverplichtingen zijn nagekomen, namelijk wanneer de controle overgedragen wordt aan de klant. Specifiek volgt de opbrengsterkenning het vijfstappenmodel. Stap 1 in dit model is de identificatie van de contracten met de klant; stap 2 de identificatie van de prestatieverplichtingen in de contracten; stap 3 de bepaling van de transactieprijs; stap 4 de toerekening van de transactieprijs aan de prestatieverplichtingen en stap 5 de opbrengsterkenning wanneer de prestatieverplichtingen zijn nagekomen.

De EDLB opbrengsten worden erkend op een bepaald punt in de tijd bij de voorlopige oplevering van de werken na aanvaarding van de klant. De opbrengsten uit openbare verlichting worden tevens erkend op een bepaald punt in de tijd wanneer de prestatieverplichtingen zijn nagekomen.

Andere verkopen

De Groep behaalt de omzet uit de rioleringsactiviteit voornamelijk van de saneringsbijdragen. De saneringsbijdrage wordt door de watermaatschappijen aan de gezinnen aangerekend. Aangezien het rioleringsnetwerk eigendom is van de Groep behoort de gemeentelijke bijdrage aan de Groep toe. De facturatie aan de watermaatschappijen betreft het bedrag van de heffingen minus een af te houden kostenpercentage dat de logistieke kosten dekt.

De omzeterkenning is voor het volledige bedrag met een opname van de kosten in de resultatenrekening.

De Groep levert een dienst aangezien de afvoer en inzameling van afvalwater over het rioleringsnetwerk gaat.

Infra-X

Ex-Infrax OV's zijn eigenaar van het kabelnetwerk. Dit kabelnetwerk werd in 2008 in erfpacht gegeven aan Telenet. Echter een deel van het netwerk kan gebruikt worden door de ondernemingen van ex-Infrax Groep om een beperkt aantal diensten te leveren. Deze diensten worden geleverd aan de gemeenten voor het internet (internet provider) en telefonie (operator) waarvan de opbrengsten maandelijks worden opgenomen en erkend.

Overige operationele bedrijfsopbrengsten

Diverse recuperaties worden opgenomen naar aanleiding van onder meer subsidies, dienstprestaties voor aansluitingen en premies.

De post *Andere* bevat éénmalige opbrengsten zoals meerwaarden van de realisatie van verkopen en diverse opbrengsten.

Financiële baten en ontvangen dividenden

Opbrengsten uit intresten worden geboekt wanneer ze verworven zijn en over de periode waarop ze betrekking hebben (rekening houdend met de effectieve rentevoet van het actief), tenzij er twijfel bestaat over de invorderbaarheid.

Rentebaten derivaten en andere financiële baten worden opgenomen wanneer ze zich voordoen. Deze laatste betreffen voornamelijk de herwaardering aan reële waarde van de beschikbare aandelen.

Ontvangen dividenden worden opgenomen in de winst- en verliesrekening op het moment waarop ze worden toegekend.

Kapitaalsubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen in de balans van zodra er een redelijke zekerheid bestaat dat ze zullen ontvangen worden en dat aan de voorwaarden voldaan wordt die eraan verbonden zijn.

Subsidies die aan een actief verbonden zijn, worden in de balans als 'Kapitaalsubsidies' opgenomen en worden systematisch in de winst- en verliesrekening opgenomen gespreid over de verwachte gebruiksduur van het bijbehorend actief. Omwille van het onzekere karakter betreffende

zowel de ontvangst, het tijdstip ervan en de grootte van de toegekende subsidie worden de kapitaalsubsidies met betrekking tot rioleringswerken geboekt bij ontvangst.

Subsidies als compensatie voor gemaakte kosten worden systematisch in de winst- en verliesrekening opgenomen als 'Overige operationele bedrijfsopbrengsten' in dezelfde periode waarin de kosten worden opgenomen.

b) Kosten

De kosten worden opgenomen in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin ze zich voordoen.

De Groep heeft de verplichting om *groenestroom- en warmte-krachtcertificaten*, die haar worden aangeboden door producenten van hernieuwbare energie, op te kopen aan een bepaalde prijs. Deze certificaten kan de Groep verkopen op een actieve markt. De waarde van de verkochte certificaten ligt lager dan de aankoopprijs. De kost die hierdoor ontstaat, werd opgenomen onder de rubriek 'Handelsgoederen, grond-en hulpstoffen, Groenestroom – en warmte-krachtcertificaten' evenals de kost naar aanleiding van de waardering aan marktprijs en kosten in verband met solidarisering (zie toelichting 'Handels- en overige vorderingen').

De uitbetaalde *premies* voor *Rationeel EnergieGebruik (REG)* aan particulieren en ondernemingen worden als een kost opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Deze premies worden toegekend wanneer particulieren en ondernemingen investeren in energiezuinige toepassingen zoals het plaatsen van isolatie, hoogrendementsbeglazing, zonne-boiler, en andere. Deze premies worden ieder jaar geëvalueerd in overleg met de Vlaamse overheid en kunnen variëren in grootte en toepassing. Per kalenderjaar wordt een REG-actieplan afgesproken.

De *financiële lasten* omvatten intresten van leningen, berekend volgens de effectieve rentevoetmethode, en bankkosten. Alle intresten en andere gemaakte kosten in verband met leningen of andere financiële transacties zoals indekkingsopties worden als financiële kosten geboekt wanneer ze zich voordoen.

De *belastingen* op het resultaat van het boekjaar omvatten de verschuldigde en uitgestelde belastingen. De belasting op het resultaat wordt geboekt in de winst- en verliesrekeningen tenzij ze betrekking heeft op transacties die direct in het eigen vermogen werden opgenomen. In dat geval worden de belastingen eveneens direct ten laste van het eigen vermogen geboekt.

De courante belastinglasten zijn de verwachte belastingschulden op het belastbaar inkomen van het jaar, gebaseerd op belastingtarieven die gelden op de balansdatum, en elke aanpassing aan belastingschulden aangaande voorgaande jaren. Voor de berekening van de winstbelastingen op het belastbaar inkomen van het jaar worden de op het ogenblik van afsluiting van kracht zijnde belastingtarieven (of belastingtarieven waarvan het wetgevingsproces materieel was afgesloten) gebruikt.

Uitgestelde belastingen worden opgenomen voor de tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarden van de activa en de passiva en de boekwaarden voor financiële rapporteringsdoeleinden.

Vanaf 2015 zijn de OV's (met uitzondering van Inter-aqua en Riobra) onderhevig aan de vennootschapsbelasting zoals ook Fluvius System Operator, haar dochteronderneming, deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen onderhevig waren aan de vennootschapsbelasting. In de toekomst zal Inter-aqua (en eventueel Riobra) ook onderhevig zijn aan de vennootschapsbelasting (zie toelichting 'Belastingen op het resultaat'). Echter, voor de berekening van de uitgestelde belastingen werd rekening gehouden met de lopende ruling waarbij er geen uitgestelde belastingen worden gerekend op tijdelijke verschillen die ontstaan zijn in het verleden.

c) Immateriële activa

Immateriële activa worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met eventuele gecumuleerde afschrijvingen en eventuele gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen.

Kosten met betrekking tot onderzoekswerk dat werd uitgevoerd met het oog op het verwerven van nieuwe technische kennis en inzichten, worden opgenomen in de winst- en verliesrekening in de periode waarin ze zich voordoen.

Kosten met betrekking tot de ontwikkelingsfase, waarbij kennis verkregen door onderzoek wordt toegepast om te komen tot een plan of ontwerp voor de productie van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten en processen, worden opgenomen in de balans enkel als het product of het proces technisch en commercieel uitvoerbaar is, de entiteit de nodige middelen heeft om de ontwikkeling te voltooien, het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen naar de Groep zullen toevloeien en de kostprijs betrouwbaar kan worden bepaald. Het geactiveerde bedrag omvat alle kosten die rechtstreeks toe te rekenen zijn aan het tot stand brengen, de productie en de voorbereiding van het actief zodat het kan functioneren op de wijze zoals door het management bedoeld.

Tot en met 2014 werden afschrijvingen ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode vanaf het jaar van aanschaf en dit over de verwachte gebruiksduur van ieder onderdeel van een immaterieel actief.

Vanaf 2015 zijn de OV's onderworpen aan de vennootschapsbelasting en worden de afschrijvingen, conform de fiscale regels, pro rata temporis berekend tijdens het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt. Dit betekent dat het afschrijven start vanaf de maand na de maand van indienstneming.

Een andere afschrijvingsmethode wordt slechts gebruikt indien deze het verwachte verbruikspatroon van de toekomstige economische voordelen van het actief beter weerspiegelt.

Immateriële activa worden niet geherwaardeerd.

Indien de boekwaarde van een immaterieel actief groter is dan de realiseerbare waarde, dan wordt de boekwaarde verlaagd om de bijzondere waardevermindering te weerspiegelen.

De afschrijvingspercentages op basis van de geschatte gebruiksduur zijn als volgt:

Software	10,00%; 20,00%
Kosten voor slimme projecten, clearing house en warmtenetten	10,00%; 20,00%
Exploitatierchten riolering	2,00%
Geactiveerde ontwikkelingskosten	10,00%; 20,00%

d) Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden geboekt aan historische kostprijs verminderd met de tussenkomst van derden, de gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De historische kostprijs omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met andere directe aanschaffingskosten.

De kostprijs van zelf-vervaardigde activa omvat materiaalkosten, directe arbeidskosten en een redelijk deel van de indirecte productiekosten. Deze indirecte productiekosten omvatten het gedeelte van de algemene administratie- en exploitatiekosten dat niet rechtstreeks kan aangerekend worden op geïdentificeerde investeringsuitgaven. Deze kosten (voor het grootste gedeelte personeelskosten) worden onder de vorm van toeslagen aan de kostprijs van de investeringswerken toegevoegd volgens het systeem van interne doorrekening.

Wanneer materiële vaste activa bestaan uit onderdelen met een ongelijke gebruiksduur, kunnen deze als afzonderlijke posten onder de materiële vaste activa worden opgenomen.

De Groep neemt de kostprijs op van een uitbreiding of vervangingsonderdeel van dat materieel vast actief wanneer die kosten worden gemaakt, en indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief aan de Groep zouden toekomen en indien de kostprijs van het actief betrouwbaar kon worden bepaald. Alle overige kosten worden als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening van zodra ze worden gemaakt.

Vanaf 2015 worden netwerken in uitvoering geactiveerd onder de rubriek 'Activa in aanbouw'. De investeringen opgenomen in deze rubriek worden niet afgeschreven.

Tot en met 2014 werden afschrijvingen ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode vanaf het jaar van aanschaf en dit over de verwachte gebruiksduur van ieder onderdeel van een materieel vast actief.

Vanaf 2015 zijn de OV's (behalve Inter-aqua en Riobra) onderworpen aan de vennootschapsbelasting en worden de afschrijvingen, in overeenkomst met de fiscale regels, pro rata temporis berekend tijdens het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt. Dit betekent dat het afschrijven start vanaf de maand na de maand van indienstneming.

De terreinen worden niet afgeschreven. De afschrijvingspercentages op basis van de gemiddelde levensduur zijn als volgt:

Constructie en administratieve gebouwen*	2,00%
Netten en leidingen	2,00%; 3,00%
Rioleringsnetten	2,00%
Overige distributie-installaties	3,00%
Dienstleidingen warmte	3,00%
Technische installaties gebouwen*	4,00%
Warmtestations, kathodische bescherming (warmte)	5,00%
Afgiftestation warmte	6,67%
Hergebruikte uitrusting in cabines	6,67%
Glasvezel	10,00%
Elektronische meetapparatuur	10,00%
Meubilair en uitrustingen	10,00%; 20,00%
Inrichtingskosten gebouwen*	10,00%; 11,12%
Inrichtingskosten gehuurde gebouwen*	10,00%; 11,12%
Proeftuin EVA (Elektrische Voertuigen in Actie)	50,00%
Oplaadpalen voor elektrische voertuigen	10,00%
Industriële gebouwen	3,00%
Installaties openbare verlichting, kabeltelevisie en andere	5,00%
Elektronische en mechanische uitrusting pompstations en bekkens	6,67%
Technische installaties riolering	7,00%
Overige materiële vaste activa	10,00%

*De met een asterisk aangeduide afschrijvingspercentages werden vanaf boekjaar 2014 gebruikt voor de nieuw verworven investeringen.

Bij de transitie naar de IFRS rekeningen (2007 voor de ex Eandis DNB's) werd de Belgische GAAP boekwaarde van de materiële vaste activa, zoals aanvaard door de federale regulator CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas), gebruikt als startwaarde voor de IFRS.

Herstellings- en instandhoudingskosten die de toekomstige economische voordelen niet vergroten, worden als lasten in de winst- en verliesrekening genomen.

De opname van kosten in de boekwaarde van een materieel vast actief wordt beëindigd wanneer het actief op de locatie is en zich in de staat bevindt die noodzakelijk is om te kunnen functioneren op de door het management beoogde wijze.

Meer- en minderwaarde op verkopen

Netto winsten en verliezen gerealiseerd op de verkoop van materiële vaste activa worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Ze worden opgenomen, wanneer de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom worden overgedragen aan de koper, het waarschijnlijk is dat de

economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de onderneming zullen vloeien, de reeds gemaakte of nog te maken kosten met betrekking tot de transactie op betrouwbare wijze gewaardeerd kunnen worden en er geen feitelijke zeggenschap meer is over de materiële vaste activa.

Leasing

De Groep bepaalt bij aanvang van de overeenkomst of deze voldoet aan de voorwaarden om als een lease beschouwd te worden. De overeenkomst, die een actief of meerdere activa bevat, wordt verondersteld een lease te bevatten wanneer de Groep het recht heeft om het gebruik van het onderliggend actief te controleren. Indien de voornaamste verbonden voordelen en risico's van het betrokken actief overgedragen worden naar de Groep zal deze de overeenkomst classificeren als een financiële lease. Zij worden gewaardeerd aan de laagste van hun contante waarde van de minimale leasebetalingen en de reële waarde op moment van aanvang van de lease. De Groep zal deze activa afschrijven over de looptijd van de lease, of over de gebruiksduur als deze korter is. Indien de Groep, bij aanvang van de overeenkomst, reeds zeker eigenaar wordt na het verstrijken van de leasetermijn, zal de Groep de activa afschrijven over hun gebruiksduur.

Leasing van activa waarbij de voordelen en de risico's substantieel bij de leasinggever blijven, wordt beschouwd als operationele leasing. Betalingen van operationele leasing worden op tijdevenredige basis ten laste van de winst- en verliesrekening opgenomen gedurende de leaseperiode, tenzij een andere systematische wijze van toerekening meer representatief is voor het tijds patroon van de voordelen die de gebruiker geniet.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor de immateriële activa en materiële vaste activa van de Groep wordt op elke balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, dient de realiseerbare waarde van het actief te worden geschat.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden direct opgenomen in de winst- en verliesrekening.

e) Deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De deelnemingen worden geboekt op de transactiedatum.

Deze investeringen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij deze niet op een betrouwbare wijze kan worden bepaald. In dat geval worden ze geboekt aan aanschaffingswaarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde hoger is dan de verwachte realiseerbare waarde.

f) Overige beleggingen

Elk type belegging wordt geboekt op de transactiedatum.

Beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten omvatten deelnemingen in ondernemingen waarin de Groep noch zeggenschap noch een belangrijke invloed heeft. Dit is het geval bij ondernemingen waarin de Groep minder dan 20% van de stemrechten bezit.

De beleggingen worden geklasseerd als financiële activa en worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde plus eventuele transactiekosten. De reële waardeveranderingen worden verwerkt in het resultaat (fair value through profit or loss) indien deze aangehouden worden voor handelsdoeleinden en via niet-gerealiseerde resultaten voor de strategische participaties (fair value through other comprehensive income).

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde hoger is dan de verwachte realiseerbare waarde.

g) Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde die wordt bepaald aan de hand van de methode van het voortschrijdend gewogen gemiddelde.

Een waardevermindering wordt toegepast op voorraadartikelen die, gezien hun verouderde staat, niet meer voor exploitatie bruikbaar zijn of waarvan de geraamde verkoopwaarde lager ligt dan de boekwaarde. Indien voorraadartikelen meer dan één jaar niet gebruikt worden, wordt een waardevermindering van 100,00% toegepast.

Die afschrijvingen worden opgenomen als last in de winst- en verliesrekening.

h) Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden uitgedrukt aan hun geamortiseerde kostprijs.

Waardeverminderingen worden geboekt indien er onzekerheid bestaat over de inbaarheid van de vordering en na vergelijking met de realisatiewaarde.

In het geval van een faillissement of gerechtelijke reorganisatie wordt de vordering onmiddellijk afgeschreven en de belasting over de toegevoegde waarde teruggevorderd.

In het kader van de volledige vrijmaking van de energiemarkt in Vlaanderen per 1 juli 2003 werd voor alle nog openstaande vorderingen per 31 december 2003, ouder dan 6 maanden, een provisie voor oninbaarheid aangelegd. Deze bijkomende provisie wordt verder teruggenomen in functie van de realisatie van ontvangsten op deze vorderingen of aangewend bij definitieve afschrijving ervan. Vorderingen met betrekking tot uitgevoerde werken en geleverde prestaties, met uitzondering van enerzijds de schadegevallen die in behandeling zijn bij de juridische dienst en anderzijds de vorderingen op aangesloten gemeenten, die meer dan 6 maanden vervallen zijn worden als dubieus beschouwd. Hiervoor wordt een waardevermindering ten belope van 100,00% (exclusief btw) aangelegd.

Voor de vorderingen ingevolge energieleveringen door de distributienetbeheerder wordt jaarlijks een provisie voor oninbare vorderingen berekend en aangelegd op basis van de gemiddelde inningsgraad die resulteert uit de statistische gegevens inzake het betalingsverkeer die opgetekend werden sinds de vrijmaking van de energiemarkt voor de voornaamste klantencategorieën.

Vorderingen worden definitief ten laste genomen (afgeboekt) met aanwending van de hiervoor reeds eerder aangelegde provisie voor oninbaarheid van zodra op basis van attesten, aangeleverd door deurwaarders, advocaten of incassokantoren kan worden aangetoond dat er geen recuperatie meer mogelijk is en rekening houdend met de bekomen fiscale ruling.

Ook wanneer kan worden aangetoond dat de opbrengsten verbonden aan een mogelijke recuperatie niet opwegen (m.a.w. niet economisch verantwoord zijn) tegen de te maken kosten voor recuperatie, wordt een vordering definitief afgeboekt met aanwending van mogelijk reeds eerder aangelegde provisies.

Aanvullend op bovenstaande methode wordt er een analyse gedaan op basis van de verwachte toekomstige verliezen voor een periode van 12 maanden en dit vanaf het moment dat de vordering ontstaat. Vorderingen waarvoor het risico op inning hoger ligt, worden op hun volledige looptijd geanalyseerd. De Groep heeft een relatief laag risico voor wat betreft vorderingen ingevolge energieleveringen door de opdrachthoudende verenigingen aan energieleveranciers. Daarom en ook omdat de vorderingen geen financieringscomponent kennen, heeft de Groep gekozen om de 'simplified approach' te hanteren voor de afwaardering van handelsvorderingen. Deze methode vertrekt van de historische afwaarderingen op de verkopen van de afgelopen drie boekjaren. Deze verhouding wordt toegepast op de huidige uitstaande vorderingen om zo tot de waardevermindering op vorderingen te komen.

Voor de sociale leveranciers werd een waardevermindering opgenomen van meer dan 50% van het totale openstaande bedrag. Omdat de Groep werkt in een gereguleerde omgeving is het mogelijk dat de kosten worden gerecupereerd via de tarieven.

i) Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten contanten, direct opvraagbare tegoeden bij kredietinstellingen en andere kortlopende, uiterst liquide beleggingen (maximale looptijd van drie maanden) die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Ze worden gewaardeerd aan nominale waarde die overeenstemt met de reële waarde. In het kasstroomoverzicht worden deze middelen gepresenteerd als geldmiddelen en kasequivalenten.

j) Aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal is vertegenwoordigd door aandelen zonder nominale waarde. Het kapitaal bestaat uit een vast gedeelte dat volledig geplaatst en volgestort is. Het variabel gedeelte van het kapitaal varieert ingevolge toetreding of uittreding (die gepaard gaat met terugneming van aandelen) van deelnemers, of ingevolge kapitaalverhoging of kapitaalvermindering. Het kapitaal wordt niet geïndexeerd.

De maatschappelijke aandelen zijn ondeelbaar en bestaan uit aandelen en/of winstbewijzen. Verder worden de aandelen benoemd naargelang de activiteit. Dividenden worden als een verplichting opgenomen in de periode waarin ze worden goedgekeurd.

Indien er resultaatselementen geboekt worden die uitsluitend een gevolg zijn van elementen die hun oorsprong vinden in de captieve periode (d.w.z. vóór 1 juli 2003) en die een impact zouden hebben gehad op het resultaat van de desbetreffende periode, dan wordt dit gedeelte van het resultaat aan de deelnemers toegekend volgens de modaliteiten die van toepassing waren met betrekking tot de verdeling van de saldowinst gerealiseerd in het jaar voorafgaand aan de eerste effecten van de liberalisering.

k) Leningen

Opgenomen rentedragende leningen worden initieel verwerkt tegen reële waarde verminderd met toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij een verschil tussen de kostprijs en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve-rentemethode in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de leningen.

l) Leaseverplichtingen

Voor overeenkomsten waarbij de onderliggende activa het voorwerp van een financiële lease weerspiegelen, dient er een lang- en kortlopende leaseverplichting te worden opgenomen. Zij worden gewaardeerd aan de laagste van hun contante waarde van de minimale leasebetalingen en de reële waarde op moment van aanvang van de lease. De betalingen aan de leasinggever worden enerzijds toegewezen aan de afbouw van deze leaseverplichtingen en anderzijds toegewezen aan de financieringskosten in de winst- en verliesrekening van het betreffende boekjaar.

m) Personeelsbeloningen

Pensioenregelingen en andere vergoedingen toegekend na uitdiensttreding

De bijdragen voor toegezegde-bijdragenregelingen worden ten laste van het resultaat opgenomen op het moment dat ze verschuldigd zijn. Tot en met 2015 gebeurde de waardering van deze fondsen aan intrinsieke waarde en werd elk individueel verschil tussen de wiskundige reserve en het gegarandeerd minimum opgenomen als een schuld in de financiële staten.

Vanaf 2016 werd de rendementsgarantie aangepast en deze is nu variabel (zie toelichting 'Voorziening voor personeelsbeloningen'). De voorziening voor toegezegde-bijdragenpensioenplannen wordt bijgevolg gewaardeerd volgens de Projected Unit Credit (PUC) methode zonder projectie van de toekomstige premie. Voor het O.F.P. Enerbel wordt vanaf 2018 het patronale gedeelte berekend volgens de PUC-methode met projectie van de toekomstige premies. Het gedeelte van de werknemer wordt nog steeds via de PUC-methode zonder projectie

van de toekomstige premies geëvalueerd gezien de werknemerspremies niet afhankelijk zijn van de anciënniteit.

Het in de balans opgenomen bedrag is het verschil tussen deze voorziening en de reële waarde van de fondsbeleggingen.

De verplichtingen van de Groep betreffende de toegezegd-pensioenregelingen en de kosten die eruit voortvloeien, worden gewaardeerd op basis van de PUC-methode. Het in de balans opgenomen bedrag vertegenwoordigt het verschil van de contante waarde van de omschreven pensioenverplichtingen (Defined Benefit Obligation) en de reële waarde van fondsbeleggingen.

Herwaardering omvat actuariële winst en verlies en het rendement op fondsbeleggingen (exclusief intrest) die direct worden opgenomen in de balans en als winst of last in de periode waarin ze zich voordoen. Ze worden opgenomen in het overzicht van niet-gerealiseerde resultaten, die niet kunnen worden verplaatst naar de winst- en verliesrekening.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden opgenomen in de winst- en verliesrekening gedurende de periode waarin de wijziging van het pensioenplan plaatsvond.

Netto rentekosten worden berekend op de netto personeelsverplichtingen door toepassing van de disconteringsvoet bij het begin van de periode.

Het bedrag in de winst- en verliesrekening bestaat uit de pensioenkosten (de aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten, pensioenkosten van verstreken diensttijd, actuariële winst of verlies op andere langetermijnpersoneelsbeloningen alsook eventuele inperkingen en afwikkelingen) en de netto rentekosten.

De Groep rapporteert de eerste twee kosten in de winst- en verliesrekening op de lijn Personeelsbeloningen en Andere financiële resultaten.

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen bevatten afscheids- en jubileumpremies en overgedragen verlof- of overuren.

Deze voordelen worden op dezelfde wijze behandeld als pensioenregelingen, doch de actuariële winsten en verliezen worden onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Alle personeelsbeloningen worden jaarlijks gewaardeerd door een erkende actuaris.

Restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen

Het Energiedecreet van 2015 bepaalt en de huidige tariefmethodologie bevestigt dat de gestrande kosten, die bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector in aanmerking komen voor opname in de tarieven. Aangezien het vrijwel zeker is dat deze zullen gedragen worden door derde partijen, werd hiervoor een restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen opgenomen als een actief.

De restitutierechten worden bijgevolg opgenomen aan dezelfde waarde als de desbetreffende opgenomen voorzieningen voor personeelsbeloningen (i.e. reële waarde). Alle aanpassingen in de periode als gevolg van veranderingen in de veronderstellingen of ervaringsaanpassingen worden opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten alsook deze aanpassingen voor de restitutierechten.

n) Afgeleide financiële instrumenten

De Groep maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten (Linear Constant Maturity Swap – LCMS; Interest Rate Swaps - IRS en andere) om de renterisico's af te dekken die voortvloeien uit haar financieringsactiviteit. De afgeleide financiële instrumenten worden bij een eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit fluctuaties van de reële waarde wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening. De reële waarde van de renteswaps is het geschatte bedrag dat de Groep zou ontvangen of betalen om de swap op balansdatum te beëindigen, waarbij rekening is gehouden met de actuele rente, de waarde van de optie en de kredietwaardigheid van de tegenpartij van de swap.

De Groep past geen hedge accounting toe.

o) Voorzieningen, andere

Voorzieningen worden op de balans aangelegd wanneer de Groep een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting heeft ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden, en het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen vereist is om de verplichting af te wikkelen en het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Het bedrag opgenomen als voorziening is de beste schatting op balansdatum van de uitgave nodig om aan de bestaande verplichting te voldoen, eventueel verdisconteerd indien de tijdswaarde van het geld relevant is.

p) Handels- en overige schulden

Handels- en overige schulden worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

q) Belastingen

Actuele belastingvorderingen en -verplichtingen worden netto voorgesteld enkel en alleen indien de entiteit een in rechte afdwingbaar recht heeft opgenomen om de opgenomen bedragen te salderen en voornemens is om de verplichting op netto basis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen geven de aftrekbare of belastbare tijdelijke verschillen aan tussen de boekwaarden en de fiscale waarden.

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen de belastingvoeten die naar verwachting van toepassing zullen zijn in de periode waarin de vordering zal worden gerealiseerd of aan de verplichting zal worden voldaan, als deze belastingvoeten aangenomen of quasi aangenomen zijn op balansdatum.

De uitgestelde belastingvorderingen worden geboekt indien het waarschijnlijk is dat belastbare winsten zullen worden behaald waarmee de uitgestelde belastingvorderingen zullen kunnen verrekend worden.

2.4 Samenvatting van de nieuwe standaarden die van toepassing zijn vanaf 2018

De nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties die van kracht zijn vanaf 1 januari 2018 hebben geen belangrijke invloed op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep. Deze nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties die toepasbaar zijn voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2018 waren de volgende:

- IFRS 9 *Financiële instrumenten*

Deze standaard werd uitgevaardigd in het kader van een breder project ter vervanging van IAS 39 *Financiële instrumenten: Opname en waardering*. IFRS 9 brengt alle drie aspecten van het project met betrekking tot de verantwoording van financiële instrumenten samen: classificatie en waardering, bijzondere waardeverminderingen en hedge accounting. IFRS 9 is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2018.

➤ Classificatie en waardering: de voornaamste financiële activa van de Groep betreffen leningen die verstrekt worden aan de opdrachthoudende verenigingen die momenteel verwerkt worden aan geamortiseerde kostprijs. Deze leningen worden aangehouden om contractuele kasstromen te ontvangen en leiden naar verwachting tot kasstromen die enkel bestaan uit ontvangsten van hoofdsom en rente. De Groep heeft de kenmerken van de contractuele kasstromen van ieder van deze leningen in detail geanalyseerd en heeft geconcludeerd dat deze instrumenten voldoen aan de criteria van IFRS 9 voor waardering tegen geamortiseerde kostprijs. Bijgevolg kan de huidige boekhoudkundige verwerking behouden blijven onder de nieuwe standaard.

➤ Bijzondere waardeverminderingen: voor alle handelsvorderingen van de Groep werd een berekening van de verwachte kredietverliezen uitgevoerd waaruit geen verwacht kredietverlies blijkt.

- Hedge accounting: de Groep verwerkt haar derivaten aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening. De nieuwe standaard zal geen impact hebben op de huidige boekhoudkundige verwerking.
- IFRS 15 *Opbrengsten uit contracten met klanten*, inclusief wijzigingen in IFRS 15: Ingangsdatum van IFRS 15 en Verduidelijking van IFRS 15
In IFRS 15 wordt een vijfstappenmodel voor de verantwoording van omzet uit contracten met klanten geïntroduceerd. Onder IFRS 15 worden opbrengsten uit hoofde van de overdracht van goederen of diensten verantwoord tegen de vergoeding waarop de onderneming verwacht recht te hebben. IFRS 15 vervangt alle bestaande vereisten voor opbrengsterkenning. IFRS 15 is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2018. De Groep past deze nieuwe standaard op de vereiste ingangsdatum retrospectief toe. De voornaamste opbrengstenstroom van de Groep resulteert uit de doorrekening van de kosten uit het ontwikkelen, beheren en onderhouden van de distributienetten voor elektriciteit en aardgas; en de kosten van andere leidinggebonden nutsvoorzieningen aan haar aandeelhouders, opdrachthoudende verenigingen. Deze doorrekening gebeurt op basis van afgesproken toewijzingsregels. IFRS 15 heeft geen invloed op de verwerking van deze opbrengsten. Bijgevolg kan de huidige boekhoudkundige verwerking behouden blijven onder de nieuwe standaard.
- Wijzigingen in IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* – Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingstransacties
- Wijzigingen in IFRS 4 *Verzekeringscontracten* – Toepassing van IFRS 9 *Financiële instrumenten* met IFRS 4 *Verzekeringscontracten*
- Wijzigingen in IFRS 9 *Financiële instrumenten* – Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie
- IFRS 15 *Opbrengsten van contracten met klanten*, inclusief wijzigingen in IFRS 15: Ingangsdatum van IFRS 15 en Verduidelijking van IFRS 15 *Opbrengsten van contracten met klanten*
- Wijzigingen in IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* – Herclassificatie van vastgoedbeleggingen
- IFRIC 22 *Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen*
- Jaarlijkse verbeteringen van IFRS - cyclus 2014–2016

2.5 Gebruik van ramingen en veronderstellingen

Het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat het management beoordelingen, inschattingen en veronderstellingen maakt die een invloed kunnen hebben op de gerapporteerde cijfers, zowel in de balans als de winst- en verliesrekening. De inschattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De hieruit voortvloeiende resultaten dienen als basis voor het nemen van beslissingen over boekwaarden van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze blijken uit andere bronnen. De uiteindelijke resultaten kunnen afwijken van de gemaakte inschattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen van boekhoudkundige inschattingen worden opgenomen in de periode waarin de herziening plaatsvindt in zover de herziening enkel die periode betreft, of in de periode van de herziening en toekomstige periodes indien de herziening zowel huidige als toekomstige periodes betreft.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

De kosten van de personeelsbeloningen en de contante waarde van de pensioenverplichtingen worden bepaald door actuariële berekeningen. Hiervoor worden verschillende veronderstellingen gebruikt die van de werkelijke ontwikkelingen in de toekomst kunnen afwijken. Als gevolg van de complexiteit van de actuariële berekeningen en het langetermijnkarakter van de verplichtingen zijn deze personeelsverplichtingen zeer onderhevig aan veranderingen in de veronderstellingen. De belangrijkste actuariële veronderstellingen en een sensitiviteitsanalyse worden opgenomen in de toelichting 'Voorziening voor personeelsbeloningen'.

Reële waardebepaling financiële instrumenten

De volgende methodes en veronderstellingen worden gebruikt voor het schatten van de reële waarde (Zie toelichting 'Financiële instrumenten: risico's en reële waarde'):

Geldmiddelen en kortetermijnleningen, handelsvorderingen (na aftrek van voorzieningen), handelsschulden en overige schulden benaderen hun netto boekwaarde grotendeels wegens de korte looptijd van deze instrumenten.

De reële waarde van de beleggingen uit een niet-genoteerde markt is gebaseerd op de laatste beschikbare jaarinformatie, met onderscheid voor volgende beleggingen:

Publi-T: reële waarde gebaseerd op laatste beschikbare balans met aanpassing voor de aangehouden investeringen in Elia door opname aan de aandelenkoers van Elia

Publigas: reële waarde gebaseerd op extern waarderingsverslag

Aandeel Elia: reële waarde gebaseerd op aandelenkoers van Elia

Andere ondernemingen: reële waarde gebaseerd op laatste beschikbare jaarinformatie

De reële waarde van de GSC en WKK wordt opgenomen aan het gegarandeerd bedrag, zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiedecreet.

De afgeleide financiële instrumenten zijn interestswaps. De toegepaste waarderings technieken zijn swapmodellen die gebruik maken van actuele waarde berekeningen. De modellen bevatten diverse soorten input waaronder termijnkoersen, rentecurves die worden bekomen op basis van de markttrente en afgeleiden uit marktprijzen van verschillende financiële producten die opgevraagd worden aan verschillende marktpartijen.

De reële waarde van genoteerde obligatieleningen is gebaseerd op de indicatieve noteringen op Bloomberg (Bloomberg is een vooraanstaande nieuwssite voor zakelijke en financiële markten, het levert wereldwijd economisch nieuws, koersen van futures, aandelenkoersen e.a.) op datum van rapportering.

Waardeverminderingen handels- en overige vorderingen

Voor de berekening van de verwachte toekomstige verliezen op handels- en overige vorderingen maakt de Groep gebruik van een provisiematrix waarin vertrokken wordt van de historische afwaarderingen op de verkopen van de afgelopen drie boekjaren. Aanvullend wordt toekomstige indicatieve informatie toegevoegd, zoals bijvoorbeeld de economische omstandigheden, die een

mogelijke impact hebben op de activiteiten van de Groep. Op elke rapporteringsdatum dienen de historische afwaarderingen en toekomstige indicatieve informatie geanalyseerd.

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden opgenomen voor de tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarden van de activa en de passiva en de boekwaarden voor financiële rapporteringsdoeleinden.

Vanaf 2015 zijn de OV's (met uitzondering van Inter-aqua en Riobra) onderhevig aan de vennootschapsbelasting zoals ook Fluvius System Operator, haar dochteronderneming, deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen onderhevig waren aan de vennootschapsbelasting. In de toekomst zal Inter-aqua (en eventueel Riobra) ook onderhevig zijn aan de vennootschapsbelasting (zie toelichting 'Belastingen op het resultaat'). Echter, voor de berekening van de uitgestelde belastingen werd rekening gehouden met de lopende ruling waarbij er geen uitgestelde belastingen worden gerekend op tijdelijke verschillen die ontstaan zijn in het verleden.

Uitbreiding Economische Groep Fluvius

Infracvba, de OV's van ex-Infrac en andere entiteiten in de consolidatiekring werden opgenomen aan reële waarde op datum van fusie of opname (zie toelichting Uitbreiding Economische Groep Fluvius).

2.6 Standaarden die werden gepubliceerd, maar die nog niet van kracht zijn

De standaarden, wijzigingen aan standaarden en interpretaties die op de datum van publicatie van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep waren gepubliceerd maar nog niet van toepassing waren en die een belangrijke impact zullen hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, worden hieronder toegelicht. De Groep is van plan de nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties toe te passen zodra deze van toepassing worden.

- IFRS 16 *Leases*, van toepassing per 1 januari 2019

In IFRS 16 worden de beginselen uiteengezet voor de opname, waardering, presentatie en toelichting van leases en worden lessees verplicht alle leases onder één model, in de balans te verantwoorden, op soortgelijke wijze als de verantwoording van financiële leases onder IAS 17 *Leases*. De standaard omvat twee vrijstellingen van opname voor lessees - leases van activa met een geringe waarde (bijv. personal computers) en leases met een korte looptijd (d.w.z. leases met een leasetermijn van ten hoogste 12 maanden). Op de aanvangsdatum van een lease neemt een lessee een verplichting op voor de te verrichten leasebetalingen (d.w.z. de leaseverplichting) en een actief dat het recht op gebruik vertegenwoordigt om het onderliggende actief te gebruiken gedurende de leasetermijn (d.w.z. het gebruiksrecht). Lessees nemen de rente op de leaseverplichting en de afschrijving op het gebruiksrecht afzonderlijk op in de winst- en verliesrekening. Lessees herwaarderen de leaseverplichting wanneer zich bepaalde gebeurtenissen voordoen (bijv. een wijziging in de leasetermijn, een wijziging in toekomstige leasebetalingen als gevolg van een verandering in een index of cijfer aan de hand waarvan deze betalingen worden vastgesteld). Doorgaans verwerkt de lessee het bedrag van de herwaardering van de leaseverplichting als een aanpassing van het gebruiksrecht.

Binnen de Groep loopt een project om de nieuwe leasingstandaard IFRS 16 te implementeren en systeemaanpassingen door te voeren. De Groep treedt voornamelijk op in de rol van lessee. Gedurende de eerste fase werd een overzicht van de bestaande operationele leasingcontracten bepaald en geanalyseerd (de Groep beheert voornamelijk leasingcontracten van voertuigen, computermateriaal en gebouwen). Verder werd specifieke aandacht besteed en werk uitgevoerd in het zoeken naar een tool die het volume aan contracten kan behandelen en de bijhorende IFRS 16 berekeningen en journaalboekingen ondersteunt. De implementatie hiervan is momenteel lopende.

Daarnaast opereert de Groep ook in de rol als leasinggever, voornamelijk voor het verhuren van masten, transformatoren en lijnen voor middenspanning. De verwerking van leases door

leasinggevers is onder IFRS16 in grote lijnen gelijk aan de huidige verwerkingswijze van IAS17. Leasinggevers blijven alle leases classificeren aan de hand van hetzelfde classificatieprincipe als in IAS17 en blijven een onderscheid maken tussen twee soorten leases: operationele en financiële leases.

De impact op de geconsolideerde cijfers is een stijging van de activa en de leaseverplichtingen, doordat de leasecontracten momenteel geboekt staan als operationele leasekosten. Het terugdraaien van de operationele leasekosten en het boeken van de leaseverplichting volgens IFRS 16 zal leiden tot een stijging in bedrijfswinst voor afschrijvingen, belastingen en financiële kosten.

De berekening van de bestaande leasecontracten op de rapporteringsdatum 31 december 2018 resulteert in een stijging van activa en passiva met 37.916 k euro op 1 januari 2019. Bij deze berekening werden veronderstellingen genomen voor de disconteringsvoet en de lage waarden-drempel.

De Groep zal de standaard implementeren per 1 januari 2019 en de *modified retrospective approach option 2* toepassen. Hierdoor zal het cumulatieve effect door het toepassen van IFRS 16 zichtbaar zijn bij aanvangsdatum waarbij in de openingsbalans het actief, dat het recht op gebruik van de onderliggende activa vertegenwoordigt, gelijk is aan de leaseverplichtingen zonder de vergelijkende cijfers aan te passen.

De standaarden, wijzigingen aan standaarden en interpretaties die op de datum van publicatie van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep waren gepubliceerd maar nog niet van toepassing waren en die naar verwachting geen belangrijke impact zullen hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, worden hieronder toegelicht. De Groep is van plan de nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties toe te passen zodra deze van toepassing worden.

- Wijzigingen in IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* – Definitie van een bedrijf, van toepassing per 1 januari 2020
- Wijzigingen in IFRS 9 *Financiële Instrumenten* – Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie, van toepassing per 1 januari 2019
- IFRS 17 *Verzekeringscontracten*, van toepassing per 1 januari 2021
- Wijzigingen in IAS 1 *Presentatie van de Jaarrekening* en IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* – Definitie van materieel, van toepassing per 1 januari 2020
- Wijzigingen in IAS 19 *Personeelsbeloningen* - Wijzigingen, Inperking of Afwikkeling van een Plan, van toepassing per 1 januari 2019
- Wijzigingen in IAS 28 *Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* – Langetermijnbelangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures, van toepassing per 1 januari 2019
- IFRIC 23 *Onzekerheid over fiscale behandelingen van inkomsten*, van toepassing per 1 januari 2019
- Jaarlijkse verbeteringen van IFRS - cyclus 2015–2017, van toepassing per 1 januari 2019

Verder heeft de IASB op 29 maart 2018 wijzigingen gepubliceerd in referenties naar het conceptueel kader in IFRS-standaarden. Het conceptueel kader beschrijft de fundamentele concepten van financiële verslaggeving die de IASB begeleidt bij de ontwikkeling van IFRS-normen. De wijzigingen zijn voor entiteiten die IFRS toepassen van kracht per 1 januari 2020, terwijl de IASB het herziene conceptuele kader onmiddellijk zal toepassen bij de ontwikkeling van nieuwe

of gewijzigde standaarden en interpretaties. Deze wijzigingen zijn nog niet goedgekeurd door de EU.

Aanpassingen structuur Economische Groep Fluvius

3 Uitbreiding Economische Groep Fluvius

Fusie door overneming van Infrac cvba

Eandis System Operator cvba en Infrac cvba zijn beide werkmaatschappijen van Vlaamse distributienetbedrijven met hetzelfde ondernemingsprofiel. Vanuit de Vlaamse overheid werd de wens geuit om de krachten van deze ondernemingen te bundelen wat zal leiden tot besparingen van minimaal 110 miljoen euro.

Op 1 juli 2018 is het nieuwe netbedrijf Fluvius System Operator cvba ontstaan uit de fusie van Eandis System Operator cvba en Infrac cvba. Voor de juridische totstandkoming van het geïntegreerde Fluvius werd geopteerd voor een fusie door overneming van Infrac door Eandis System Operator, waarbij Eandis System Operator cvba haar naam wijzigt in Fluvius System Operator cvba. De gekozen rechtsfiguur (fusie door overneming) biedt de meeste voordelen bij de realisatie van de integratie van de twee werkmaatschappijen op het vlak van personeelszaken, lopende financiële verplichtingen en juridische aspecten.

Bijgevolg betreft deze bedrijfscombinatie een fusie door overneming en worden aandelen uitgegeven aan de voormalige aandeelhouders van ex-Infrac. Hierdoor ontstaat er een toename van het eigen vermogen maar geen goodwill.

De waardering en het vastleggen van de ruilverhouding werd op basis van het eigen vermogen (volgens de Belgische jaarrekening) uitgevoerd gecombineerd met het aantal EANs (European Article Numbering) t.t.z. de toegangspunten voor levering van energie of de aansluitpunten voor riolering en kabeltelevisie. De ontstane aandelen werden opgesplitst in stemgerechtigde en niet-stemgerechtigde aandelen. In ruil voor de 470.000 aandelen Infrac cvba werden initieel 203.053.670 aandelen Eandis cvba ontvangen waarvan 8.711.831 stemgerechtigde aandelen en 194.341.839 niet-stemgerechtigde aandelen. Na de kapitaalsvermindering op diezelfde datum van 28 juni 2018 werden, ingevolge de herbepaling van het vast gedeelte van het kapitaal van de nieuwe vennootschap Fluvius System Operator cvba, 42.528.869 niet-stemgerechtigde aandelen geschrapt.

Volgens de Belgische boekhoudregels vond de fusie door overneming plaats met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018. Volgens de IFRS dient de fusie door overneming plaats te vinden op 1 juli 2018. Alle bestanddelen werden nagekeken voor hun reële waarde en de waardering aan hun netto actief waarde werd uitgedrukt. De financiële informatie van de openingsbalans op 1 juli 2018 en volgens de IFRS is hieronder samengevat:

(In duizenden EUR)	Openingsbalans
Immateriële activa	2.683
Materiële vaste activa	13.648
Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	5
Overige beleggingen	13
Langetermijnvorderingen, andere	456.318
Voorraden	34.066
Handels- en overige vorderingen	107.939
Vorderingen cashpoolactiviteiten	58.130
Geldmiddelen en kasequivalenten	18.206
Activa	691.008
Aandelenkapitaal, reserves en ingehouden winsten	9.401
Leningen en overige financieringsverplichtingen, lange termijn	541.840
Leaseverplichtingen, lange termijn	6.872
Afgeleide financiële instrumenten	5.831
Leningen en overige financieringsverplichtingen, korte termijn	3.500
Leaseverplichtingen, korte termijn	1.689
Handels- en overige schulden	61.334
Schulden cashpoolactiviteiten	60.523
Actuele belastingverplichtingen	18
Passiva	691.008
Totaal netto aan reële waarde	-18.206
Ontvangen geldmiddelen	18.206
Totaal verwerving bedrijfscombinatie	0

De opgenomen balanselementen werden uitvoerig toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening IFRS van de Fluvius System Operator Groep die kan geconsulteerd worden op de website www.fluvius.be

Opname Oprachthoudende verenigingen en andere entiteiten in de consolidatiekring

Eveneens leidt bovenstaande fusie tot uitbreiding van de Economische Groep Eandis tot de Economische Groep Fluvius. De zeven OV's van ex-Infrac, samen met hun dochterondernemingen, joint ventures, deelnemingen, Fluvius OV en Intergas worden mee opgenomen in de IFRS rapportering.

Aangezien bovenvermelde ondernemingen geen afzonderlijke IFRS rekeningen opstellen, wordt hieronder de impact weergegeven op 1 juli 2018, datum van de eerste consolidatie.

(In duizenden EUR)	Infrax cvba	Opname ex-Infrax OV's	Eliminaties	Totaal
Vaste activa	472.667	4.004.181	-465.147	4.011.701
Immateriële activa	2.683	3.702	0	6.385
Materiële vaste activa	13.648	3.211.660	0	3.225.308
Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	5	11.318	-9.318	2.005
Overige beleggingen	13	227.006	0	227.019
Restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen	0	232.700	0	232.700
Langetermijnvorderingen, andere	456.318	317.795	-455.829	318.284
Vlottende activa	218.341	412.089	-134.413	496.017
Voorraden	34.066	0	0	34.066
Handels- en overige vorderingen	107.939	318.785	-15.760	410.964
Actuele belastingvorderingen	0	287	0	287
Kortetermijnbeleggingen	0	3	0	3
Vorderingen cashpoolactiviteiten	58.130	60.523	-118.653	0
Geldmiddelen en kasequivalenten	18.206	32.491	0	50.697
TOTAAL ACTIVA	691.008	4.416.270	-599.560	4.507.718
EIGEN VERMOGEN	9.401	2.597.787	-9.318	2.597.870
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de vennootschap	9.401	2.589.422	-9.318	2.589.505
Aandelenkapitaal	9.259	1.127.853	-9.259	1.127.853
Uitgiftepremies	59	115.589	-59	115.589
Reserves	83	837.354	0	837.437
Niet-gerealiseerde resultaten	0	146.219	2	146.221
Ingehouden winsten	0	362.407	-2	362.405
Minderheidsbelangen	0	8.365	0	8.365
VERPLICHTINGEN	681.607	1.818.483	-590.242	1.909.848
Langlopende verplichtingen	554.543	1.432.526	-455.829	1.531.240
Leningen en overige financieringsverplichtingen	541.840	679.366	-450.000	771.206
Leaseverplichtingen	6.872	3.917	0	10.789
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	0	354.996	0	354.996
Afgeleide financiële instrumenten	5.831	14.179	0	20.010
Voorzieningen, andere	0	1.540	0	1.540
Overige langlopende verplichtingen	0	5.850	-5.829	21
Uitgestelde belastingverplichtingen	0	153.217	0	153.217
Kapitaalsubsidies	0	219.461	0	219.461
Kortlopende verplichtingen	127.064	385.957	-134.413	378.608
Leningen en overige financieringsverplichtingen	3.500	40.846	0	44.346
Leaseverplichtingen	1.689	-213	0	1.476
Handels- en overige schulden	61.334	282.747	-15.760	328.321
Schulden cashpoolactiviteiten	60.523	58.130	-118.653	0
Actuele belastingverplichtingen	18	4.447	0	4.465
TOTAAL PASSIVA	691.008	4.416.270	-599.560	4.507.718

De verschillende elementen van de balans werden opgenomen aan hun reële waarde. Hieronder een overzicht van de opname van de ex-Infrac OV's:

Immateriële activa

Deze rubriek bevat de investeringen van voornamelijk de 'slimme projecten'.

Materiële vaste activa

Deze rubriek bevat de investeringen in de distributienetten van elektriciteit, gas, riolering en kabeltelevisie. De opgenomen netto boekwaarde komt overeen met de reële waarde van de netten van de ex-Infrac OV's.

De Groep huurt voertuigen die als een financiële lease onder IAS 17, *Leasingovereenkomsten* worden opgenomen. Het materieel vast actief wordt uitgedrukt als de huidige waarde van de toekomstige leasebetalingen.

Eveneens wordt hiervoor een financiële leaseverplichting op korte en lange termijn opgenomen.

Investeringen in joint ventures en geassocieerde ondernemingen

De ex-Infrac OV's zijn aandeelhouder in ex-Infrac cvba. In de consolidatie wordt deze participatie geëlimineerd (9.318 keuro).

De investeringen in joint ventures en geassocieerde ondernemingen bevat de participatie in S-Lim (2.000 k euro).

Overige beleggingen

De overige beleggingen bevatten voornamelijk de participaties van de ex-Infrac OV's in de holding Publi-T (15,37%), die worden aangehouden als strategische participaties. Eveneens worden onder deze post de participaties in andere ondernemingen opgenomen (Zie toelichting 'Overige beleggingen'). Ze werden uitgedrukt aan reële waarde.

Restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen

De personeelsleden van ex-Infrac hebben ofwel een ambtenaren- ofwel een contractueel statuut. Voor alle personeelsleden, statutairen en contractuelen, worden voorzieningen voor personeelsbeloningen opgenomen.

Op basis van het Energiedecreet en de tariefmethodologie kunnen de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector onder bepaalde voorwaarden via de tarieven worden doorgerekend. Voor dit gedeelte van de personeelsbeloningen werd een restitutierecht opgenomen.

Langetermijnvorderingen, andere

De eliminatie betreft het doorgeleende bedrag van ex-Infrac cvba aan de ex-Infrac OV's voor 450.000 k evenals de doorrekening van de derivaten die aan reële waarde werden aangerekend (5.831 k euro) en de waardering aan reële waarde van de participaties aangehouden in een onderneming (2 k euro).

De post langetermijnvorderingen, andere bevat volgende elementen:

Inter-media, PBE, Infrac West, Integan en Interkabel hebben samenwerkingscontracten gesloten in 1996 en in 2008 omtrent de inbreng van de bedrijfstak van de digitale en analoge kabelklanten en kabeltelevisieproducten met een telecommunicatiebedrijf. De inbreng van deze bedrijfstak voldoet aan de voorwaarden van een financiële lease waardoor de Groep opereert als een leasinggever en er een langetermijnvordering wordt geboekt. De inkomsten die hieruit ontstaan, werden opgenomen aan de verdisconteerde cashflow die deze in de toekomst genereert en bevatten de tussenkomsten van de oorspronkelijke en aanwassende investeringen en ook de clientèle fee (zie toelichting 'Langetermijnvorderingen, andere').

Verder werden overige beleggingen (5.000 k euro) naar deze rubriek overgeboekt. Deze laatste betreffen stortingen aan S-Lim boven het vast kapitaal (2.000 k euro) waarvoor afstand werd gedaan in een kaderovereenkomst en daardoor het karakter van een langetermijnvordering heeft (zie toelichting 'Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen').

Handels- en overige vorderingen bevatten voornamelijk de vorderingen naar aanleiding van de facturatie van de distributienetvergoedingen, sociale leveranciers en andere.

Ze werden aangepast als gevolg van afzetting van de kosten van projecten tegenover de opbrengsten, de opname van de waardevermindering op de vorderingen en de opname van een diverse vordering op korte termijn m.b.t. het telecommunicatiebedrijf Telenet.

Leningen en overige financieringsverplichtingen

De eliminatie betreft de doorlening van 450.000 k euro van Infracx cvba naar de ex-Infracx OV's.

Deze rubriek bevat de overgenomen bankleningen van de ex-Infracx OV's (zie toelichting 'Leningen op lange en korte termijn').

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

Op datum van opname werden de personeelsbeloningen voor het overgenomen personeel van de ex-Infracx OV's berekend conform de IAS 19 standaard. Er werden toegezegd-pensioenregelingen voor de statutairen, toegezegde-bijdrageregelingen en andere langetermijnverplichtingen voor de statutairen en contractuelen opgenomen.

De berekeningen werden uitgevoerd door een erkende actuaaris.

Afgeleide financiële instrumenten

De Groep maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de renterisico's af te dekken die voortvloeien uit haar financieringsactiviteit en ook van gestructureerde leningen (embedded derivatives). De afgeleide financiële instrumenten worden bij een eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde van de renteswaps is het geschatte bedrag dat de Groep zou ontvangen of betalen om de swap op balansdatum te beëindigen, waarbij rekening is gehouden met de actuele rente, de waarde van de optie en de kredietwaardigheid van de tegenpartij van het derivaat.

Andere voorzieningen

In deze post worden voorzieningen opgenomen die voornamelijk betrekking hebben op de sanering van vervuilde sites (1.365 k euro) en een provisie voor geschillen (175 k euro).

Uitgestelde belastingverplichtingen

Het bedrag opgenomen als uitgestelde belastingverplichting is ontstaan als het gevolg van verschillen tussen de belastbare winst en de aanpassing naar IFRS. Deze werden voornamelijk opgenomen voor de aanpassing van de voorzieningen voor personeelsbeloningen en andere voorzieningen, kapitaalsubsidies, de herwaarderingsmeerwaarden, afgeleide financiële instrumenten en de opgenomen vorderingen.

Ze werden verwerkt via het overgedragen resultaat of via niet-gerealiseerde resultaten naargelang hun opname.

Kapitaalsubsidies

Voor IFRS wordt de uitgestelde belasting op kapitaalsubsidie mee opgenomen bij de rubriek kapitaalsubsidies waardoor de volledige kapitaalsubsidie op de balans noteert.

Handels- en overige schulden

De eliminatie aanpassing betreft voornamelijk de opname van projecten: opbrengsten waar geen kosten tegenover staan worden als een handelsschuld opgenomen.

Deze geconsolideerde IFRS financiële staten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2018 bevatten de resultaten van deze transactie voor 6 maanden sinds de opname op 1 juli 2018. Het resultaat, volgens de Belgische boekhoudwetgeving, van deze ondernemingen dat werd opgenomen in het eerste semester van 2018 bedraagt 39.351 k euro en werd verwerkt in het eigen vermogen als een overgedragen resultaat.

Gedeeltelijke inkanteling Financieringsverenigingen

Op 1 april 2018 werd de splitsing van de intergemeentelijke financieringsverenigingen (FIV's) Figga, Finea, Finiwo, Fingem en Finilek doorgevoerd en werden de activiteiten gedeeltelijk ingekanteld in de respectievelijke OV's Gaselwest, IMEA, Imewo, Intergem, en Iverlek. Die activiteiten bestaan uit de strategische participaties in de transmissienetbeheerders (via de holdings Publi-T en Publigas), aandelen in Elia, en in de Telenet Group holding evenals enkele andere activiteiten. De activiteiten m.b.t. milieuvriendelijke energieopwekking werden ondergebracht in een nieuw opgerichte onderneming, Zefier cvba, die geen deel uitmaakt van deze Groep.

De overname door de OV's werd goedgekeurd door hun Raden van Bestuur in december 2017. De door de buitengewone algemene vergaderingen doorgevoerde statutenwijzigingen werden op 28 maart 2018 ook door de Vlaamse Minister van Binnenlands Bestuur bekrachtigd.

Volgens de Belgische boekhoudregels vond de inkanteling plaats met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018. Op dat ogenblik werd de reële waardebepaling uitgevoerd van iedere FIV en werd het aantal nieuw uit te geven aandelen berekend (bepaling van de ruilverhouding).

In totaal werden voor een bedrag van 151.677 k euro aandelen gecreëerd die opgesplitst zijn per rekeningsector (zie toelichting 'Eigen vermogen').

Volgens de IFRS werd de inkanteling verwerkt vanaf 1 april 2018 aangezien er een klein verschil is met de datum van 28 maart 2018. De waardebepaling werd dus op 1 april 2018 uitgevoerd. Alle bestanddelen werden nagekeken voor hun reële waarde en de waardering aan hun netto actief waarde werd uitgedrukt.

De verschillende elementen van de balans van de FIV's werden aan reële waarde berekend:

De financiële activa, opgenomen in de post 'Overige beleggingen' bevatten de strategische participaties gehouden in Publi-T en Publigas evenals de aandelen rechtstreeks gehouden in de onderneming Elia. De reële waarde van Publi-T vertrekt van de laatst beschikbare balans en wordt aangepast voor de aangehouden investeringen in Elia door opname op basis van de aandelenkoers. De reële waarde van Publigas vertrekt eveneens van de laatst beschikbare balans en wordt aangepast voor de aangehouden investeringen in Fluxys door opname op basis van een berekende aandelenkoers (extern waarderingsrapport). De rechtstreeks gehouden aandelen in de onderneming Elia werden opgenomen aan de aandelenkoers.

De opgenomen vorderingen en schulden vloeien voort uit een opname en doorlening van de financiële schulden aan hoofdzakelijk de gemeenten. Deze werden nagekeken op hun reële waarde. De Groep verwacht deze vorderingen te kunnen innen.

Alle andere elementen werden onderzocht en hun boekwaarde benadert de reële waarde waardoor geen aanpassingen nodig zijn.

De OV's houden individueel tussen 4% en 9% van de aandelen in Publi-T en tussen 3% en 7% van de aandelen in Publigas aan waardoor elke individuele OV minder dan 20 % van de aandelen bezit. Eveneens is er per OV geen meerderheid in de Raad van Bestuur, noch bestaat er tussen de OV's onderling een samenwerkingsovereenkomst. Hierdoor hebben de OV's elk afzonderlijk geen controle en kan geen significante invloed uitgeoefend worden op het beleid. Deze overgenomen participaties in Publi-T en Publigas worden aangehouden als strategische participaties. Ze worden opgenomen in de post 'Overige beleggingen' aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in niet-gerealiseerde resultaten (fair value through other comprehensive income) alsook de rechtstreeks aangehouden aandelen in de onderneming Elia maar met verwerking in de winst- en verliesrekening (fair value through profit or loss).

De financiële informatie van de openingsbalans, verwerkt aan reële waarde, op 1 april 2018 is hieronder samengevat:

(In duizenden EUR)	Openings- balans
Overige beleggingen	1.034.654
Langetermijnvorderingen, andere	89.449
Handels- en overige vorderingen	32.354
Actuele belastingvorderingen	14.453
Geldmiddelen en kasequivalenten	45.552
Activa	1.216.462
Aandelenkapitaal	151.680
Uitgiftepremies	9.389
Reserves	99.194
Niet-gerealiseerde resultaten	775.940
Ingehouden winsten	35.390
Leningen en overige financieringsverplichtingen, lange termijn	41.595
Leningen en overige financieringsverplichtingen, korte termijn	699
Handels- en overige schulden	11.605
Passiva	1.125.492
Totaal netto aan reële waarde	90.970
Ontvangen geldmiddelen	-45.552
Totaal verwerving bedrijfscombinatie	45.418

De totale consideratie die werd overgenomen op 1 april 2018 bedraagt -45.418 k euro: hiervoor werden geldmiddelen ontvangen van 45.552 k euro en werd in financiering voorzien door de Groep als gevolg van de betaling van de kortlopende verplichtingen van de financieringsverenigingen voor -90.970 k euro.

De opname aan reële waarde op 1 april 2018 heeft een effect van 775.876 k euro dat werd opgenomen via 'Niet gerealiseerde resultaten'.

Deze geconsolideerde IFRS financiële staten bevatten de resultaten van deze transactie sinds de opname op 1 april 2018. Deze bestaan voornamelijk uit de reële waarde aanpassing van de aangehouden belegging (251.842 euro) en de aangehouden aandelen (2.997 k euro). Indien de opname zou plaatsgevonden hebben op 1 januari 2018, dan zou een verlies van 61 k euro en bedrijfsopbrengsten van 0 k euro voor de eerst helft van het boekjaar 2018 opgenomen zijn.

Gesegmenteerde informatie

4 Gesegmenteerde informatie

Het Managementcomité, verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur en de operationele werking van Fluvius System Operator (Fluvius SO), diens dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen en de Vlaamse opdrachthoudende verenigingen, wordt geïnformeerd over de financiële data op basis van een rapportering volgens de Belgische boekhoudnormen.

Deze rapportering is voor de OV's opgesteld per energiecomponent elektriciteit en gas, aangezien dit de beste voorstelling is om de aard en het financiële profiel van de activiteiten te duiden. Deze segmentatie reflecteert eveneens het kader waarbinnen gerapporteerd dient te worden naar de regulator VREG en vormt tevens de basis voor de bepaling van de distributietarieven voor de activiteiten elektriciteit en gas. Hierdoor onderscheiden ze zich van elkaar en hebben ze ieder hun eigen costdrivers en ook andere accenten en risico's. De OV's rapporteren eveneens een segment 'Andere' waarin de niet-gereguleerde activiteiten zijn opgenomen zoals de activiteiten die hun oorsprong vonden vóór de liberalisering van de energiemarkt (2003); de activiteiten voor de Energiediensten voor Lokale Besturen (EDLB); de activiteit warmte (binnen het toegelaten wettelijk kader) en andere activiteiten (de zogenaamde spin-ins zijn projecten in Consulting, Netten Derden, Openbare Verlichting, Telecom en Verticale Infrastructuur) maar sinds de overname van ex-Infrax eveneens de activiteiten water en riolering.

De OV's zijn per regio georganiseerd en passen elk een afzonderlijk netwerktarief toe. Deze informatie per juridische entiteit kan geconsulteerd worden in de afzonderlijke jaarrekening van de DNB's via de balanscentrale bij de Nationale Bank van België.

De activiteiten van de werkmaatschappij Fluvius System Operator en diens dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden afzonderlijk en geconsolideerd gerapporteerd maar er wordt geen segmentatie per energiecomponent opgemaakt. Alle kosten van deze ondernemingen worden doorgerekend aan kostprijs aan voornamelijk de OV's waar een uitsplitsing per activiteit op basis van een allocatiesysteem wordt uitgevoerd. De resultaten van de werkmaatschappij (Fluvius System Operator Groep) zijn steeds 'nul'.

Op 31 december 2018 en 31 december 2017 rapporteerde de Groep in overeenstemming met IFRS 8 de volgende financiële informatie gegroepeerd per segment en op basis van de Belgische GAAP (BE-GAAP). Bij de overname van de ex-Infrax ondernemingen op 1 juli 2018 werd, voor de BE-GAAP, deze transactie met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018 verwerkt, waardoor de resultaten voor 12 maanden werden opgenomen.

Alle transacties van de Groep vinden plaats in Vlaanderen, België.

Voor de resultatenrekeningen 2018

(In duizenden EUR) - Belgische GAAP	Elektriciteit	Gas	Andere	Fluvius SO, gecon- solideerd	Geaggre- geerd totaal
Omzet	2.263.624	600.332	229.541	1.637.245	4.730.742
Andere opbrengsten	179.684	47.272	60.519	72.915	360.390
Bedrijfskosten	-2.216.715	-513.767	-269.095	-1.695.991	-4.695.568
Bedrijfswinst (verlies)	226.593	133.837	20.965	14.169	395.564
Financiële opbrengsten	1.147	-195	74.454	125.460	200.866
Financiële kosten	-123.525	-57.769	-11.538	-129.435	-322.267
Winst(verlies) van het boekjaar voor belastingen	104.215	75.873	83.881	10.194	274.163
Onttrekking aan/Overboeking naar de uitgestelde belastingen	12	4	301	0	317
Belastingen op het resultaat	-34.510	-25.319	-9.437	-10.194	-79.460
Te bestemmen winst(verlies) van de periode	69.717	50.558	74.745	0	195.020

Voor de balansen 2018

(In duizenden EUR) - Belgische GAAP	Elektriciteit	Gas	Andere	Fluvius SO, gecon- solideerd	Geaggre- geerd totaal
Immateriële & materiële vaste activa	5.934.504	3.812.039	1.543.074	11.327	11.300.944
Financiële vaste activa	3.897	2.079	384.318	1.699	391.993
VASTE ACTIVA	5.938.401	3.814.118	1.927.392	13.026	11.692.937
Vorderingen op lange termijn	42	66	310.149	3.945.528	4.255.785
Voorraden	52.939	21	12.316	68.088	133.364
Vorderingen op korte termijn	672.935	-14.475	-60.471	426.353	1.024.342
Geldbeleggingen & liquide middelen	196.727	-76.912	117.420	3.877	241.112
Overlopende rekeningen	439.914	105.605	-97.412	292.309	740.416
VLOTTENDE ACTIVA	1.362.557	14.305	282.002	4.736.155	6.395.019
Totaal Activa	7.300.958	3.828.423	2.209.394	4.749.181	18.087.956
Kapitaal	973.641	653.466	952.070	10.174	2.589.351
Uitgiftepremies	107.729	1.398	17.772	127	127.026
Herwaarderingsmeerwaarden	813.214	409.935	47.555	0	1.270.704
Reserves	823.339	426.349	456.495	86	1.706.269
Overgedragen resultaat en resultaat van de periode	23.057	12.282	65.496	20	100.855
Kapitaalsubsidies	2.628	87	223.397	0	226.112
EIGEN VERMOGEN	2.743.608	1.503.517	1.762.785	10.407	6.020.317
BELANG VAN DERDEN	0	0	0	93	93
VOORZIENINGEN	14.655	13.804	27.272	256.730	312.461
Schulden op lange termijn	3.791.843	1.711.205	232.978	3.991.963	9.727.989
Schulden op korte termijn	341.420	384.923	278.240	436.287	1.440.870
Overlopende rekeningen	409.432	214.974	-91.881	53.701	586.226
SCHULDEN	4.542.695	2.311.102	419.337	4.481.951	11.755.085
Totaal Passiva	7.300.958	3.828.423	2.209.394	4.749.181	18.087.956

De reconciliatie van bovenvermelde gegevens van 2018 volgens Belgische GAAP naar de IFRS geeft volgende verschillen:

(In duizenden EUR)	Geaggregeerd totaal	IFRS	Verskil
Omzet	4.730.742	2.943.748	-1.786.994
Winst van het boekjaar voor belastingen	274.163	295.180	21.017
Totaal Activa	18.087.956	14.344.643	-3.743.313
Totaal Passiva	18.087.956	14.344.643	-3.743.313
Eigen vermogen	6.020.317	5.918.671	-101.646

Deze verschillen kunnen verklaard worden door voornamelijk:

- De transacties en de balansen tussen de leden van de Economische Groep Fluvius worden volledig geëlimineerd als gevolg van de consolidatie
- Er worden herclassificaties en verrekeningen uitgevoerd
- De provisies voor personeelsverplichtingen worden verwerkt in het IFRS resultaat
- De in BE-GAAP overgedragen pensioenkapitalen worden in IFRS volledig opgenomen
- Er worden aanpassingen opgenomen voor de provisies die niet voldoen aan de IFRS criteria evenals aanpassingen aan bestaande provisies
- De afgeleide financiële instrumenten worden uitgedrukt aan reële waarde en er wordt een correctie genomen voor de verlopen intresten
- Balansposten worden opgenomen aan hun reële waarde
- Er worden uitgestelde belastingen opgenomen.

Voor het segment elektriciteit was er één klant die 42% van de omzet behaalde en voor het segment gas waren er drie klanten die samen 64% behaalden van de omzet.

Voor de resultatenrekening 2017

(In duizenden EUR) - Belgische GAAP	Elektriciteit	Gas	Andere	ESO, gecon- solideerd	Geaggre- geerd totaal
Omzet	1.869.946	444.547	20.416	1.049.331	3.384.240
Andere opbrengsten	82.878	24.692	21.163	69.532	198.265
Bedrijfskosten	-1.624.612	-299.702	-35.073	-1.105.068	-3.064.455
Bedrijfswinst (verlies)	328.212	169.537	6.506	13.795	518.050
Financiële opbrengsten	320	8	66	107.918	108.312
Financiële kosten	-115.074	-54.768	32	-112.293	-282.103
Winst/(verlies) van het boekjaar voor belastingen	213.458	114.777	6.604	9.420	344.259
Onttrekking aan/Overboeking naar de uitgestelde belastingen	-1.775	0	3	0	-1.772
Onttrekking aan/Overboeking naar de belastingvrije reserves	-3.448	0	0	0	-3.448
Belastingen op het resultaat	-74.752	-40.752	-1.951	-9.420	-126.875
Te bestemmen winst/(verlies) van de periode	133.483	74.025	4.656	0	212.164

Voor de balansen 2017

(In duizenden EUR) - Belgische GAAP	Elektriciteit	Gas	Andere	ESO, gecon- solideerd	Geaggre- geerd totaal
Immateriële & materiële vaste activa	4.804.436	3.101.327	15.053	2.861	7.923.677
Financiële vaste activa	642	365	0	1.223	2.230
VASTE ACTIVA	4.805.078	3.101.692	15.053	4.084	7.925.907
Vorderingen op lange termijn	0	0	494	3.470.500	3.470.994
Voorraden	49.096	138	6.468	33.646	89.348
Vorderingen op korte termijn	440.625	65.593	10.463	266.166	782.847
Geldbeleggingen & liquide middelen	194.958	-132.679	34.151	32.132	128.562
Overlopende rekeningen	579.667	110.361	4	254.112	944.144
VLOTTENDE ACTIVA	1.264.346	43.413	51.580	4.056.556	5.415.895
Totaal Activa	6.069.424	3.145.105	66.633	4.060.640	13.341.802
Kapitaal	770.323	492.626	0	915	1.263.864
Uitgiftepremies	0	0	0	68	68
Herwaarderingsmeerwaarden	490.669	311.597	0	0	802.266
Reserves	503.226	299.609	20.958	3	823.796
Overgedragen resultaat en resultaat van de periode	22.950	11.137	38.870	20	72.977
Kapitaalsubsidies	0	0	2.208	0	2.208
EIGEN VERMOGEN	1.787.168	1.114.969	62.036	1.006	2.965.179
BELANG VAN DERDEN	0	0	0	93	93
VOORZIENINGEN	7.028	11.016	927	210.947	229.918
Schulden op lange termijn	3.583.256	1.673.319	0	3.449.329	8.705.904
Schulden op korte termijn	447.654	218.856	3.670	343.952	1.014.132
Overlopende rekeningen	244.318	126.945	0	55.313	426.576
SCHULDEN	4.275.228	2.019.120	3.670	3.848.594	10.146.612
Totaal Passiva	6.069.424	3.145.105	66.633	4.060.640	13.341.802

De reconciliatie van bovenvermelde gegevens van 2017 volgens Belgische GAAP naar de IFRS geeft volgende verschillen:

(In duizenden EUR)	Geaggregeerd totaal	IFRS	Verskil
Omzet	3.384.240	2.651.860	-732.380
Winst van het boekjaar voor belastingen	344.259	423.323	79.064
Totaal Activa	13.341.802	8.938.201	-4.403.601
Totaal Passiva	13.341.802	8.938.201	-4.403.601
Eigen vermogen	2.965.180	2.255.332	-709.848

Resultaten van het jaar

5 Bedrijfsopbrengsten

(In duizenden EUR)	2018	2017
Distributie- en transportnetvergoeding	2.785.463	2.517.314
Verkopen energie	44.157	79.084
Facturatie werken derden	74.225	55.462
Andere verkopen	39.903	0
Totaal opbrengsten uit contracten met klanten	2.943.748	2.651.860
Diverse recuperaties	149.963	51.825
Andere	98.593	44.250
Overige operationele bedrijfsopbrengsten	248.556	96.075
Geactiveerde, intern uitgevoerde werkzaamheden	306.556	271.099
Totaal bedrijfsopbrengsten	3.498.860	3.019.034

Totaal opbrengsten uit contracten met klanten

De opbrengsten uit de distributie en transportvergoeding en verkopen energie worden op maandbasis erkend. De opbrengsten uit de facturatie werken derden worden erkend op een bepaald punt in de tijd. De andere verkopen voor de activiteit riolering worden opgenomen enerzijds voor de prestatie erkenning voor het onderhoud op het moment in de tijd en anderzijds voor de investeringen gespreid over de periode. Hierdoor worden de saneringsbijdragen over de periode van de uitgevoerde werken opgenomen.

De Groep behaalde het gros van haar opbrengsten uit de vergoeding voor het transport van elektriciteit en gas via haar distributienetten. Deze opbrengsten moeten samen met de regulatoire overdrachten en saldi worden geëvalueerd. De stijging van deze distributie- en transportnetvergoeding is het gevolg van de nieuwe tariefmethodologie voor de periodes 2017 tot 2020 van de VREG en de bijkomende aanpassingen aan de tarieven gedurende 2017 en 2018 (zie hoofdstuk 'Werken in een gereguleerde omgeving').

De verkopen energie zijn voornamelijk de leveringen van energie aan personen die wegens betaalmoeilijkheden geen leverancier van energie vinden op de markt. De daling van 34.927 k euro is te wijten aan de herallocatie in deze post. Vanaf 2018 betreft deze enkel de component energie waardoor de distributie- en transportnetvergoeding op de lijn 'Distributie- en transportnetvergoeding' werd opgenomen. Het corresponderend bedrag voor de post 'Verkopen energie' voor 2017 zonder de distributie- en transportnetvergoeding zou 40.703 k euro zijn en het bedrag voor de post 'Distributie- en transportnetvergoeding' zou 2.555.695 k euro zijn.

De facturatie werken derden omvat voornamelijk de werken uitgevoerd voor EDLB en openbare verlichting.

De contracten met klanten bestaan in het algemeen uit drie beloften. De eerste belofte is het uitvoeren van een studie naar mogelijke energiebesparingen. Na deze studie worden de werkzaamheden gestart en staat de Groep in voor de projectcoördinatie en de uitvoering. Deze

drie beloften vormen één prestatieverplichting aangezien de Groep een significante dienst van integratie levert om deze beloften te bundelen tot een gecombineerd project voor de klant.

De prestatieverplichting is voldaan bij voorlopige oplevering en de betaling is gemiddeld genomen verschuldigd tussen 30 tot 60 dagen na de voorlopige oplevering.

Een waarborgperiode van 12 maanden wordt toegestaan aan de klant. Dit is een standaardgarantie die niet aanschouwd wordt als een separate prestatieverplichting.

Openbare verlichting

De contracten met klanten bestaan in het algemeen uit twee beloften. De eerste belofte is de afbraak van de huidige openbare verlichting. Na de afbraak wordt de nieuwe openbare verlichting opgebouwd. Deze beloften worden aanschouwd als twee separate prestatieverplichtingen. De prestatieverplichtingen zijn voldaan bij oplevering en de betaling is gemiddeld genomen verschuldigd tussen 30 tot 60 dagen na de oplevering.

De andere verkopen bevatten de opbrengsten uit de rioleringsactiviteit (35.504 k euro) die de aanrekeningen van de gemeentelijke saneringsbijdrage door de drinkwatermaatschappijen weergeven (zie hoofdstuk 'Werken in een gereguleerde omgeving').

De opbrengsten van de activiteit distributie kabeltelevisie bestaan hoofdzakelijk uit de opbrengsten met betrekking tot kabeltelevisie, Infra-X-net en Infra-GIS.

Overige operationele bedrijfsopbrengsten

De diverse recuperaties hebben betrekking op vergoedingen aangerekend voor exploitatiewerkzaamheden bij klanten, terugbetalingen van algemene onkosten door aannemers, verzekeringen of diverse operationele subsidies en recuperaties van kosten voor aanbevolen acties voor rationeel energiegebruik (REG). Gedurende 2018 werden extra vergoedingen opgetekend afkomstig van de DAEB-regeling (Dienst van Algemeen Economisch Belang) door VEA (Vlaams Energieagentschap), waar deze in 2017 voor de groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten werden gebruikt (zie toelichting 'Handels- en overige vorderingen').

De andere operationele bedrijfsopbrengsten omvatten voornamelijk vergoedingen voor schadegevallen en exploitatie, aansluitingswerken, synergiewerken, subsidies en recuperaties van tijdens vorige periodes opgenomen kosten van handelsvorderingen (247 k euro in 2018 en 229 k euro in 2017) alsook meerwaarden op de realisatie van materiële vaste activa (4.255 k euro in 2018 en 6.044 k euro in 2017). Eveneens werd in 2018 een bedrag van 63.687 k euro opgenomen voor de terugname van de bonus van 2013 en 2014 (Zie toelichting 'Handels- en overige schulden').

Alle kosten met betrekking tot distributienetactiviteiten werden als bedrijfskost geregistreerd. Periodiek werd een afrekening gemaakt en werden bepaalde kosten m.b.t. investeringen geactiveerd via de rubriek **geactiveerde, intern uitgevoerde werkzaamheden**. Bijgevolg kan deze opbrengst niet beschouwd worden als een exploitatieopbrengst. Deze rubriek bevat ook de opbrengst in het kader van tussenkomsten ontvangen van klanten (120.474 k euro in 2018 en 101.573 k euro in 2017) die eveneens als een geactiveerde kost in mindering worden opgenomen (-120.474 k euro in 2018 en -101.573 k euro in 2017).

6 Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen

(In duizenden EUR)	2018	2017
Transportnetkosten	569.452	499.218
Aankopen energie	23.096	21.107
Aankopen handelsgoederen	114.164	89.012
Aankopen netverliezen	22.327	15.993
Groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten	521.202	417.479
Totaal	1.250.241	1.042.809

De transportnetkosten bevatten de transmissiekosten van elektriciteit die worden aangerekend door de transmissienetbeheerder (TNB – Elia) en ook de kost van de federale bijdrage die dient als financiering van bepaalde openbaredienstverplichtingen, van verplichtingen voor denuclearisering, van de reductie van de emissie van broeikasgassen (Kyoto) en van de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de energiemarkt. De OV's rekenen deze kosten door via de tarieven aan de eindafnemers, zijnde de leveranciers via het cascademechanisme (Zie toelichting 'Bedrijfsopbrengsten'- post Distributie- en transportnetvergoeding).

De kosten voor groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten bevatten voornamelijk de kost van het aantal aangekochte certificaten (5.581.415 in 2018 en 4.695.892 in 2017), de kost van de solidarisering tussen alle Vlaamse distributienetbeheerders en de eventuele ontstane kost van verkoop (zie toelichting 'Handels- en overige vorderingen').

7 Diensten en diverse goederen

(In duizenden EUR)	2018	2017
Aannemerskosten voor aanleg en onderhoud netten	112.908	72.126
Directe aankopen voor exploitatie	35.372	26.082
Vergoedingen waaronder gebruik installaties en retributie	64.283	50.903
Advertentie, informatie, documentatie, receptie e.d.	9.565	6.788
Premies voor rationeel energiegebruik (REG)	51.197	62.804
Contracten en beheerskosten	13.386	18.418
Consultancy en andere prestaties	68.253	51.204
Andere	54.467	48.989
Totaal	409.431	337.314

De diensten en diverse goederen stijgen met 72.117 k euro van 337.314 k euro eind 2017 naar 409.431 k euro eind 2018.

De kosten voor rationeel energiegebruik (REG) bedragen 51.197 k euro in 2018 en 62.804 k euro in 2017. Deze kosten weerspiegelen de betaling van de premies voor REG aangevraagd door particulieren en ondernemingen. Voor 2018 werden voornamelijk dakisolatie premies

aangevraagd. De Vlaamse overheid hanteert in de uitbetaling van REG-premies strengere technische voorwaarden op energievlak.

De rubriek 'Andere' bevat kosten voor huur, communicatie, vervoer, verzekering en dergelijke.

8 Personeelsbeloningen

(In duizenden EUR)	2018	2017
Bezoldigingen	320.530	261.585
Sociale zekerheidsbijdragen	86.570	67.326
Lasten voor pensioenregelingen en bovenwettelijke verzekeringen	10.645	16.610
Andere personeelskosten	23.944	21.700
Totaal	441.689	367.221

De personeelskosten bedragen 441.689 k euro in 2018, een stijging met 74.468 k euro ten opzichte van 367.221 k euro in 2017. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de personeelskosten van de ex-Infracx OV's die werden opgenomen voor 6 maanden.

Het gemiddeld aantal personeelsleden bedroeg 4.262 in 2017 en als gevolg van de fusie 5.737 in 2018.

9 Afschrijvingen en waardeverminderingen (op vaste en vlottende activa), wijziging in voorzieningen

(In duizenden EUR)	2018	2017
Afschrijvingen immateriële activa	26.867	35.926
Afschrijvingen materiële vaste activa	345.669	280.924
Totaal afschrijvingen	372.536	316.850
Waardeverminderingen op handelsvorderingen	3.688	9.062
Wijziging in voorzieningen	30.357	-5.336
Totaal	406.581	320.576

De totale afschrijvingen bedragen 406.581 k euro op eind 2018, een stijging met 86.005 k euro in vergelijking met 320.576 k euro op eind 2017. Deze stijging is het resultaat van de ex-Infracx OV's die voor het eerst werden geconsolideerd.

Vanaf 2015 houdt de provisie voor dubieuze debiteuren rekening met de principes van de Belgische fiscaliteit waardoor de waardeverminderingen gebeuren op basis van de statistische gegevens van de inningsgraad die beschikbaar zijn voor de voornaamste klantenrubrieken sinds de vrijmaking van de energiemarkt.

De toevoeging aan de voorzieningen voor risico's en lasten betrof de opname van de voorziening voor personeelsbeloningen voor 32.143 k euro die niet erkend kan worden onder de IAS 19 standaard (zie toelichting 'Voorzieningen voor personeelsbeloningen'). Verder werd voor de voorziening voor saneringskosten een afname van 590 k euro voor 2018 en 5.336 k euro voor 2017 opgenomen en is de daling van de voorzieningen te wijten aan de aanwendungen (saneringen en verkoop terreinen) en specifieke elementen waardoor de raming van de saneringskosten verminderd kon worden (zie toelichting 'Voorzieningen, andere').

10 Overige operationele bedrijfskosten

(In duizenden EUR)	2018	2017
Verlies op de verkoop/buitengebruikstelling van vaste activa	43.288	59.967
Minderwaarde realisatie handelsvorderingen	6.970	4.183
Andere	1.759	1.503
Totaal	52.017	65.653

De buitengebruikstellingen bevatten in 2017 niet enkel de materiële vaste activa maar eveneens deze die betrekking hebben op de ontwikkeling van een nieuwe centrale databank met klant- en meetgegevens, opgenomen in de rubriek van de immateriële activa.

11 Regulatorische overdrachten

De Groep rapporteert sinds 2011 de toevoegingen, recuperaties en regularisaties van regulatorische overdrachten in deze afzonderlijke rubriek onder de 'Bedrijfskosten', waar deze voorheen werden opgenomen in de rubriek 'Opbrengsten'. De Groep is van mening dat het saldo tussen de werkelijke kosten/opbrengsten en de gebudgetteerde kosten/opbrengsten geen deel uitmaakt van de opbrengsten, aangezien de recuperatie via de tarieven in een latere periode zal gebeuren.

De kosten of opbrengsten in de rubrieken 'Toevoeging en recuperatie overdrachten' hebben betrekking op de toegestane bijkomende omzetboeking (in plus of min) met betrekking tot het wegwerken van het verschil tussen de werkelijke kosten/opbrengsten en de gebudgetteerde kosten/opbrengsten zoals goedgekeurd door de regulator. Het op deze wijze bijgeboekte resultaat zal worden gerecupereerd via de tarieven van volgende jaren (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving').

De regulatorische overdrachten zijn als volgt:

(In duizenden EUR)	2018	2017
Beslissing VREG 28 augustus 2018	267.162	0
Toevoeging regulatorische overdrachten	102.544	69.215
Recuperatie regulatorische overdrachten	172.669	244.728
Totaal	542.375	313.943

Ingevolge de beslissing van de VREG van 28 augustus 2018 en de uitspraak van het Hof van Beroep te Brussel op 27 februari 2019, werd 267.162 k euro toegewezen aan de tarieven (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving').

12 Financiële resultaten

(In duizenden EUR)	2018	2017
Rentebaten banken	2.884	6
Rentebaten derivaten	21.645	28.607
Andere financiële baten	63.709	788
Financiële baten	88.238	29.401
Rentelasten uit lange termijn financieringen	175.772	168.868
Rentelasten uit korte termijn financieringen	2.023	2.040
Andere financiële lasten	11.789	6.688
Financiële lasten	189.585	177.596

De financiële baten stijgen van 29.401 k euro op eind 2017 naar 88.238 k euro op eind 2018. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de andere financiële baten die de ontvangen dividenden en herwaarderingen van participaties en Elia aandelen, verworven in het kader van de inkanteling van de financieringsverenigingen, (55.029 k euro en 3.613 k euro) bevatten. Verder werden ontvangen financiële kortingen van leveranciers opgenomen en ook de vergoedingen van het telecommunicatiebedrijf Telenet (zie toelichting 'Langetermijnvorderingen, andere'). De rentelasten uit lange en korte termijn financieringen stijgen met 11.989 k euro in vergelijking met 2017 als gevolg van de overgenomen financiering. De andere financiële lasten bedragen 11.789 k euro op eind 2018 en bevatten voornamelijk de rentekosten op toegezegd-pensioenverplichtingen, de uitgiftekosten van schulden en de diverse bankkosten.

13 Belastingen op het resultaat

(In duizenden EUR)	2018	2017
Belastingen op het resultaat van het boekjaar	-62.010	-127.853
Belastingen op vorige boekjaren	1.176	978
Uitgestelde belastingen: opbrengsten (+) / kosten (-)	-43.441	-60.686
Belastingen op het resultaat	-104.275	-187.561

Belastingen op het resultaat

Op basis van de Programmawet van 19 december 2014 zijn de OV's, behalve deze voor riolering en water, vanaf het boekjaar 2015 onderworpen aan de vennootschapsbelasting en niet meer aan de rechtspersonenbelasting (RPB).

(In duizenden EUR)	2018	2017
Belastbare winst (verlies) volgens BE-GAAP	216.505	339.039
Gedeelte onderworpen aan rechtspersonenbelasting	-7.232	0
Effect van niet-afrekbare kosten	882	40.695
Effect van afrekbare kosten	-518	-3.585
Belastbare grondslag	209.637	376.149
Belastingen op het resultaat van het boekjaar *	-62.010	-127.853

* Aan het wettelijk Belgisch belastingtarief van 29,58% voor boekjaar 2018 en 33,99% voor de boekjaren tot en met 2017

Uitgestelde belastingen

Aangezien de bovenvermelde wet werd bekrachtigd in 2014, werden vanaf december 2014 uitgestelde belastingen opgenomen voor de tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarden van de activa en de passiva en de boekwaarden voor financiële rapporteringsdoeleinden, conform de toepassing van IAS 12 *Winstbelasting*.

In de periode 2015-2016 werden diverse voorafgaande beslissingen (rulings) aangevraagd bij de Federale Overheidsdienst Financiën, Dienst Voorafgaande Beslissingen, voor de ex-Eandis en ex-Infrac OV's waarbij deze onder meer werden gevraagd inzake de correcte fiscale verwerking van onder meer de herwaarderingsmeerwaarden van de vaste activa, de notionele intrestaftrek, kapitaalsubsidies en de waardeverminderingen van handelsvorderingen.

M.b.t. ex-Eandis werd door de ex-Eandis OV's onder meer gevraagd om de aangelegde provisie voor dubieuze debiteuren op 31 december 2014 als een aftrekbare kost te kunnen verwerken in de aangiften van de aanslagjaren 2016 tot 2019. Hierbij wordt gesteund op het principe zoals bepaald in de Programmawet van 19 december 2014 (zoals deze naderhand werd vervangen door de Programmawet van 10 augustus 2015), artikel 92, 4° dat de voorziening voor waardeverminderingen die aangelegd zijn tijdens de periode van onderworpenheid aan de rechtspersonenbelasting (RPB), als een beroepskost aftrekbaar is voor zover voldaan is aan de voorwaarden van artikel 49 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992.

Het totale bedrag aan waardeverminderingen bedroeg 77.109 k euro op 31 december 2014 en werd voor het eerst verwerkt voor 25,00% in de aangifte van het aanslagjaar 2016.

De ruling zal van toepassing zijn tot en met het aanslagjaar 2020 (cf. de standaardtermijn van vijf jaren in toepassing van artikel 23 van de Wet van 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken).

In 2015 werd eveneens een aparte aanvraag ingediend voor Inter-aqua en Riobra, en werd voor deze OV's een voorafgaande beslissing afgeleverd waardoor Inter-aqua en Riobra zekerheid bewaarden over hun onderworpenheid aan de RPB conform artikel 220, 3° van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992. Deze voorafgaande beslissing zal eveneens van toepassing zijn tot en met het aanslagjaar 2020.

Wanneer Inter-aqua en/of Riobra fusioneren met een of meerdere andere ex-Eandis en/of ex-Infrac OV's, waardoor de activiteit riolering mee wordt ondergebracht in een OV die onderhevig is aan vennootschapsbelasting, zal de onderworpenheid aan de RPB normaliter verloren gaan, en zal ook de activiteit riolering onderhevig zijn aan toepassing in de vennootschapsbelasting.

Gelet op de voorgestelde fusie door overneming van Inter-aqua (RPB) door Inter-energa (vennootschapsbelasting) werd een aanvraag tot het bekomen van een voorafgaande beslissing ingediend met betrekking tot de fiscale gevolgen van deze voorgestelde fusie door overneming. Op 26 maart 2019 werd een voorafgaande beslissing afgeleverd waarin bevestigd werd dat de fusie geen belastbaarheid in de RPB met zich mee brengt in hoofde van Inter-aqua, het kapitaal

van Inter-aqua kwalificeert als fiscaal gestort kapitaal, de onder de RPB opgebouwde reserves en kapitaalsubsidies als belaste reserves kwalificeren, de fiscale waarde van de overgenomen activa in hoofde van Inter-energa gelijk is aan de werkelijke waarde van de activa en de boekhoudkundige terugwerkende kracht fiscaal tegenstelbaar is.

Indien Riobra in de toekomst in een vergelijkbare situatie van vennootschapsrechtelijke herstructurering zou belanden, zal eveneens het bekomen van een vergelijkbare voorafgaande worden onderzocht. Bij ongewijzigde situatie in aanslagjaar 2021 zal, voor zover nodig, een nieuwe rulingaanvraag met betrekking tot verdere onderworpenheid aan de RPB onderzocht worden door Riobra.

Op 22 december 2017 heeft het federale Parlement de hervorming van de vennootschapsbelasting goedgekeurd die vanaf 2018 zal leiden tot een stapsgewijze verlaging van het huidige tarief van 33,99%. Het belastingtarief zal 29,58% bedragen vanaf aanslagjaar 2019 (boekjaar 2018) en 25,00% vanaf aanslagjaar 2021 (boekjaar 2020). Eveneens werden ook compenserende maatregelen opgenomen aangezien deze maatregel budgettair neutraal dient te zijn.

Deze maatregel heeft een belangrijke invloed op de uitgestelde belastingen en de niet-gerealiseerde resultaten. Het effect hiervan is hieronder opgenomen.

De uitgestelde belastingen zijn ontstaan als gevolg van volgende posten en hebben de volgende bewegingen op de balans, de winst- en verliesrekening en het eigen vermogen:

(In duizenden EUR)	2018	2017
Materiële vaste activa	-542.694	-393.968
Afgeleide financiële instrumenten	20.025	26.524
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	117.032	94.134
Voorzieningen gassites	-402	-341
Voorzieningen, andere	-10.268	1.378
Waardeverminderingen op handelsvorderingen	0	5.703
Kapitaalsubsidies	-1.306	-2.092
Vorderingen	-21.573	0
Andere	4.731	0
Uitgestelde belastingvorderingen/(schulden)	-434.455	-268.662

Op eind 2018

(In duizenden EUR)	Beweging via resultaten- rekening	Beweging via OCI*	Beweging via overgedragen resultaat
Materiële vaste activa	1.923	12.125	-162.774
Afgeleide financiële instrumenten	-11.279	0	4.779
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	-26.418	18.740	30.574
Voorzieningen gassites	-402	0	341
Voorzieningen, andere	-8.123	0	-3.523
Waardeverminderingen op handelsvorderingen	-5.703	0	0
Kapitaalsubsidies	786	0	0
Vorderingen	379	0	-21.952
Andere	5.396	0	-664
Uitgestelde belastingopbrengsten/(kosten)	-43.441	30.865	-153.219
Netto beweging van het jaar	-165.795		

Op eind 2017

(In duizenden EUR)	Beweging van de periode		Aanpassing van belastingpercentage	
	Beweging via resultaten- rekening	Beweging via OCI*	Beweging via resultaten- rekening	Beweging via OCI*
Materiële vaste activa	0	13.658	0	136.666
Afgeleide financiële instrumenten	-9.721	0	-8.139	0
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	-15.647	-1.749	-16.283	-12.732
Voorzieningen gassites	-1.468	0	141	0
Voorzieningen, andere	-129	0	-407	0
Waardeverminderingen op handelsvorderingen	-6.552	0	-850	0
Andere	-2.383	0	752	0
Uitgestelde belastingopbrengsten/(kosten)	-35.900	11.909	-24.786	123.934
Netto beweging van het jaar	-23.991		99.148	

*OCI = Other Comprehensive Income, niet-gerealiseerde resultaten

De belangrijkste tijdelijke verschillen betreffen de herwaardering van de materiële vaste activa en de voorzieningen voor personeelsbeloningen. Voor de herwaardering van de materiële vaste activa werd een uitgestelde belastingschuld opgenomen van 542.694 k euro (393.968 k euro in 2017) aangezien volgens het Belgisch fiscaal recht deze kost niet aftrekbaar is. Voor de voorzieningen voor personeelsbeloningen zal de kost volgens de Belgische fiscale wetgeving aftrekbaar zijn, waardoor er een uitgestelde belastingvordering ontstaat van 117.032 k euro (94.134 k euro in 2017).

(In duizenden EUR)	2018	2017
Uitgestelde belastingvorderingen	141.788	127.739
Uitgestelde belastingsschulden	-576.243	-396.401
Uitgestelde belastingsschulden, netto	-434.455	-268.662

De bewegingen van de post uitgestelde belastingverplichtingen zijn als volgt:

(In duizenden EUR)	2018	2017
Totaal op 1 januari	-268.662	-343.819
Belastingopbrengsten/(kosten) opgenomen in winst- en verliesrekening	-43.964	-60.686
Belastingopbrengsten/(kosten) opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten	30.865	135.843
Belastingopbrengsten/(kosten) opgenomen in overgedragen resultaten	-152.694	0
Totaal op einde van de verslagperiode	-434.455	-268.662

Activa

14 Immateriële activa

(In duizenden EUR)	Licenties en soortgelijke rechten	Geactiveerde ontwik- kelingskosten	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2018	4.768	305.596	310.364
Fusie door overneming van Infrax cvba	0	28.431	28.431
Opname ex-Infrax OV's in de consolidatiekring	0	24.095	24.095
Aanschaffingen	0	28.673	28.673
Andere	0	-25.516	-25.516
Aanschaffingswaarde op 31 december 2018	4.768	361.279	366.047
Gecumuleerde afschrijvingen op 1 januari 2018	4.299	241.460	245.759
Fusie door overneming van Infrax cvba	0	25.747	25.747
Opname ex-Infrax OV's in de consolidatiekring	0	20.394	20.394
Afschrijvingen	281	26.586	26.867
Andere	0	-25.063	-25.063
Gecumuleerde afschrijvingen op 31 december 2018	4.580	289.124	293.704
Netto boekwaarde op 31 december 2018	188	72.155	72.343
(In duizenden EUR)	Licenties en soortgelijke rechten	Geactiveerde ontwik- kelingskosten	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2017	4.749	310.495	315.244
Aanschaffingen	19	17.518	17.537
Andere	0	-22.417	-22.417
Aanschaffingswaarde op 31 december 2017	4.768	305.596	310.364
Gecumuleerde afschrijvingen op 1 januari 2017	3.968	214.500	218.468
Afschrijvingen	331	35.595	35.926
Andere	0	-8.635	-8.635
Gecumuleerde afschrijvingen op 31 december 2017	4.299	241.460	245.759
Netto boekwaarde op 31 december 2017	469	64.136	64.605

De investeringen voor de projecten 'slimme meters', 'slimme netten', 'slimme gebruikers' (sinds 2012) en warmtenetten (sinds 2014) worden opgenomen onder de rubriek 'Geactiveerde ontwikkelingskosten'.

Voor de projecten 'slimme meters' en 'slimme netten' is de ontwikkelingsfase afgerond (geen nieuwe investeringen sinds 2017) en wordt of is de technologie in dienst genomen. De digitale energiemeter zal stapsgewijs ingevoerd worden vanaf de tweede helft van 2019 en er is een innovatief netwerkbeheersysteem gebouwd dat er samen met slimme elektronica in cabines voor zorgt dat het netwerk actief meet- en aanstuurbaar is.

Gedurende 2017 werden de bedragen van een nieuwe centrale databank met klant- en meetgegevens afgeboekt voor 13.819 k euro. De kosten voor de aanpassing van de systemen en marktprocessen in het kader van de MIG6 (Message Implementation Guide) bedragen 17.556 k euro.

In 2018 en 2017 werden geen kosten van onderzoek opgenomen. Er waren geen immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur.

15 Materiële vaste activa

(In duizenden EUR)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrustingen	Meubilair en rollend materieel	Leasing en soortgelijke rechten		Overige	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2018	257.106	13.039.956	193.615	0	19.018	336.435	13.846.130	
Aanschaffingen	6.126	54.908	23.340	2.060	514	467.016	553.964	
Fusie door overname van Infracx cvba	0	0	26.245	8.003	1.165	0	35.413	
Opname ex-Infracx OV's in de consolidatiekring	143.131	5.254.417	52.249	20.824	0	293.886	5.764.507	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-359	-167.649	-6.249	0	-177	-65.819	-240.253	
Overboeking van een post naar een andere	203	366.946	0	0	0	-367.149	0	
Aanschaffingswaarde op 31 december 2018	406.207	18.548.578	289.200	30.887	20.520	664.369	19.959.761	
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2018	86.897	5.711.810	170.632	0	17.719	0	5.987.058	
Afschrijvingen	5.482	326.616	11.809	1.447	315	0	345.669	
Fusie door overname van Infracx cvba	0	0	21.299	465	0	0	21.764	
Opname ex-Infracx OV's in de consolidatiekring	61.721	2.426.518	47.097	17.047	465	0	2.552.848	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-266	-123.393	-6.047	0	-176	0	-129.882	
Overboeking van een post naar een andere	0	-3	0	3	0	0	0	
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2018	153.834	8.341.548	244.790	18.962	18.323	0	8.777.457	
Netto boekwaarde op 31 december 2018	252.373	10.207.030	44.410	11.925	2.197	664.369	11.182.304	

(In duizenden EUR)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrustingen	Meubilair en rollend materieel	Overige	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2017	276.243	12.896.642	187.247	18.793	271.866	13.650.791
Aanschaffingen	5.882	22.483	10.744	293	353.159	392.561
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-25.021	-161.929	-4.376	-68	-5.786	-197.180
Overboeking van een post naar een ander	2	282.760	0	0	-282.804	-42
Aanschaffingswaarde op 31 december 2017	257.106	13.039.956	193.615	19.018	336.435	13.846.130
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2017	97.967	5.565.122	166.087	17.525	0	5.846.701
Afschrijvingen	4.282	267.515	8.865	262	0	280.924
Overdrachten en buitengebruikstellingen	-15.352	-120.823	-4.320	-68	0	-140.563
Overboeking van een post naar een ander	0	-4	0	0	0	-4
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2017	86.897	5.711.810	170.632	17.719	0	5.987.058
Netto boekwaarde op 31 december 2017	170.209	7.328.146	22.983	1.299	336.435	7.859.072

De verbintenissen voor de verwerving van materiële vaste activa op eind 2018 bedroegen 4.326 k euro en op eind 2017 bedroegen deze 4.391 k euro. Er bestond eveneens een verbintenis tot verkoop van materiële vaste activa voor een bedrag van 2.700 k euro op eind 2018 en 1.250 k euro op eind 2017.

Voor de opgenomen leasing werden eveneens verplichtingen opgenomen op korte termijn voor een bedrag van 2.826 k euro en op lange termijn voor een bedrag van 10.619 k euro (waarvan 9.475 k euro voor de periode 2020 tot 2023 en 1.144 k euro voor de periode na 2024).

De netto boekwaarde bevat onder andere de door cliënten betaalde tussenkomsten met betrekking tot bepaalde activa (tussenkomsten van derden) en komt overeen met de reële waarde van de netten van de Groep.

Op 31 december 2018 en 2017 bestonden er geen beperkingen op eigendom en op materiële vaste activa die als zekerheid dienen voor verplichtingen.

16 Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De investeringen in ondernemingen bedragen 2.016 k euro op eind 2018 en 30 k euro op eind 2017. Op 31 december 2018 worden investeringen aangehouden in Atrias cvba, Synductis cvba en S-Lim.

Gedurende 2018 (respectievelijk februari 2018 en maart 2018) hebben de Raden van Bestuur van Warmte@Vlaanderen cvba en Fluvius cvba beslist om deze vennootschappen te ontbinden met invereffeningstelling. Beide ondernemingen werden opgericht in 2016 maar bevatten geen activiteiten.

Op 9 mei 2011 werd Atrias cvba opgericht als een gezamenlijk initiatief van de grootste werkmaatschappijen voor energie van België: Fluvius, Ores, Sibelga en RESA.

Atrias is een centraal clearing house (kruispuntbank) ten behoeve van de Opdrachthoudende verenigingen en belast met het ontwikkelen van een Message Implementation Guide (MIG), de ontwikkeling van een clearing house toepassing en het beheer en onderhoud van deze toepassing. MIG beschrijft hoe de communicatiestroom tussen de verschillende spelers op de energiemarkt dient te gebeuren.

De Groep heeft 50% (2017: 25%) van de aandelen genomen voor het bedrag van 9 k euro (2017: 5 k euro).

Atrias is een niet-beursgenoteerde onderneming en heeft geen officiële prijsnotering.

Op 21 december 2012 werd Synductis cvba opgericht met als doel de infrastructuurwerken van verschillende nutsbedrijven in de Vlaamse steden en gemeenten op elkaar af te stemmen en het minderhinderbeleid te stimuleren.

Fluvius System Operator participeert in de sector 'uitvoeringscoördinatie' en 'planningscoördinatie'. Er werd een participatie onderschreven t.w.v. 7 k euro (2017: 7 k euro) of 33,28% voor 2018 (33,23% voor 2017).

Synductis is een niet-beursgenoteerde onderneming en heeft geen officiële prijsnotering.

De Groep ontvangt haar aandeel van de werkingskosten van Atrias en Synductis en verleent eveneens diensten en financiering (zie toelichting 'Verbonden partijen').

S-Lim cvba (Smart Region Limburg) werd opgericht op 7 augustus 2017 door Inter-media, Nuhmeris en Nuhma met als missie om van Limburg een betere en aantrekkelijker samenleving te maken door inzet van technologie en innovatie. S-Lim begeleidt de aangesloten gemeentes in het vertalen van concrete bestuurlijke en maatschappelijke behoeftes in technologische en softwarematige toepassingen. De Groep heeft een participatie van 2.000 k euro (50%) onderschreven.

17 Overige beleggingen

Op eind 2018 bedragen de overige beleggingen 1.372.860 k euro (2017: 832 k euro).

De overige beleggingen bevatten de participaties in Publi-T (48,03%) en Publigas (30,36%) als gevolg van de gedeeltelijke inkanteling van de financieringsverenigingen in de ex-Eandis DNB's en de participatie in Publi-T van de overgenomen ondernemingen. De opname aan reële waarde m.b.t. deze participaties en de aangehouden aandelen bedraagt 1.369.418 k euro met verwerking van de reële waardeverandering in niet-gerealiseerde resultaten (fair value through other comprehensive income) voor 1.027.781 k euro en 2.997 k euro via financiële opbrengsten.

De overige beleggingen bevatten participaties die de Groep aanhoudt in bedrijventra op het grondgebied van Gaselwest (bedrijventra Kortrijk, Roeselare, Vlaamse Ardennen, Waregem), Imewo (bedrijventra Brugge, Gent, Meetjesland en Oostende) en PBE (bedrijventra Leuven, Zennevallei en Tienen). Eveneens worden participaties gehouden in ondernemingen door Infrac West (Dienstverlenende onderneming Leiedal, Internationale Luchthaven Kortrijk-Wevelgem NV en de Intercommunale Centrum voor Informatica (CEVI) VZW), door Iveg en Inter-media (Dienstverlenende onderneming Cipal) en houdt de Groep een participatie in het bedrijf Duwolim

cvba en Poolstok. De opname aan reële waarde m.b.t. deze beleggingen bedraagt 3.442 k euro met verwerking van de reële waardeverandering voor eerste opname in niet-gerealiseerde resultaten voor 2.099 k euro en een bedrag van 163 k euro via financiële opbrengsten.

18 Langetermijnvorderingen, andere

De langetermijnvorderingen bedragen 488.416 k euro op einde 2018 en 856 k euro op einde 2017.

De vorderingen op meer dan één jaar betreffen voornamelijk de vorderingen op het telecommunicatiebedrijf Telenet (344.993 k euro) in het kader van volgende overeenkomsten.

Op 24 juni 1996 besloten vier Vlaamse kabelintercommunales, Inter-Media, PBE, Infrac West en Integan, om hun krachten te bundelen, wat leidde tot de oprichting van de werkmaatschappij Interkabel. Hierbij brachten de vier intercommunales elk 5% van hun kabelnet en de gebruiksrechten op dit kabelnet in. Uit de onderhandelingen van Interkabel met het telecommunicatiebedrijf Telenet volgde het akkoord om deze gebruiksrechten in te brengen in Telenet. Dit gebruiksrecht liet Telenet toe om telefonie en internet in de Vlaamse huiskamer te voorzien. De opbrengsten die de intercommunales via Interkabel ontvangen van het telecommunicatiebedrijf betreffen een annuïteitenvergoeding en een clientèle fee.

De annuïteitenvergoeding betreft inkomsten voor de investeringen die de kabelintercommunales doen en worden opgenomen als een financiële lease omdat er een volledige terugbetaling is van de gemaakte investeringen en dit over de economische levensduur van de investeringen. Hierdoor werden de investeringen opgenomen als een vordering op lange termijn.

De clientèle fee wordt berekend op het aantal connectiepunten op het kabelnet. Ook hiervoor wordt een vordering op lange termijn opgenomen vermits de intercommunales tot het jaar 2046 verzekerd zijn van jaarlijkse ontvangsten.

Door de opkomende digitalisering werd besloten om nieuwe afspraken vast te leggen met het telecommunicatiebedrijf Telenet. Op 28 juni 2008 werd de inbreng van de bedrijfstak van de digitale en analoge kabelklanten en de kabeltelevisieproducten met het telecommunicatiebedrijf overeengekomen en werd een erfpacht op het kabelnet gevestigd voor 38 jaar. Deze zogenaamde 'Canonleaseovereenkomst' resulteert in jaarlijks terugkerende vergoedingen op enerzijds de initiële waarde van het kabelnet bij aanvang van de overeenkomst en anderzijds uit bijkomende vergoedingen voor de jaarlijks bijkomende investeringen (aanwassende erfpacht). Deze investeringen worden door Telenet terugbetaald over een periode van 15 jaar verhoogd met een billijke vergoeding.

Verder werden in deze rubriek voornamelijk vorderingen opgenomen aan gemeentebesturen voor leningen i.k.v. de overname van de financieringsverenigingen (92.549 k euro) en aan Atrias cvba en S-Lim cvba voor een totaal van 45.028 k euro (Zie toelichting 'Verbonden partijen').

19 Voorraden

(In duizenden EUR)	2018	2017
Grond- en hulpstoffen	74.453	39.526
Gecumuleerde waardeverminderingen op voorraden	-6.365	-5.880
Totaal	68.088	33.646

De netto terugname van de waardeverminderingen bedroeg 1.049 k euro in 2018 (2017: 32 k euro netto toevoeging). Deze bedragen werden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

20 Handels- en overige vorderingen

(In duizenden EUR)	2018	2017
Handelsvorderingen - bruto	585.278	604.177
Gecumuleerde waardeverminderingen op vorderingen	-98.738	-85.116
Totaal handelsvorderingen - netto	486.540	519.061
Overige vorderingen	218.133	55.210
Overige vorderingen - Overdrachten	96.011	373.484
Totaal overige vorderingen	314.144	428.694
Totaal handels- en overige vorderingen	800.684	947.755

Het aandeel van de geassocieerde deelneming werd opgenomen in de toelichting 'Verbonden partijen'.

Het detail van de **netto handelsvorderingen** is als volgt:

(In duizenden EUR)	2018	2017
Handelsvorderingen m.b.t. de distributienetvergoedingen		
Openstaande vorderingen	300.261	263.309
Geboekte waardeverminderingen	0	0
Handelsvorderingen - sociale leveranciers		
Openstaande handelsvorderingen	123.796	109.920
Geboekte waardeverminderingen	-76.352	-71.346
Overige handelsvorderingen		
Openstaande handelsvorderingen	117.961	199.886
Werken derden	39.178	28.190
Geboekte waardeverminderingen	-22.386	-13.770
Handelsvorderingen openbare besturen, staat en provincie	947	751
Andere	3.135	2.121
Totaal handelsvorderingen - netto	486.540	519.061

De handelsvorderingen m.b.t. de distributienetvergoedingen stijgen met 36.952 k euro tot 300.261 k euro.

De netto handelsvorderingen sociale leveranciers bedragen 47.444 k euro in 2018 en 38.573 k euro in 2017.

De 'Overige handelsvorderingen' bevatten bedragen van dubieuze vorderingen uit de periode vóór de vrijmaking van de energiemarkt alsook vorderingen met betrekking tot uitgevoerde werken en geleverde prestaties en nog door te rekenen kosten met betrekking tot werken derden. Eveneens worden hier de bedragen opgenomen naar aanleiding van de verkopen van groenestroomcertificaten.

De handelsvorderingen m.b.t. de distributienetvergoeding zijn betaalbaar binnen de 18 kalenderdagen na verzending van de factuur zoals bepaald in het toegangsreglement. Afwaardering van deze vorderingen is bijna onbestaand.

Het detail van de **Overige vorderingen** is als volgt:

(In duizenden EUR)	2018	2017
Terug te vorderen BTW	36.712	6
Diverse vorderingen gemeenten	9.888	34
Groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten	115.093	24.810
Vorderingen opties	1.781	742
Andere	54.659	29.618
Overige vorderingen	218.133	55.210
Overdrachten DNB-tarief	0	273.322
Complement bij de jaarlijkse energieverkopen	62.396	55.757
Solidarisering groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten	0	19.500
Over te dragen kosten	8.339	5.694
Verkregen opbrengsten	25.277	19.212
Overige vorderingen - Overdrachten	96.011	373.484
Totaal Overige vorderingen	314.144	428.694

Het totaal overige vorderingen daalt van 428.694 k euro op eind 2017 naar 314.144 k euro op eind 2018. Deze daling was voornamelijk het gevolg van de daling van de overdrachten met 273.322 k euro gecompenseerd door de stijging van de vorderingen voor nog niet verkochte groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten (GSC en WKC) met 90.283 k euro en de opname van de vordering op korte termijn met betrekking tot de activiteit distributie kabeltelevisie en het in erfpacht gegeven kabelnetwerk voor 39.848 k euro. (zie ook toelichting 'Langetermijnvorderingen, andere').

De waarde van de aangehouden voorraad **groenestroom en warmte-kraachtcertificaten** (GSC en WKC) bedraagt 115.093 k euro op eind 2018 en 24.810 k euro op eind 2017.

De OV's zijn verplicht om certificaten van hernieuwbare energie op te kopen, die worden aangeboden door de eigenaars van zonnepanelen en installaties van warmtekrachtkoppeling, aan een bepaald bedrag (minimumsteun voor zonnepanelen tussen 450 euro en 90 euro; voor warmtekrachtkoppeling 27 euro en 31 euro). De elektriciteitsleveranciers dienen een hoeveelheid groenestroom en warmte-kraachtcertificaten in te leveren bij de regulator in verhouding tot een bepaald percentage van de geleverde hoeveelheid energie. De OV's kunnen dus de opgekochte certificaten te koop aanbieden aan de leveranciers van energie.

De verkoopprijs op deze markt is echter beduidend lager dan de door de OV's uitbetaalde minimum steun. De in voorraad aangehouden certificaten door de OV's werden opgenomen aan 88 euro per certificaat voor de niet door banking gegarandeerde groenestroomcertificaten en aan 20 euro per certificaat voor de niet door banking gegarandeerde warmte-kraachtcertificaten. De ontstane kost wordt opgenomen in de post 'Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen'.

In 2017 daalde de vordering van groenestroom en warmte-kraachtcertificaten significant als gevolg van de grote verkoop van certificaten aan de energieleveranciers en de verkopen aan VEA i.h.k.v.

de in 2016 uitgevaardigde DAEB-regelgeving (Dienst van Algemeen Economisch Belang) en de aanpassingen hieraan gedurende 2017, waardoor extra verkopen konden worden gerealiseerd. Gedurende 2017 werden ieder kwartaal certificaten te koop aangeboden op de markt en werden voor een totaalbedrag van 387.374 k euro groenestroomcertificaten verkocht en voor 17.980 k euro warmte-krachtcertificaten. Het ontstane resultaat (kost) uit de verkoop bedroeg 276 k euro en werd eveneens opgenomen in de kosten 'Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen'.

De Groep ontving begin augustus 2017 een bedrag van 105.000 k euro als gevolg van een verkoop van groenestroomcertificaten aan VEA op basis van de DAEB-regeling van 2016. In december 2017 werd deze regeling aangepast waardoor een bijkomende verkoop werd georganiseerd en een bedrag van 244.936 k euro werd ontvangen voor de verkoop van GSC en WKC aan VEA.

In 2018 stijgt de vordering van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten voornamelijk als gevolg van de fusie en de beslissing dat er geen uitbetaling is op basis van de bijkomende DAEB-regeling door VEA.

Door een aanpassing in het energiedecreet dient nu minstens éénmaal per jaar een verkoop plaats te vinden, waar dit vroeger op regelmatige basis diende te gebeuren.

Gedurende 2018 werden hierdoor twee veilingen georganiseerd. In het eerste en laatste kwartaal van 2018 werden certificaten aangeboden op de markt en werd voor een totaalbedrag van 108.866 k euro groenestroomcertificaten verkocht en voor 19.039 k euro warmte-krachtcertificaten. Het ontstane resultaat (kost) uit de verkoop bedroeg 12.178 k euro en werd opgenomen in de kosten 'Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen'.

De Groep ontving in november 2018 een bedrag van 130.000 k euro als gevolg van de verkoop van GSC en WKC aan VEA op basis van de DAEB-regeling van 2016.

De **regulatoire overdrachten** bedragen 0 k euro op eind 2018 en 273.322 k euro op eind 2017 en betreffen de correcties op de omzet die in de volgende jaren in aanmerking komen om opgenomen te worden als recuperatie via het distributienettarief. (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving – Het afrekeningsmechanisme').

Het **complement bij de jaarlijkse energieverkopen** betreft de raming van de geleverde maar nog niet gefactureerde energie aan de sociale klanten.

Solidarisering groenestroom- en warmte-krachtcertificaten

De kosten van groene stroom verschillen sterk per distributiegebied in Vlaanderen. In het energiedecreet worden de netbeheerders sinds 2010 verplicht tot een onderlinge verrekening van de kosten (zie hoofdstuk 'Werken in een gereguleerde omgeving' m.b.t. de opheffing van het plafond).

Aangezien de verrekening zowel een vordering als een verplichting kan zijn, moet deze rubriek samen gelezen worden met de rubriek 'Overige kortlopende schulden' gerapporteerd in de toelichting van de 'Handels- en overige schulden'.

Als gevolg van de fusie van de ondernemingen Eandis en Infrac is er geen verrekening meer tussen de ondernemingen.

De **over te dragen kosten** en **verkregen opbrengsten** hebben voornamelijk betrekking op nog te regelen bedragen met betrekking tot aankopen energie.

21 Geldmiddelen en kasequivalenten

De liquide middelen omvatten banktegoeden, kasgelden en beleggingen in fondsen die onmiddellijk kunnen omgezet worden in gelden. Op eind 2018 was een bedrag van 21.694 k euro beschikbaar en 31.405 k euro op eind 2017.

Alle middelen zijn uitgedrukt in euro.

Als gevolg van de lage (en zelfs negatieve) intresten op spaartegoeden werd het overschot aan geldmiddelen als liquide middelen aangehouden.

Passiva

22 Eigen vermogen

De diverse componenten van het eigen vermogen en de bewegingen van 1 januari 2017 tot 31 december 2018 werden weergegeven in het 'Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen'.

Het totaal **aandelenkapitaal** bedraagt 2.545.877 k euro op eind 2018 en 1.262.948 k euro op eind 2017.

Het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal is volledig geplaatst en volgestort. Het variabel gedeelte van het kapitaal varieert ingevolge toetreding of uittreding (die gepaard gaat met terugneming van aandelen) van deelnemers, of ingevolge kapitaalverhoging of kapitaalvermindering.

Elke deelnemer dient ten minste één aandeel te onderschrijven en te volstorten per activiteit waarvoor hij toetreedt.

Het kapitaal van de Groep is de som van de kapitalen van de OV's en evolueerde als volgt:

Transactie	Bedrag in duizenden euro
1 januari 2017	1.262.948
Kapitaalvermindering - uittreding Tussengemeentelijke Elektriciteitsvereniging van Kampenhout en Steenokkerzeel (TGEK)	0
31 december 2017	1.262.948
Creatie nevenactiviteit Warmte	2
Gedeeltelijke inkanteling financieringsverenigingen	151.680
Fusie door overname van Infrax cvba	1.127.853
Kapitaalvermindering - uittreding provincies	-3.245
Incorporatie onbeschikbare reserves	164
Uittreding Brusselse Gemeenten	0
Inbreng activiteit riolering Neerpelt	7.625
Kapitaalvermindering - transitie naar rioleringsfonds	-1.150
31 december 2018	2.545.877

Op 19 december 2017 werd bij beslissing van de Raad van Bestuur van Sibelgas een dadingsovereenkomst tussen Sibelgas, Iveg, TGEK, de gemeente Steenokkerzeel en de gemeente Kampenhout goedgekeurd. Deze dading geldt tot slot voor alle rekeningen en heeft de uittreding van TGEK tot gevolg.

Voor de kapitaalverhoging als gevolg van de gedeeltelijke inkanteling van de financieringsverenigingen en de fusie door overname van Infrax cvba verwijzen we naar de toelichting 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius'.

Op 27 april 2016 keurde het Vlaamse Parlement een aanpassing goed aan het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking waardoor de provincies, aandeelhouders van de OV's, tegen uiterlijk einde 2018 moeten uittreden.

Met de uittreding van de provincie West-Vlaanderen daalt het totaal eigen vermogen met 6.420 k euro, waarvan 3.236 k euro kapitaal, aangezien de verkoop werd verwerkt als een inkoop van eigen aandelen, gevolgd door de vernietiging van de aandelen.

Met de provincie Vlaams-Brabant, deelnemer van PBE, werd een akkoord bereikt over haar uittreding per 31 december 2018 waardoor het eigen vermogen daalt met 7.500 k euro, waarvan 9 k euro kapitaal. Als vergoeding van haar rechten en aandeel in PBE werd in een cashbetaling voorzien van 7.500 k euro met parallel vernietiging van de aandelen in PBE. Ingevolge de uittreding van de provincie Waals-Brabant werd eind 2017 reeds een betaling voorzien en diende nog een afrekening van 101 k euro gemaakt te worden op 27 december 2018.

Op 31 december 2018 heeft de gemeente Neerpelt haar rioleringsnet ingebracht. De opgenomen waarden zijn voorlopig en zullen aan de hand van verdere inventarisatie finaal bepaald worden in de loop van 2019.

De kapitaalsvermindering met betrekking tot het rioleringsfonds is het gevolg van het Reglement van het rioleringsfonds, waarbij een negatief saldo van dit fonds een daling van de aandelen tot gevolg heeft. Deze daling kan als volgt toegelicht worden.

De inbreng door de gemeenten van de riolering in de OV Riobra ging gepaard met de creatie van RB en RI aandelen. De RI-aandelen maken voor Riobra deel uit van het rioleringsfonds. Op jaarbasis gebeurt vanuit de resultatenrekening een toekenning aan het rioleringsfonds die als schuld aan de gemeente wordt geboekt. Bij Riobra bestaat het rioleringsfonds uit zowel de RI aandelen als de nog niet opgenomen bedragen van deze jaarlijkse toekenning. Bij aanwending van het rioleringsfonds wordt bij Riobra bijgevolg dit eerst aangerekend aan de schuld. Indien hierdoor een debet saldo ontstaat op de schuldrekening vindt een omzetting plaats van de RI aandelen naar de schuldrekening. Het kapitaal van RI aandelen vermindert bijgevolg ieder jaar.

De gemeente Vorselaar heeft beslist per 1 april 2019 uit Iveg uit te treden en toe te treden tot Iveka. Omgekeerd hebben 15 gemeenten beslist voor de activiteiten elektriciteit en/of aardgas uit Iveka uit te treden en toe te treden tot Iveg (vanaf 1 april 2019 Fluvius Antwerpen). Deze interne aanpassingen zullen geen invloed hebben op de huidige kapitaalstructuur.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal aandelen en winstbewijzen in het kapitaal van iedere OV op einde 2018.

OV	Aandelen		Winstbewijzen C		Totaal	
	Aantal	Kapitaal (in €)	Aantal	Kapitaal (in €)	Aantal	Kapitaal (in €)
Gaselwest	32.111.012	334.454.012,61	237	0,00	32.111.249	334.454.012,61
IMEA	0	0,00	27	0,00	27	0,00
Imewo	30.339.155	301.569.915,37	176	0,00	30.339.331	301.569.915,37
Intergem	16.246.949	107.038.840,52	122	0,00	16.247.071	107.038.840,52
Iveka	17.003.580	186.139.073,91	109	0,00	17.003.689	186.139.073,91
Iverlek	40.065.931	254.123.045,51	222	0,00	40.066.153	254.123.045,51
Sibelgas*	3.264.362	70.923.545,67	0	0,00	3.264.362	70.923.545,67
Fluvius OV	907	22.484,53	0	0,00	907	22.484,53
Infrac West	9.510.872	237.771.800,00	0	0,00	9.510.872	237.771.800,00
Inter-aqua	15.589.597	389.739.925,00	0	0,00	15.589.597	389.739.925,00
Inter-energa	8.505.817	223.838.410,59	0	0,00	8.505.817	223.838.410,59
Inter-media	1.170.059	28.978.344,89	0	0,00	1.170.059	28.978.344,89
Iveg	39.091	97.710.175,00	0	0,00	39.091	97.710.175,00
PBE	6.353	54.848,30	0	0,00	6.353	54.848,30
Riobra	6.177.140	153.131.300,60	0	0,00	6.177.140	153.131.300,60
Totaal	180.030.825	2.385.495.722,50	893	0,00	180.031.718	2.385.495.722,50

* De aandelen in Sibelgas betreffen aandelen C en 10.000 aandelen D uitgegeven zonder vertegenwoordiging in het aandelenkapitaal.

De aandelen zijn opgesplitst per activiteit en zijn als volgt per OV:

De distributienetbeheerders die enkel gereguleerde activiteiten uitvoeren voor elektriciteit- en aardgasdistributie: Gaselwest, IMEA, Imewo, Infrac West, Inter-energa, Intergem, Iveg, Iveka, Iverlek, PBE en Sibelgas. Zij staan ook in voor de warmteactiviteit.

De OV's die de gereguleerde rioleringsactiviteit uitvoeren: Infrac West, Inter-aqua, Iveg en Riobra.

De OV's die actief zijn in de activiteit kabel-tv infrastructuur: Infrac West, Inter-media en PBE.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal aandelen en winstbewijzen per soort in het kapitaal van iedere DNB op einde 2017.

DNB	Aandelen A en C		Winstbewijzen C		Totaal	
	Aantal	Kapitaal (in €)	Aantal	Kapitaal (in €)	Aantal	Kapitaal (in €)
Gaselwest	23.380.013	271.033.935,03	116	0,00	23.380.129	271.033.935,03
IMEA	13.397.899	126.070.700,07	12	0,00	13.397.911	126.070.700,07
Imewo	21.585.912	257.170.000,11	85	0,00	21.585.997	257.170.000,11
Intergem	11.120.262	97.527.148,81	46	0,00	11.120.308	97.527.148,81
Iveka	17.003.557	186.138.498,91	86	0,00	17.003.643	186.138.498,91
Iverlek	29.444.704	254.083.895,51	103	0,00	29.444.807	254.083.895,51
Sibelgas*	3.264.382	70.924.041,47	0	0,00	3.264.382	70.924.041,47
Totaal	119.196.729	1.262.948.219,91	448	0,00	119.197.177	1.262.948.219,91

* De aandelen in Sibelgas betreffen aandelen C en 10.000 aandelen D uitgegeven zonder vertegenwoordiging in het aandelenkapitaal.

Uitgiftepremies

Als gevolg van de inkanteling van de financieringsintercommunales (9.389 k euro), de fusie door overneming van de ex-Infrac Groep (115.589 k euro) en de inbreng van de rioleringsactiviteit van Neerpelt (1.906 k euro) werd een totaalbedrag van 126.884 k euro opgenomen.

Het overzicht van de **reserves** is als volgt:

(In duizenden EUR)	Wettelijke reserve	Onbeschikbare reserve	Beschikbare reserve	Totaal
Totaal op 1 januari 2017	1.052	80.162	730.427	811.641
Dotatie aan de reserves	0	20.634	33.175	53.809
Onttrekking aan de reserves	0	-37.789	-7.316	-45.105
Totaal op 31 december 2017	1.052	63.007	756.286	820.345
Fusie door overneming van Infrac cvba	83	0	0	83
Opname ex-Infrac OV's in de consolidatiekring	57.593	352.539	427.222	837.354
Inkanteling van de FIV's	11	0	99.183	99.194
Bewegingen naar de reserves	956	34.104	-104.180	-69.120
Totaal op 31 december 2018	59.695	449.650	1.178.511	1.687.856

Een wettelijke reserve werd aangelegd ten belope van 59.695 k euro.

Sinds 2008 werden bedragen opgenomen als onbeschikbare reserve gelijk aan de afschrijvingen van de (RAB-meerwaarde) herwaarderingsmeerwaarde conform de dading met de regulator CREG. Vanaf 2010 werd rekening gehouden met de meerwaarde van de tijdens het boekjaar verkochte terreinen, gebouwen en installaties. Verder werd in 2014 het totaal van de onbeschikbare reserves voor het bedrag van 380.801 k euro overgeboekt naar de beschikbare reserves waardoor deze rekening werd gesaldeerd op 1 januari 2016. Sindsdien werden opnieuw dotaties als een onbeschikbare reserve opgenomen. In 2017 werd, om te voldoen aan de fiscale regelgeving die was bekomen via een ruling, ook een onttrekking aan de reserves opgenomen.

Gedurende 2018 werden als gevolg van de fusie en de inkanteling van de financieringsverenigingen respectievelijk 837.354 k euro en 99.194 k euro aan reserves opgenomen (zie toelichting 'Uitbreiding Economische Groep Fluvius').

De **niet-gerealiseerde resultaten** zijn als volgt:

(In duizenden EUR)	2018	2017
M.b.t. voorziening personeelsverplichtingen	-200.191	-141.628
M.b.t. restitutierecht op voorziening personeelsverplichtingen	-4.421	0
M.b.t. reële waarde overige beleggingen	1.029.355	0
M.b.t. uitgestelde belastingen	-327.696	-358.561
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	497.047	-500.189

De beweging van de niet-gerealiseerde resultaten van eind 2017 naar eind 2018 bedraagt 997.236 k euro, waarvan 775.940 k euro ontstaan bij de overname van de financieringsverenigingen en

146.221 k euro als gevolg van de fusie met ex-Infrax (zie toelichting 'Aanpassingen structuur Economische Groep Fluvius'). Het restant van 75.075 k euro is afkomstig van de bewegingen in de boekhoudperiode.

Het aangehouden **minderheidsbelang** bedraagt 7.848 k euro op eind 2018 en 93 k euro op einde 2017, een stijging van 7.755 k euro.

Naast de reeds bestaande participatie aangehouden door Farys/TMVW in De Stroomlijn en Synductis valt de stijging te verklaren door de participatie van Integan in Interkabel.

Dividend

Tijdens het boekjaar 2018 werden dividenden betaald ter waarde van 266.566 k euro en 185.391 k euro in het boekjaar 2017.

Hieronder de tabel met de betaalde dividenden per DNB in 2018 en 2017.

OV (In duizenden EUR)	2018	2017
Gaselwest	55.018	44.950
IMEA	28.368	16.403
Imewo	55.318	39.230
Intergem	22.282	18.071
Iveka	24.382	24.902
Iverlek	46.864	37.102
Sibelgas	6.735	4.733
Infrax West	5.864	0
Inter-energa	20.530	0
PBE	595	0
Interkabel Vlaanderen	610	0
Totaal	266.566	185.391

Na de balansdatum hebben de Raden van Bestuur van elk van de OV's een dividendvoorstel gedaan. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de verschillende OV's heeft de mogelijkheid om de uitkering van deze dividenden goed te keuren. Volgens de IFRS worden deze dividenden slechts opgenomen in het jaar dat de dividenden worden goedgekeurd. Het saldodividend voor 2018 bedraagt 47.116 k euro en zal worden opgenomen in 2019, voor 2017 bedroeg dit 17.289 k euro en het werd opgenomen in 2018. De vermelde bedragen zijn de netto dividenden vóór afhouding van de roerende voorheffing.

De **winst** van de Groep bevat de kapitaalkostenvergoeding voor de DNB's en de andere vergoedingen van de OV's, zoals onder meer beschreven in de toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving'.

23 Leningen op lange en korte termijn

(In duizenden EUR)	2018	2017
Leningen op lange termijn	5.817.461	5.235.404
Kortlopend deel van leningen op lange termijn	267.774	211.182
Leningen op korte termijn	24.956	0
Leningen op korte termijn	292.730	211.182
Totaal	6.110.191	5.446.586

Op eind 2018 stijgen de schulden van leningen op korte en lange termijn met 663.605 k euro van 5.446.586 k euro eind 2017 naar 6.110.191 k euro.

Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de financiering die, als gevolg van de fusie door overneming van de ex-Infrax groep, werd overgenomen.

Op het einde van het jaar 2018 werd een negatief cashpool saldo van 24.956 k euro gefinancierd met een korte termijn beschikbare kaskredietlijn.

De bewegingen van de lange en korte termijn leningen kunnen als volgt geanalyseerd worden:

(In duizenden EUR)	2018		2017	
	Cash	Non-cash	Cash	Non-cash
Totaal op 1 januari	5.446.586		6.011.106	
Bewegingen leningen op lange termijn (LT)				
Overname leningen op lange termijn Infrac cvba	0	91.841	0	0
Overname leningen op lange termijn ex-Infrac OV's	0	679.366	0	0
Overname leningen op lange termijn FIV's	0	41.595	0	0
Opname leningen op lange termijn	0	0	199.737	0
Mutatie leningen op lange termijn	0	26.389	0	2.440
Mutatie korte termijn gedeelte van LT lening naar KT	0	-257.134	0	-211.182
Bewegingen leningen op korte termijn (KT)				
Opname leningen op korte termijn	24.956	0	0	0
Overname leningen Infrac cvba gedeelte van LT lening naar KT	0	40.846	0	0
Overname leningen ex-Infrac OV's gedeelte van LT lening naar KT	0	3.500	0	0
Overname leningen FIV's gedeelte van LT lening naar KT	0	699	0	0
Mutatie korte termijn gedeelte van LT lening naar KT	0	257.135	0	211.182
Mutatie leningen op korte termijn	0	-3.559	0	-12
Aflossing korte termijn gedeelte van LT lening	-242.029	0	-355.376	0
Terugbetaling leningen op korte termijn	0	0	-411.309	0
Totaal bewegingen	-217.073	880.678	-566.948	2.428
Totaal op einde van de verslagperiode	6.110.191		5.446.586	

Leningen op lange termijn

Overzicht betreffende de verschillende leningen op lange termijn per categorie.
Op eind 2018

(In duizenden EUR)	2018	Uitgifte	Huidige intrestvoet %	Vervaldatum
Obligatieleningen - retail	369.760	370.000	2,00 - 4,25	2020 - 2025
Obligatieleningen - EMTN*	3.145.559	2.662.085	1,75 - 4,50	2021 - 2033
Obligatieleningen - privaat**	445.518	450.000	1,05 - 3,55	2023 - 2044
Bankleningen - vaste intrestvoet	1.540.530	2.681.906	0,00 - 4,86	2019 - 2036
Bankleningen - variabele intrestvoet	9.552	20.721	0,11 - 1,94	2021 - 2029
Bankleningen - met derivatenstructuur	574.316	1.200.160	1,71 - 5,27	2020 - 2036
Totaal	6.085.235	7.384.872		
Kortlopend deel van leningen op lange termijn	-267.774	0		
Totaal leningen op lange termijn	5.817.461	7.384.872		

Op eind 2017

(In duizenden EUR)	2017	Uitgifte	Huidige intrestvoet %	Vervaldatum
Obligatieleningen - retail	369.714	370.000	2,00 - 4,25	2020 - 2025
Obligatieleningen - EMTN*	2.644.335	2.660.500	1,75 - 4,50	2021 - 2033
Obligatieleningen - privaat**	435.280	440.000	2,60 - 3,55	2027 - 2044
Bankleningen - vaste intrestvoet	1.362.860	1.950.000	0,92 - 4,76	2019 - 2036
Bankleningen - met derivatenstructuur	634.397	1.270.000	2,97 - 4,56	2023 - 2027
Totaal	5.446.586	6.690.500		
Kortlopend deel van leningen op lange termijn	-211.182	0		
Totaal leningen op lange termijn	5.235.404	6.690.500		

* EMTN: Euro Medium Term Note (is een programma dat de Groep de flexibiliteit geeft om obligatieleningen uit te geven met variërende looptijden).

** Privaat: betreft uitgifte van obligatieleningen volgens Duits recht: Schuldschein en Namensschuldverschreibung en eveneens private uitgiftes aan institutionele beleggers (stand alone).

Voor de bankleningen met derivatenstructuur werden renteswaps aangegaan om de variabele intrest om te zetten naar een vaste intrestvoet of werden forward renteswaps afgesloten (zie toelichting 'Afgeleide financiële instrumenten').

Voor alle obligatieleningen geldt als principe dat de opdrachthoudende verenigingen zich elk garant stellen op een niet-hoofdelijke en niet-solidaire basis maar beperkt tot hun proportioneel aandeel in het kapitaal van Fluvius System Operator cvba. Het aandeel in het kapitaal werd vastgelegd op moment van uitgifte en ligt vast voor de resterende looptijd van de obligatieleningen. In geval van de overgenomen EMTN obligatieleningen die op naam van Infracvba stonden, zullen enkel de

opdrachthoudende verenigingen van ex-Infrac garant staan. Analoog geldt voor de overige obligatieleningen die op naam van Eandis System Operator stonden, dat enkel de opdrachthoudende verenigingen van ex-Eandis cvba garant staan.

Overzicht van de opgenomen leningen op lange termijn gedurende het jaar 2017 en de overgenomen leningen gedurende 2018 als gevolg van de fusie door overneming van ex-Infrac cvba, de opname van de ex-Infrac OV's en de inkanteling van de financieringsverenigingen:

(In duizenden EUR)	2018	2017	Uitgifte	Intrestvoet %	Verval-datum
Obligatieleningen - EMTN*	499.053		500.000	2,63 - 3,75	2023 - 2029
Obligatieleningen - privaat**	10.000		10.000	1,05	2023
Bankleningen - vaste rentevoet	146.133		306.349	0,08 - 4,86	2019 - 2031
Bankleningen - variabele rentevoet	9.552		20.721	0,11 - 1,94	2021 - 2029
Bankleningen - met derivatenstructuur	162.351		350.160	1,71 - 5,27	2020 - 2036
Totaal 2018	827.089		1.187.230		
Obligatieleningen - Retail	199.787	199.754	200.000	2,00	2025
Totaal 2017	199.787	199.754	200.000		

* EMTN: Euro Medium Term Note (is een programma dat de Groep de flexibiliteit geeft om obligatieleningen uit te geven met variërende looptijden).

** Privaat: betreft uitgifte van obligatieleningen volgens Duits recht: Schuldschein en Namensschuldverschreibung en eveneens private uitgiftes aan institutionele beleggers (stand alone).

Leningen op korte termijn

De leningen op korte termijn bevatten het gedeelte van de leningen op lange termijn die binnen het jaar terugbetaalbaar zijn (267.773 k euro op einde 2018; 211.182 k euro op einde 2017) en de leningen opgenomen bij financiële instellingen zoals hieronder opgenomen:

(In duizenden EUR)	Vervaldag opnames	Beschikbaar bedrag	Opgenomen bedrag	Niet gebruikt bedrag	Gemiddelde intrestvoet *
Commercial paper	Nvt	522.000	0	522.000	Nvt
Vaste voorschotten	Nvt	200.000	0	200.000	Nvt
Fixed loans / Bankschulden	(1)	200.000	24.956	175.044	0,60%
Fixed loans	Nvt	50.000	0	50.000	Nvt
Totaal op 31 december 2018		972.000	24.956	947.044	
Commercial paper	Nvt	522.000	0	522.000	Nvt
Vaste voorschotten	Nvt	200.000	0	200.000	Nvt
Fixed loans / Bankschulden	Nvt	200.000	0	200.000	Nvt
Fixed loans	Nvt	100.000	0	100.000	Nvt
Totaal op 31 december 2017		1.022.000	0	1.022.000	

*De gemiddelde intrestvoet van de opgenomen bedragen op het einde van de periode

(1) Dagelijks

Alle leningen op korte termijn kunnen worden opgenomen door Fluvius System Operator in naam van de opdrachthoudende verenigingen. Voor de bankschulden en een straightloan contract (Fixed loans) ten belope van 25.000 k euro is er geen borgstelling. Voor de overige leningen op korte termijn stellen de ex-Eandis distributienetbeheerders zich garant voor hun aandeel in het kapitaal van Fluvius System Operator, en ze treden solidair op als mededebiteur.

24 Voorzieningen voor personeelsbeloningen

Toegezegde-bijdragenregelingen

Het uitvoerend personeel aangeworven vanaf 1 januari 2002 en het kaderpersoneel aangeworven vanaf 1 mei 1999 genieten van toegezegde-bijdragenregelingen: deze regelingen voorzien in een kapitaal bij pensionering voortvloeiend uit de betaalde bijdragen en de rendementen toegekend door de pensioeninstellingen, alsook een kapitaal en wezenrente bij overlijden voor pensionering. De financiering gebeurt door werknemersbijdragen en werkgeversbijdragen, die gestort worden aan pensioenfondsen (O.F.P. Enerbel en O.F.P. Powerbel) en groepsverzekeringen.

De activa van de pensioenfondsen worden beheerd door fondsen Esperides, uitgegeven in Luxemburg met 4 verschillende risicoprofielen (laag risico, medium risico, hoog risico en dynamische allocatie (dynamic asset allocation)). Het risiconiveau moet ook rekening houden met de leeftijd van de leden. Dit is de reden waarom de trustees van Powerbel aan haar leden een nieuwe optie voor het beheer van hun activa hebben voorgesteld (2015). Deze optie 'Life-Cycle' houdt rekening met een evolutie van het risico van 'Groei' naar meer 'Defensief' gedurende de carrière van de personeelsleden. Elk jaar heeft de deelnemer de mogelijkheid om zijn beleggingsstrategie te wijzigen, voor de toekomstige toelagen van de werkgever of voor het geheel van de opgebouwde sommen op zijn rekening.

Tot 2017 werden de toegezegde-bijdragenpensioenplannen gewaardeerd volgens de Projected Unit Cost (PUC) methode zonder projectie van de toekomstige premies. Voor het O.F.P. Enerbel wordt vanaf 2018 het patronale gedeelte berekend volgens de PUC-methode met projectie van de toekomstige premies. Het gedeelte van de werknemer wordt nog steeds via de PUC-methode zonder projectie van de toekomstige premies geëvalueerd gezien de werknemerspremie niet afhankelijk zijn van de anciënniteit.

De rendementswaarborg is variabel en jaarlijks te aligneren op basis van 65% van het gemiddeld rendement over de laatste 24 maanden van de lineaire obligaties van de Belgische Staat (OLO's) met een duurtijd van 10 jaar (minstens 1,75% en maximaal 3,75%).

De gebruikte rendementswaarborg bedraagt vanaf 2016 1,75% en wordt toegepast volgens de verticale methode voor alle betaalde premies aan de pensioenfondsen en in de verzekeringsonderneming (producten Tak 21 met rendementsgarantie).

De pensioenfondsen zijn niet onderworpen aan de Solvency II reglementering van de verzekeringsmaatschappijen en kunnen betere verwachte rendementen behalen bij diversificatie van de beleggingen. Hierdoor werden in 2016, voor de actieve kaderleden die hiervoor opteerden, de reserves en een compensatie van de groepsverzekering overgedragen naar een pensioenfonds O.F.P. Powerbel/O.F.P. Enerbel in een vorm van een cash-balance plan met een minimum waarborg van 3,25%.

In 2018 werd aan kaderleden de keuze geboden om over te stappen van het pensioenfonds Powerbel naar een Cash balance plan Powerbel New. Voor het pensioenkapitaal leven geldt een systeem "Cash Balance", dit wil zeggen dat enerzijds de formule in het reglement de patronale premies bepaalt en anderzijds het rendement van 3,25% is vastgelegd. Er worden geen persoonlijke bijdragen voorzien. Voor de voordelen bij overlijden en invaliditeit geldt een "te bereiken doel" ('defined benefit') systeem. Dit wil zeggen dat een formule de verschillende voordelen bepaalt. De te betalen bijdragen worden aan dit doel aangepast.

Voor het in 2018 overgenomen contractueel personeel bestaan eveneens toegezegde-bijdragenregelingen die worden genomen via Groepsverzekeringen bij verschillende verzekeraars en die per OV verschillende premies dekken. De financiering gebeurt enkel via werkgeversbijdragen. Deze bijdragenregelingen werden gewaardeerd via de PUC-methode zonder projectie van de toekomstige premies.

Toegezegd-pensioenregelingen

De collectieve overeenkomst van 2 mei 1952 voorzag een bijkomend pensioen gelijk aan 75% van het laatste jaarinkomen na aftrek van het paritair wettelijk pensioen na een volledige loopbaan, alsook een overlevingspensioen en wezenrente. Deze toegezegd-pensioenregeling werd volledig gefinancierd door de werkgever en de pensioenen werden rechtstreeks door de werkgever aan de begunstigden uitgekeerd. De eruit voortvloeiende resterende verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op lopende pensioenen.

De meerderheid van het uitvoerend personeel aangeworven vóór 1 januari 2002 en het kaderpersoneel aangeworven vóór 1 mei 1999 genieten van toegezegd-pensioenregelingen die voorzien in de uitkering van een kapitaal bij pensionering, en een kapitaal en wezenrente bij overlijden voor pensionering. Die voordelen worden berekend rekening houdend met het laatste jaarinkomen en de diensttijd. De financiering gebeurt door werknemersbijdragen en werkgeversbijdragen, die gestort worden aan pensioenfondsen (O.F.P. Elgabel en O.F.P. Pensiobel) en groepsverzekeringen.

Als gevolg van veranderingen aan de pensioenregelingen in België werd aan leden van het pensioenplan Pensiobel de mogelijkheid geboden om vanaf 1 januari 2015 over te stappen naar het plan toegezegd-bijdragenregeling Powerbel. De in het verleden opgebouwde en verbeterde verworven rechten (in Pensiobel) worden gekapitaliseerd aan marktconforme rendementen maar met een minimaal rendement gelijk aan 3,25% (cash-balance Best-off plan).

Voor het in 2018 overgenomen vastbenoemd personeel bestaan eveneens toegezegd-pensioenregelingen die per OV verschillend zijn. De OV's zijn toegetreden tot het 'Gesolidariseerd Pensioenfonds' dat sinds 2017 wordt beheerd door de Federale Pensioendienst. Deze toetreding had tot gevolg dat een belangrijk deel van lopende en toekomstige wettelijke pensioenverplichtingen werd overgenomen door dit gesolidariseerd pensioenfonds. Als tegenprestatie is er de verplichting om pensioenbijdragen aan dit fonds te betalen op basis van de loonmassa van het vastbenoemd personeel, de zogenaamde basisbijdragen en eventuele aanvullende pensioenbijdragen voor individuele responsabilisering indien het bedrag van de pensioenbetalingen ten laste van het gesolidariseerd fonds hoger is dan het bedrag van de basisbijdragen.

De overgenomen OV's hebben voor de financiering en de betaling van de bijdragen verschuldigd aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, elk afzonderlijk een verzekering afgesloten waarbij deze laatste de betaling van de pensioenbijdragen (basisbijdragen en responsabiliseringsbijdragen) verzekert en het beheer en de betalingen uitvoert van de pensioenen ten laste van het Gesolidariseerde Pensioenfonds.

Deze bijdragenverzekering heeft tot doel de basispensioenbijdragen en de aanvullende pensioenbijdragen voor individuele responsabilisering te verzekeren. Middels de opbouw van reserves beogen de OV's reserves op te bouwen die moeten toelaten de responsabiliseringsbijdrage te betalen die, vanaf het moment dat er geen vastbenoemd personeel meer is, gelijk is aan de op dat moment lopende en toekomstige pensioenverplichtingen van de OV's ten laste van het Gesolidariseerd Pensioenfonds.

De waardering van deze plannen werd opgenomen op basis van de verdisconteerde waarde van alle toekomstige responsabiliseringsbijdragen rekening houdend met de huidige pensioenen, de toekomstige pensioenen op basis van de opgebouwde rechten op overnamedatum en geprojecteerde wedden op pensioendatum.

Voor de niet door het Gesolidariseerd Pensioenfonds overgenomen pensioenverplichtingen werden deze verplichtingen ondergebracht in een groepsverzekering, eerste pijler genoemd. Deze verzekert de oudste wettelijke pensioenen, die niet door het Gesolidariseerd Pensioenfonds werden overgenomen op moment van de toetreding, en het pensioencomplement dat het verschil betreft tussen het bedrag van de nieuwe pensioenen geopend vanaf toetreding en dus ten laste van dit fonds valt (wettelijke berekening) en het bedrag van het pensioen berekend volgens het destijds toepasselijke statuut van de vastbenoemde personeelsleden.

Naargelang de OV werden vanaf 2015 of 2016 deze laatste pensioenverplichtingen ten overstaan van de actieven overgeheveld naar een aanvullende pensioenverplichting (ook wel tweede pijler genoemd). De toezegging omvat een te bereiken doel regeling uitgedrukt in rente en is per OV verschillend ingevolge de destijds verschillende pensioenstatuten.

De Groep verstrekt eveneens **vergoedingen** toegekend **na uitdiensttreding**, zoals een tussenkomst in de gezondheidszorgen en korting op de gas- en elektriciteitsrekening.

De **andere personeelsbeloningen op lange termijn** bevatten de afscheids- en jubileumpremies en opgespaard verlof of overuren.

De huidige toegezegd-pensioenregelingen worden gefinancierd via pensioenfondsen waar de aan specifieke plannen toegewezen activa worden geïdentificeerd. De Belgische wetgeving en de pensioenregulering stipuleren dat de toegewezen activa uitsluitend dienen tot financiering van de relevante voordelen. Dit resulteerde in de bepaling van een **actiefplafond**. De bepaling van dit plafond houdt rekening met de totale geprojecteerde betaalbare voordelen in lijn met de regels van de pensioenplannen en gebruik makend van de veronderstellingen gelinkt aan het plan.

Restitutierecht

Het Energiedecreet van 2015 bepaalt en de huidige tariefmethodologie bevestigt dat de gestrande kosten die bestaan uit de lasten voor het niet-gekapitaliseerde aanvullend pensioen of het pensioen van de publieke sector in aanmerking komen voor opname in de tarieven. Aangezien het vrijwel zeker is dat deze zullen worden gedragen door derde partijen werd hiervoor een restitutierecht op voorzieningen voor personeelsbeloningen opgenomen als een actief.

De restitutierechten worden bijgevolg opgenomen aan dezelfde waarde als de desbetreffende opgenomen voorzieningen voor personeelsbeloningen (i.e. reële waarde). De aanpassingen in de periode als gevolg van veranderingen in de veronderstellingen of ervaringsaanpassingen worden alle opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten alsook deze aanpassingen voor de restitutierechten.

De restitutierechten bedragen in totaal 255.491 k euro op eind december 2018.

Actuariële risico's

De verscheidene personeelsverplichtingen stellen de Groep bloot aan verschillende actuariële risico's:

Beleggingsrisico

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen is berekend aan de hand van een disconteringsvoet waarvan de opbrengst is afgestemd met deze van hoogwaardige bedrijfsobligaties. Indien het rendement op de fondsbelegging lager ligt dan deze disconteringsvoet, dan zal er een tekort ontstaan. De pensioenplannen beleggen momenteel in relatief evenwichtige investeringen. Het detail werd opgenomen in de tabel 'Indeling van de fondsbeleggingen op de balansdatum'.

Door het langetermijnkarakter van de verplichtingen acht de Raad van Bestuur van de pensioenfondsen het passend dat een redelijk deel van de fondsbeleggingen wordt geïnvesteerd in aandelen om het verwacht rendement op de fondsen te behalen.

Renterisico

Een daling van de rente op obligaties zal een stijging van de verplichting tot gevolg hebben. Dit zal echter gedeeltelijk gecompenseerd worden door een stijging van het rendement op de fondsbeleggingen van het plan.

Levensverwachting

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen wordt berekend rekening houdend met de beste schatting van de levensverwachting van deelnemers aan het plan zowel tijdens als na hun tewerkstelling. Een toename van de levensverwachting van de deelnemers aan het plan zal een toename van de verplichting tot gevolg hebben.

De prospectieve sterftetafels werden gebruikt, zoals voorgesteld door het Instituut van Actuarissen in België (IA|BE).

Loonsverhogingen

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen wordt berekend op basis van de toekomstige lonen van de deelnemers aan het plan. Een verhoging van het loon van de deelnemers zal een toename van de verplichting tot gevolg hebben.

De voornaamste actuariële veronderstellingen die werden gebruikt op de balansdatum bij de bepaling van de voorzieningen voor pensioenregelingen en andere vergoedingen:

	2018	2017
Disconteringsvoet - pensioenen DB	1,28%	1,01%
Disconteringsvoet - pensioenen DC	1,81%	1,66%
Disconteringsvoet - andere	1,80%	1,55%
Verwachte gemiddelde salarisstijging (zonder inflatie)	0,14%-2,38%	0,85%
Verwachte inflatie	1,75%	1,75%
Verwachte stijging van de ziektekosten (inclusief inflatie)	2,75%	2,75%
Verwachte stijging van de tariefvoordelen	1,75%	1,75%
Gemiddeld verwachte pensioenleeftijd	63	63
	IA BE	IA BE
Sterftetafels	Prospective Tables 0,28% tot	Prospective Tables
Personeelsverloop	1,55%	0% tot 3,18%
Levensverwachting uitgedrukt in jaren van een gepensioneerde op 65 jaar:		
Voor een 65-jarige op datum van afsluiting		
- Man	20	20
- Vrouw	24	24
Voor een 65-jarige binnen 20 jaar:		
- Man	22	22
- Vrouw	26	26

Boekhoudkundige verwerking

De totale personeelsbeloningen bedragen 598.377 k euro op eind 2018, waarvan 566.234 k euro worden opgenomen als een IAS 19 voorziening en 32.143 k euro als een andere voorziening.

In het kader van het langer werken kunnen bepaalde toegekende voordelen om vervroegd met pensioen te gaan niet langer opgenomen worden als een voorziening voor personeelsbeloningen. Niettegenstaande de Groep werkt aan een 'vernieuwd' pensioenplan, kan de timing van

implementatie nog niet met zekerheid gesteld worden. Hierdoor werd het bedrag van 32.143 k euro niet langer opgenomen als een voorziening voor personeelsbeloningen (met een positief effect op de post in de winst- en verliesrekening 'Personeelskosten'), maar werd voor hetzelfde bedrag een feitelijke verplichting op de balanspost '**Voorziening, andere**' verwerkt (en in de winst- en verliesrekening op de post 'Wijzigingen in de voorzieningen').

Verder werd een bedrag van 255.491 k euro als een restitutierecht opgenomen aangezien het kan gerecupereerd worden via de toekomstige tarieven.

Bedragen opgenomen in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(In duizenden EUR)	2018	2017
Aan het dienstjaar toegerekende kosten - belastingen inbegrepen	-50.249	-24.396
Rentekosten	-18.482	-12.120
Rentebaten - exclusief rentebaten op actiefplafond	11.638	8.623
Verminderingen	-100	0
Kosten van verstreken dienstdtijd	-18.131	0
Actuariële winsten (verliezen) onmiddellijk opgenomen in winst- en verliesrekening	2.256	4.272
Kosten van toegezegd-pensioenregelingen opgenomen in winst of verlies	-73.068	-23.622
Actuariële (winsten) verliezen op brutoverplichtingen:		
veranderingen in financiële veronderstellingen	-4.962	-7.484
veranderingen in demografische veronderstellingen	4.796	-7.342
veranderingen in ervaringsaanpassingen	4.888	-26.279
Actuariële (winsten) verliezen op fondsbeleggingen	80.768	-8.220
Belastingen op verplichtingen	1.685	0
Veranderingen in minimum financieringsvereisten/actiefplafond	-28.611	44.178
Kosten opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten	58.563	-5.147

Bedragen opgenomen in de balans

(In duizenden EUR)	Contante waarde van de brutoverplichting	Reële waarde van de fondsbeleggingen	Totaal
Pensioenen - gefinancierd	1.414.390	-1.210.875	203.515
Pensioenen - niet gefinancierd	61.830	0	61.830
Gezondheidszorgen en tarifaire voordelen - niet gefinancierd	206.729	0	206.729
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen - gefinancierd	110.290	0	110.290
Effect van minimum financieringsvereisten/actiefplafond	0	16.013	16.013
Totaal toegezegd-pensioenregeling en andere langetermijnpersoneelsbeloningen op 31 december 2018	1.793.239	-1.194.862	598.377
Pensioenen - gefinancierd	622.763	-645.527	-22.764
Pensioenen - niet gefinancierd	25.547	0	25.547
Gezondheidszorgen en tarifaire voordelen - niet gefinancierd	160.828	0	160.828
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen - gefinancierd	62.525	-15.189	47.336
Totaal toegezegd-pensioenregeling en andere langetermijnpersoneelsbeloningen op 31 december 2017	871.663	-660.716	210.947

Wijziging in de contante waarde van de brutoverplichting

(In duizenden EUR)	2018	2017
Totaal op 1 januari	-871.663	-930.883
Actuariële winsten (verliezen) - financiële veronderstellingen	7.395	3.155
Actuariële winsten (verliezen) - demografische veronderstellingen	-9.342	18.009
Actuariële winsten (verliezen) - ervaringsaanpassingen	-519	25.133
Opname ex-Infracx OV's in de consolidatiekring	-922.523	0
Verminderings	7.308	0
Aan het dienstjaar toegerekende kosten - belastingen inbegrepen	-50.249	-24.396
Bijdragen door deelnemers	-2.162	-2.394
Rentekosten	-18.482	-12.120
Betaalde beloningen - belastingen inbegrepen	86.814	51.834
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	-18.131	0
Totaal op 31 december voor belastingen op niet-gefinancierde verplichtingen	-1.791.554	-871.663
Belastingen op niet-gefinancierde verplichtingen	-1.685	0
Totaal op 31 december	-1.793.239	-871.663

Wijziging van de reële waarde van de fondsbeleggingen

(In duizenden EUR)	2018	2017
Totaal op 1 januari	704.894	671.520
Actuariële winsten (verliezen) - aanpassing aan fondsbeleggingen op 1 januari	-15.360	-27.799
Rendement uit fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	-65.408	35.098
Opname ex-Infracx OV's in de consolidatiekring	565.723	0
Verminderingen	-7.408	0
Rentebaten	12.084	8.623
Bijdragen door werkgever - belastingen inbegrepen	101.001	66.891
Bijdragen door deelnemers	2.162	2.394
Betaalde beloningen - belastingen inbegrepen	-86.814	-51.834
Totaal op 31 december	1.210.874	704.894
Niet-recupereerbaar overschot (effect van actiefplafond)	-16.013	-44.178
Totaal op 31 december	1.194.861	660.716

Wijzigingen in het actiefplafond

(In duizenden EUR)	2018	2017
Totaal op 1 januari	44.178	0
Rentebaten	446	0
Wijzigingen aan actiefplafond	-28.611	44.178
Totaal op 31 december	16.013	44.178

Wijzigingen in niet-gerealiseerde resultaten

(In duizenden EUR)	2018	2017
Totaal op 1 januari	141.628	146.775
Niet-gerealiseerde verliezen (winsten)	58.563	-5.147
Totaal op 31 december	200.191	141.628

Indeling van de fondsbeleggingen op de balansdatum

De indeling van de fondsbeleggingen met betrekking tot pensioenregelingen in functie van de belangrijkste categorie van activa op eind 2018

Categorie	Andere %	Elgabel %	Pensiobel %	Verzeke- ringson- dernemin- gen %	Powerbel en Enerbel %	Totaal %
Beursgenoteerde beleggingen	95,15	77,96	78,80	77,33	84,13	86,14
Aandelen (Eurozone)	17,27	16,06	17,77	9,10	13,73	16,64
Aandelen (Buiten eurozone)	15,01	21,42	21,12	0	24,55	18,48
Staatsobligaties (Eurozone)	28,14	0	0	20,85	0	12,74
Andere obligaties (Eurozone)	14,23	26,05	25,68	45,34	29,52	21,20
Andere obligaties (Buiten eurozone)	20,50	14,43	14,23	2,04	16,33	17,07
Niet-beursgenoteerde beleggingen	4,85	22,04	21,20	22,67	15,87	13,86
Onroerende goederen	1,26	2,75	2,71	3,90	2,60	2,09
Liquide middelen	3,53	3,42	2,84	6,06	2,92	3,37
Andere	0,06	15,87	15,65	12,71	10,35	8,40
Totaal (in %)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Totaal (in duizenden EUR)	537.613	374.618	202.753	14.216	81.675	1.210.875

De indeling van de fondsbeleggingen met betrekking tot pensioenregelingen in functie van de belangrijkste categorie van activa op eind 2017.

Categorie	Munt	Elgabel %	Pensiobel %	Verzeke- ringson- dernemin- gen %	Powerbel en Enerbel %	Totaal %
Beursgenoteerde beleggingen		79,70	80,16	77,28	86,55	80,42
Aandelen	Eurozone	15,88	17,45	6,62	13,16	15,79
	Buiten eurozone	21,55	21,14	0	25,16	21,11
Staatsobligaties	Eurozone	4,16	4,08	20,47	5,34	4,75
Andere obligaties	Eurozone	29,80	29,32	50,19	33,04	30,61
	Buiten eurozone	8,31	8,17	0	9,85	8,17
Niet-beursgenoteerde beleggingen		20,30	19,84	22,72	13,45	19,58
Onroerende goederen		3,72	3,65	7,08	3,25	3,76
Liquide middelen		1,08	0,99	2,22	0,17	1,00
Andere		15,49	15,20	13,42	10,03	14,82
Totaal (in %)		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Totaal (in duizenden EUR)		411.153	205.790	21.451	66.500	704.894

Detail van de toegezegd-pensioenregeling per type deelnemer en per soort voordeel

(In duizenden EUR)	2018	2017
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per type deelnemer	-1.793.239	-871.663
Actieve deelnemers	-1.491.551	-619.634
Niet-actieve deelnemers met uitgestelde voordelen	-24.571	-29.000
Gepensioneerden en begunstigden	-277.117	-223.030
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per voordeel	-1.793.239	-871.663
Pensioenen	-1.476.220	-648.310
Andere vergoedingen (gezondheidszorg en tarifaire voordelen)	-206.729	-160.828
Afscheids- en jubileumpremies	-110.290	-62.525

Om de schattingonzekerheden toe te lichten is hieronder het effect op de voorziening voor personeelsbeloningen van de **gevoeligheidsanalyse** opgenomen.

(In duizenden EUR)	Effect: stijging (-) / daling (+)
Disconteringsvoet (+0,25%)	65.783
Inflatie (+0,25%)	-65.537
Salarisstijging (+0,10%)	-318
Ziektekosten (+0,10%)	-2.168
Tariefvoordelen (+0,50%)	-7.630
Levensverwachting gepensioneerden (+1 jaar)	-38.558

De jaarlijkse balans van de toegezegd-pensioenregelingen wordt door de Groep gefinancierd door een bijdrage, uitgedrukt als een percentage van het totale salaris. Dit percentage wordt gedefinieerd door de geaggregeerde kost methode en wordt jaarlijks herzien. Deze methode van financiering bestaat erin dat toekomstige kosten worden opgenomen over de resterende looptijd van het plan. De kosten worden geraamd op verwachte basis (salarisgroei en de inflatie in aanmerking genomen).

De veronderstellingen met betrekking tot salarisverhoging, inflatie, personeelsverloop en sterfte worden gedefinieerd op basis van historische statistieken van de Groep. De gebruikte sterftetafels zijn degene die overeenkomen met de waargenomen ervaring binnen de pensioenfondsen. De disconteringsvoet werd afgestemd op de investeringsstrategie van de ondernemingen.

Deze veronderstellingen worden herzien op een regelmatige basis.

Specifieke gebeurtenissen (zoals wijziging van het plan, verandering van veronderstellingen, een te korte indekkingsperiode...) kunnen uiteindelijk leiden tot bijkomende stortingen door de Groep.

De gemiddelde duur van de toegezegd-pensioenregelingen op 31 december 2018 bedraagt 9 jaar (2017: 9 jaar) en voor de toegezegde-bijdragenregelingen op 31 december 2018 20 jaar (2017:16 jaar).

De Groep schat dat in 2019 minimaal een bedrag van 3.406 k euro zal worden bijgedragen aan toegezegd-pensioenregelingen en 11.667 k euro aan toegezegde-bijdrageregelingen.

25 Afgeleide financiële instrumenten

De Groep heeft renteswaps aangegaan om de variabele rente op de lange termijn leningen om te zetten naar een vaste rente en heeft forward renteswaps afgesloten. De afgeleide producten werden gewaardeerd tegen reële waarde voor 80.538 k euro in 2018 en 102.460 k euro in 2017.

De evoluties in de reële waarde werden verwerkt via de winst- en verliesrekening (Zie toelichting 'Financiële resultaten').

Op 30 juni 2018 werden twee contracten afgekocht die een looptijd hadden tot 2023 en 2024. De éénmalige kost van 2.094 k euro is opgenomen in de rubriek financiële kosten, andere.

De reële waarde van afgeleide financiële instrumenten afgesloten ter afdekking van het renterisico werd berekend op basis van verdisconteerde verwachte toekomstige kasstromen rekening houdend met actuele termijenkoersen en rentecurves over de resterende looptijd van het instrument.

Overzicht van de afgeleide financiële instrumenten op 31 december 2018

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 200 miljoen op 20 jaar opgenomen in december 2004, trad in werking in december 2009.

Een Bonus Range Accrual in het kader van een lening van € 250 miljoen op 20 jaar opgenomen in december 2006, trad in werking in december 2011.

Een Varifix, in het kader van een lening van € 250 miljoen op 20 jaar opgenomen in december 2007, werd afgesloten in oktober 2010.

Een forward fixing IRS swap werd afgesloten in juli 2013 in het kader van een nog op te nemen lening in december 2013 voor een bedrag van € 150 miljoen op 10 jaar.

De overgenomen afgeleide instrumenten zijn als volgt:

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 40 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 20 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 58,6 miljoen op 20 jaar opgenomen in mei 2013, trad in werking in september 2016.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 30 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 10 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 10 miljoen op 10 jaar opgenomen in november 2012, trad in werking in november 2012.

Een Interest rate swap in het kader van een lening van € 70 miljoen op 20 jaar opgenomen in september 2011, trad in werking in september 2011.

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 24,8 miljoen op 20 jaar opgenomen in oktober 2000, trad in werking in juli 2007.

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 55,7 miljoen op 20 jaar opgenomen in februari 2002, trad in werking in februari 2009.

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 16 miljoen op 20 jaar opgenomen in januari 2003, trad in werking in januari 2007.

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 4,8 miljoen op 17 jaar opgenomen in januari 2006, trad in werking in januari 2007.

Een Linear Constant Maturity Swap in het kader van een lening van € 4,8 miljoen op 17 jaar opgenomen in januari 2006, trad in werking in december 2008.

26 Voorzieningen, andere

(In duizenden EUR)	Sanering	Andere	Totaal
Totaal op 1 januari 2017	14.936	0	14.936
Afnames	-5.336	0	-5.336
Totaal op 31 december 2017	9.600	0	9.600
Opname ex-Infrac OV's in de consolidatiekring	1.365	175	1.540
Toevoegingen	0	32.143	32.143
Afnames	-1.787	0	-1.787
Totaal op 31 december 2018	9.178	32.318	41.496

De voorzieningen bevatten de verplichtingen opgenomen voor de **sanering** van de gasfabrieksterreinen en andere vervuilde gronden. De OV's zijn eigenaar van verschillende gasfabrieksterreinen waarop in het verleden bodem- en grondwaterverontreiniging werd veroorzaakt. Op vrijwillige basis werd reeds begonnen met de aanpak van deze verontreiniging en werd in 2001 een raamakkoord met OVAM afgesloten. Ondertussen is het aantal terreinen gereduceerd. In een nieuw akkoord met OVAM werd bepaald wat de spreiding in de tijd, het budget, de prioriteitsorde en de uitvoeringsmodaliteiten van de bodemsaneringswerken en desgevallend welke andere maatregelen nodig zullen zijn.

Er werd in 2018 en 2017 een bedrag van 11.693 k euro in pand gegeven aan OVAM.

De Groep werkt aan mogelijke verkopen van bepaalde verontreinigde terreinen. In dit kader werden reeds verschillende terreinen verkocht en werden intentieverklaringen met potentiële kopers aangegaan.

Op bepaalde reeds verkochte terreinen zijn nog saneringsverplichtingen mogelijk voor een bedrag van 710 k euro in 2018 en 710 k euro in 2017 (zie toelichting 'Verplichtingen en onzekerheden').

De daling van de voorzieningen voor saneringen was te wijten aan de aanwendungen (uitgevoerde saneringen) en concretere elementen waardoor de raming van de saneringskosten kon verminderd worden. De toevoeging bij de voorziening van de sanering voor 1.540 k euro betreft de aangelegde provisies van de ex-Infrac OV's waarvan gedurende het jaar verscheidene saneringen afgerond werden en waarvoor 1.197 k euro werd afgenomen.

De voorziening '**Andere**' betreft de toevoeging van een voorziening die betrekking heeft op personeelsbeloningen. I.k.v. het langer werken kunnen bepaalde toegekende voordelen om vervroegd met pensioen te gaan niet langer opgenomen worden als een voorziening voor personeelsbeloningen. Niettegenstaande de Groep werkt aan een 'vernieuwd' pensioenplan, kan de timing van implementatie nog niet met zekerheid gesteld worden. Hierdoor werd een bedrag van 32.143 k euro niet langer opgenomen als een voorziening voor personeelsbeloningen, maar werd voor hetzelfde bedrag een feitelijke verplichting op de balanspost 'Voorziening, andere' verwerkt (en in de winst- en verliesrekening op de post 'Wijzigingen in de voorzieningen').

27 Kapitaalsubsidies

(In duizenden EUR)	2018	2017
Totaal op 1 januari	3.136	1.356
Opname ex-Infrax OV's in de consolidatiekring	219.462	0
Ontvangen gedurende het jaar	19.432	1.790
Afname via de winst- en verliesrekening	-2.465	-10
Totaal op 31 december	239.565	3.136

In het kader van verschillende in uitvoer te brengen projecten hebben het Vlaamse Gewest en het Vlaamse Energieagentschap kapitaalsubsidies toegezegd. Deze steunmaatregelen kaderen alle in de projecten 'groene energie' en voor investeringen in rioleringswerken.

De stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de kapitaalsubsidies voor rioleringswerken verkregen door de ex-Infrax OV's. Het Vlaamse decreet m.b.t. subsidiëring van werken vermeldt welke kosten in aanmerking komen voor subsidiëring van rioleringswerken. De omvang van de subsidie bedraagt 75% van de gemaakte kosten verbonden aan de aanleg en de verbetering van riolering, en van de daaraan gerelateerde bronmaatregelen voor hemelwater. Door het onzekere karakter van de ontvangst, het tijdstip en de grootte van de subsidie worden deze pas geboekt bij ontvangst van de gelden.

28 Handels- en overige schulden

(In duizenden EUR)	2018	2017
Handelsschulden	298.979	222.259
Btw en andere belastingsschulden	39.820	38.653
Schulden m.b.t. personeelsbeloningen	91.572	70.791
Vooruitbetalingen klanten Soclev en andere	47.437	36.490
Overdrachten DNB-tarief	258.359	0
Solidarisering groenestroom- en warmte-krachtcertificaten	0	75.819
Overige kortlopende schulden	182.821	164.810
Totaal	918.988	608.822

De rubriek met betrekking tot handels- en overige schulden stijgt met 310.166 k euro van 608.822 k euro op eind 2017 tot 918.988 k euro op eind 2018.

De stijging is voornamelijk het gevolg van de opname van de overdrachten (Zie toelichting 'Werken in een gereguleerde omgeving') en de algemene stijging van de schulden als gevolg van de fusie met Infrax cvba en de opname van de ex-Infrax OV's in de consolidatie.

Eén van de posten in de overige kortlopende schulden betreft de gereserveerde saldi m.b.t. de afrekening van de Bonus 2014 en 2013 t.w.v. 0 k euro op eind 2018 (2017: 64.244 k euro). Ingevolge de uitspraak van het Hof van Beroep op 27 februari 2019 is het behoud van de bedragen niet langer nodig. Deze bonussen werden in 2018 in resultaat genomen.

De andere posten van deze rubriek bevatten de toe te rekenen kosten met betrekking tot onder andere de financiële kosten voor de obligatieleningen.

Aangezien de verrekening van de solidarisering groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten zowel een vordering als een verplichting kan zijn, moet deze rubriek samen gelezen worden met de rubriek 'Overige vorderingen - Overdrachten' gerapporteerd in de toelichting van de 'Handels- en overige vorderingen'.

De termijn en de voorwaarden voor de schulden zijn als volgt:

Voor de handelsschulden bedroeg het leverancierskrediet gemiddeld 39 dagen en de aannemers werden betaald 30 dagen na factuurdatum.

De schulden aan de btw en van de bedrijfsvoorheffing werden respectievelijk betaald 20 en 15 dagen na het einde van de maand. Alle schulden worden betaald op de vervaldag.

29 Actuele belastingverplichtingen

(In duizenden EUR)	2018	2017
Belasting op resultaat boekjaar	62.010	127.853
Voorafbetalingen	-55.725	-102.785
Te verrekenen roerende voorheffing	-14.823	-2
Belastingverplichting/(vordering) van huidig jaar	-8.538	25.066
Belastingverplichting/(vordering) vorige boekjaren	-36.160	7.590
Actuele belastingverplichting/(vordering)	-44.698	32.656

De netto belastingvordering bedraagt 44.698 k euro op eind 2018 (waarvan 65.758 k euro belastingvordering en -21.060 k euro een belastingverplichting) en op eind 2017 een belastingverplichting van 32.656 k euro.

In 2017 werden alle belastingen betaald die betrekking hadden op 2015 (103.962 k euro), belastingen op 2016 (89.735 k euro) en vooruitbetalingen op belastingen voor 2017 (102.787 k euro), zodat in totaal 296.484 k euro werd betaald.

In 2018 werd een totaal van 127.913 k euro aan belastingen betaald.

Op 31 december 2018 werden belastingvorderingen opgenomen voor een bedrag van 65.758 k euro als gevolg van de overname van de financieringsverenigingen en hun belastingvordering en mede als gevolg van te veel vooraf betaalde belasting. Immers, door de uitspraak van het Hof van Beroep op 27 februari 2019 werden de regulatorie saldi nu als een kost verwerkt (Zie toelichting 'Werken in een geregeerde omgeving').

Financiële instrumenten

30 Financiële instrumenten: risico's en reële waarde

Risico's

Het is de bedoeling van de Groep om alle risico's afzonderlijk te begrijpen alsook hun onderlinge verbanden, en om strategieën te definiëren teneinde de economische impact op de resultaten van de Groep te beheersen. Het auditcomité heeft de verantwoordelijkheid voor het nazicht van de risicoanalyse, het goedkeuren van de aanbevolen risicobeheersingsstrategieën, het doen naleven van de richtlijnen inzake risicobeheer en voor het rapporteren.

Vermogensstructuur

De vermogensstructuur van de Groep bestaat uit het eigen vermogen en de financiële verplichtingen.

Naast de wettelijk (Belgische) vereiste minima voor eigen vermogen die van toepassing zijn, zijn de opdrachthoudende verenigingen binnen de Groep ook onderworpen aan het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking. Dit decreet bepaalt dat uiterlijk eind 2018 geen privé-vennoot/deelnemer kan participeren in het kapitaal van de opdrachthoudende verenigingen (het principe van de gemengde opdrachthoudende vereniging verdwijnt hierdoor) en dat de provincies tegen eind 2018 uit het kapitaal van de OV's moeten treden. Zodoende zijn de laatste provincies (West-Vlaanderen, Vlaams- en Waals-Brabant) uit getreden per eind 2018.

Het doel van de groep is om een sterke structuur te behouden en er voor te zorgen dat de Fluvius groep een "goede" credit rating heeft bij de ratingagentschappen.

Aangezien de Groep werkt binnen een gereguleerde omgeving, met een gegarandeerde vergoeding (billijke vergoeding/winst en een gegarandeerd rendement/dividend), is haar risico eerder beperkt.

Gedurende 2018 en 2017 heeft de Groep alle 'verwachte' verplichtingen kunnen inlossen.

De Groep heeft een beroep gedaan op lange en korte termijn financiering ter ondersteuning van het bedrijfskapitaal.

De Groep bewaakt haar solvabiliteit. Onder solvabiliteit wordt verstaan de mate waarin zij in geval van liquidatie kan voldoen aan haar financiële verplichtingen aan de verschaffers van vreemd vermogen.

Kredietrisico

Het kredietrisico omvat het risico dat de ene partij bij een financieel instrument haar verplichtingen niet zal nakomen, waardoor bij de andere partij een financieel verlies kan ontstaan.

De Groep heeft een kredietbeleid waarbij het kredietrisico wordt bewaakt en diversificatie van tegenpartijen noodzakelijk is.

Het maximale kredietrisico is de balanswaarde van elk financieel actief.

Handelsvorderingen

Ouderdomsanalyse van de netto vervallen handelsvorderingen waarvoor geen bijzondere waardevermindering werd opgenomen.

(In duizenden EUR)	2018	2017
1 - 60 dagen	34.245	17.031
61 - 90 dagen	3.112	3.356
91 - 180 dagen	13.212	9.185
181 - 365 dagen	26.827	19.105
>365 dagen	26.281	10.757
Totaal handelsvorderingen - netto	103.677	59.434

Beweging gecumuleerde waardeverminderingen op handelsvorderingen.

(In duizenden EUR)	2018	2017
Saldo per 1 januari	-85.115	-76.054
Fusie door overname van Infracvba	-9.807	0
Opname ex-Infrac OV's in de consolidatiekring	-128	0
Toevoeging waardeverminderingen op vorderingen	-10.497	-19.986
Terugname waardeverminderingen op vorderingen	6.809	10.924
Saldo per einde verslagperiode	-98.738	-85.116

Valutarisico

De Groep is niet wezenlijk blootgesteld aan valutarisico's, aangezien zij bijna geen transacties heeft in andere valuta dan de euro.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico houdt het risico in dat de Groep haar financiële verplichtingen niet kan nakomen. De Groep beperkt dit risico door de kasstromen op een continue basis te bewaken en ervoor te zorgen dat er voldoende kredietfaciliteiten aanwezig zijn.

De Groep doet een beroep op verscheidene banken om op korte termijn gelden aan te trekken. In het kader van een thesauriebewijzenprogramma worden commercial papers (thesauriebewijzen) uitgegeven. Vaste voorschotten kunnen opgevraagd worden met een looptijd van 1 week tot 12 maanden en ook fixed loans (straight loans) met een looptijd van 1 dag tot 1 jaar. Alle leningen hebben een vaste intrestvoet gedurende de looptijd behalve de opname van het kassierscontract dat een variabele rentevoet heeft.

De Groep neemt langetermijnleningen op voornamelijk ter financiering van de investeringen, en om leningen en intresten te herfinancieren, intresten te betalen en voor werkkapitaal. Op eind 2014 werd ook een deel van de netto opbrengsten van deze uitgiftes gebruikt om in naam en voor rekening van de openbare besturen de vergoeding te betalen aan Electrabel in het kader van diens uittreding uit het aandelenkapitaal van de opdrachthoudende verenigingen van ex-Eandis.

In 2010 heeft de Groep voor het eerst obligatieleningen uitgegeven voor de particuliere belegger in België en het Groothertogdom Luxemburg.

Om de financieringsbronnen te diversifiëren en te verbreden zodat een veilige, betrouwbare, efficiënte en innovatieve distributie van energie aan de afnemers kan verzekerd worden, werd een rating gevraagd.

Eandis System Operator heeft in oktober 2011 een A1 rating (negatieve vooruitzichten - 'outlook') bekomen van 'Moody's Investors Service Ltd.' ("Moody's"). Op 14 december 2016 werd deze rating verlaagd naar A3 met stabiele vooruitzichten. Op 29 juni 2018 heeft het ratingbureau Moody's de vooruitzichten van de A3-rating van stabiel naar positief gewijzigd. Deze wijziging in de vooruitzichten weerspiegelt het verbeterde kredietprofiel van Eandis System Operator en de invloed op dit kredietprofiel van de aangekondigde fusie van Eandis System Operator cvba met zijn sectorgenoot Infracvba tot Fluvius System Operator cvba, die vanaf 1 juli 2018 van start ging. Infracvba heeft sinds 2014 een A-rating bekomen van het ratingagentschap Fitch, waarbij, gedurende 2018, de vooruitzichten van stabiel naar negatief werden aangepast.

Fluvius System Operator cvba heeft gekozen voor een rating bij de ratingagentschappen Moody's en Creditreform.

Op 15 oktober 2018 heeft Creditreform Rating AG aan alle obligaties een A+ rating toegekend.

Eandis heeft een 5.000.000 k euro EMTN-programma lopen voor uitgifte van obligaties vanaf 2011, met een looptijd tot 2021. Van dit programma was op eind 2018 voor een bedrag van 2.660.500 k euro of 53,21% aan obligatieleningen uitgegeven. Sinds eind 2014 vonden geen uitgiftes meer plaats onder dit programma.

Infrac heeft een 500.000 k euro EMTN-programma lopen voor uitgifte van obligaties vanaf 2013. Een eerste schijf van 250.000 k euro werd uitgegeven in 2013 (looptijd tot 2023) en een tweede schijf van 250.000 k euro in 2014 (looptijd tot 2029).

Een overzicht van de leningen wordt opgenomen in de toelichting 'Leningen op lange en korte termijn'.

Informatie betreffende het aflossingsschema van de verschillende leningen op lange termijn.
Op eind 2018

(In duizenden EUR)	2018	1 jaar of minder	2-3 jaar	4-5 jaar	Meer dan 5 jaar
Obligatieleningen - retail	369.760	0	169.973	0	199.787
Obligatieleningen - EMTN	3.145.559	0	499.307	1.244.915	1.401.337
Obligatieleningen - privaat	445.518	0	0	10.000	435.518
Bankleningen - vaste rentevoet	1.540.530	184.449	303.131	323.505	729.445
Bankleningen - variabele intrestvoet	9.552	1.816	3.643	2.554	1.539
Bankleningen - met derivatenstructuur	574.316	81.509	165.480	149.541	177.786
Totaal	6.085.235	267.774	1.141.534	1.730.515	2.945.412
Totaal bullet aflossingen	3.991.681	0	669.280	1.285.759	2.036.642
Totaal exclusief bullet aflossingen	2.093.554	267.774	472.254	444.756	908.770

Op eind 2017

(In duizenden EUR)	2017	1 jaar of minder	2-3 jaar	4-5 jaar	Meer dan 5 jaar
Obligatieleningen - retail	369.714	0	169.960	0	199.754
Obligatieleningen - EMTN	2.644.335	0	0	996.093	1.648.242
Obligatieleningen - privaat	435.280	0	0	0	435.280
Bankleningen - Vaste rentevoet	1.362.860	134.950	249.732	214.391	763.787
Bankleningen - Met derivatenstructuur	634.397	76.232	159.796	169.991	228.378
Totaal	5.446.586	211.182	579.488	1.380.475	3.275.441
Totaal bullet aflossingen	3.449.329	0	169.959	996.093	2.283.277
Totaal exclusief bullet aflossingen	1.997.257	211.182	409.529	384.382	992.164

Renterisico

De Groep heeft leningen op lange termijn opgenomen met een vaste en een variabele rentevoet. Een gedeelte van de leningen met een variabele rente werd omgezet via swapcontracten naar een vaste rentevoet (zie toelichting 'Afgeleide financiële instrumenten'). Voor bepaalde leningen werd een forward swap contract afgesloten. Alle andere leningen werden opgenomen met een vaste rentevoet.

De intrestaflossingen voor de volgende jaren, berekend op basis van de coupon intrestvoet, is als volgt:

(In duizenden EUR)	2018	2017
In 2018	0	167.583
In 2019	178.351	153.726
In 2020	170.031	146.913
In 2021	155.637	133.907
In 2022	126.334	105.664
In 2023	104.564	86.165
In 2024 en volgende	543.405	487.151
Totaal	1.278.321	1.281.110

Andere

Meer informatie omtrent de risico's van de Groep en haar aandeelhouders is opgenomen in het prospectus van 2 juni 2017 m.b.t. de uitgifte van een obligatielening (retail) en de investor presentation van december 2018 die kunnen geraadpleegd worden op de website www.fluvius.be.

Reële waarde

De reële waarde van de financiële activa en passiva wordt gedefinieerd als het bedrag waartegen het instrument zou kunnen geruild worden in een lopende transactie tussen bereidwillige partijen, en niet in een gedwongen verkoop of liquidatieverkoop.

De reële waarde hiërarchie

De Groep gebruikt de volgende hiërarchische classificatie voor het bepalen en toelichten van de reële waarde van financiële instrumenten door middel van een waarderingstechniek:

Niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op liquide markten voor identieke activa of passiva

Niveau 2: andere technieken waarvoor alle input met een significante weerslag op de opgenomen reële waarde hetzij direct, hetzij indirect kan worden waargenomen

Niveau 3: technieken die gebruik maken van input met een significante weerslag op de opgenomen reële waarde die niet gebaseerd is op waarneembare marktgegevens.

De volgende methodes en veronderstellingen worden gebruikt voor het schatten van de reële waarde:

Geldmiddelen en kortetermijnleningen, handelsvorderingen (na aftrek van voorzieningen), handelsschulden en overige schulden benaderen hun netto boekwaarde grotendeels wegens de korte looptijd van deze instrumenten.

De reële waarde van de beleggingen uit een niet-genoteerde markt is gebaseerd op de laatste beschikbare informatie, met onderscheid voor volgende beleggingen:

- Publi-T: reële waarde gebaseerd op laatste beschikbare balans met aanpassing voor de aangehouden investeringen in Elia door opname aan de aandelenkoers van Elia op rapporteringsdatum
- Publigas: reële waarde gebaseerd op extern waarderingsverslag
- Elia: reële waarde gebaseerd op aandelenkoers van Elia op rapporteringsdatum
- Andere ondernemingen: reële waarde gebaseerd op laatste beschikbare jaarinformatie.

De reële waarde van de GSC en WKK wordt opgenomen aan het gegarandeerd bedrag, zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiedecreet.

De afgeleide financiële instrumenten zijn interestswaps. De toegepaste waarderingstechnieken zijn swapmodellen die gebruik maken van actuele waarde berekeningen. De modellen bevatten diverse soorten input waaronder termijnkoersen, rentecurves die worden bekomen op basis van de marktrente en afgeleiden uit marktprijzen van verschillende financiële producten die opgevraagd worden aan verschillende marktpartijen.

De reële waarde van genoteerde obligatieleningen is gebaseerd op de indicatieve noteringen op Bloomberg (Bloomberg is een vooraanstaande nieuwssite voor zakelijke en financiële markten, het levert wereldwijd economisch nieuws, koersen van futures, aandelenkoersen e.a.) op datum van rapportering.

De reële waarde van de genoteerde obligatieleningen, uitgegeven voor een totaal van 3.530,5 miljoen euro evolueert in functie van de marktrente. De reële waarde op 31 december 2018 bedraagt 3.927,8 miljoen euro en verschilt van de terugbetalingswaarde en de boekwaarde.

Op 31 december 2018 zijn de reële waarden als volgt:

(In duizenden EUR)	Reële waarde niveau 1	Reële waarde niveau 2	Reële waarde niveau 3	Boekwaarde
Overige beleggingen	23.301	1.346.118	3.441	1.372.860
Langetermijnvorderingen, andere	488.416	0	0	488.416
Groenestroom- en warmte-krachtcertificaten (GSC & WKC)	115.093	0	0	115.093
Handels- en overige vorderingen exclusief GSC en WKC	685.591	0	0	685.591
Kortetermijnbeleggingen	14.989	0	0	14.989
Geldmiddelen en kasequivalenten	21.694	0	0	21.694
Totaal	1.349.084	1.346.118	3.441	2.698.643
Leningen op korte termijn	292.730	0	0	292.730
Obligatieleningen (inclusief kortlopend deel)	4.412.435	0	0	3.991.963
Andere leningen op lange termijn (inclusief kortlopend deel)	1.825.498	0	0	1.825.498
Afgeleide financiële instrumenten	0	80.538	0	80.538
Totaal kortlopende schulden, andere	942.874	0	0	942.874
Totaal	7.473.537	80.538	0	7.133.603

De overige beleggingen opgenomen in niveau 3, betreffen bedrijvencentra van ex-Eandis en andere ondernemingen die werden overgenomen van ex-Infracx cvba en de ex-Infracx OV's. De reële waardebeoordeling is gebaseerd op de laatst beschikbare Belgische jaarrekening die werd gepubliceerd bij de balanscentrale van de Nationale Bank van België. De berekening van de reële waarde is gebaseerd op deze informatie, rekening houdend met het aandeel in de onderneming. Op 31 december 2018 werd 163 k euro opgenomen in de winst- en verliesrekening en 2.099 k euro in niet-gerealiseerde resultaten als reële waarde aanpassing.

Op 31 december 2017 zijn de reële waarden als volgt:

(In duizenden EUR)	Reële waarde niveau 1	niveau 2	Boekwaarde
Overige beleggingen	984	0	832
Groenestroom- en warmte-krachtcertificaten (GSC & WKC)	24.810	0	24.810
Handels- en overige vorderingen exclusief GSC en WKC	922.945	0	922.945
Geldmiddelen en kasequivalenten	31.405	0	31.405
Totaal	980.144	0	979.992
Obligatieleningen (inclusief kortlopend deel)	3.847.603	0	3.449.329
Andere leningen op lange termijn (inclusief kortlopend deel)	1.997.257	0	1.997.257
Afgeleide financiële instrumenten	0	102.460	102.460
Andere financiële instrumenten	641.478	0	641.478
Totaal	6.486.338	102.460	6.190.524

Andere informatie

31 Verbonden partijen

Transacties tussen de OV's en hun dochtermaatschappijen (de verbonden ondernemingen) werden in de consolidatie geëlimineerd en werden dus niet opgenomen in deze toelichting.

De vergoedingen die werden betaald aan de bestuurders, betreffen zitpenningen en verplaatsingsvergoedingen voor een bedrag van 647.695 k euro voor 2018 en 410.291 euro voor 2017.

De vergoedingen aan het managementcomité en de bestuurders bedroegen 4.015.511 euro voor 2018 en 3.698.619 euro voor 2017. Hiervan bedroeg de pensioenkost 634.936 euro voor 2018 en 697.823 euro voor 2017. Er werden geen andere voordelen in natura, opties op aandelen, kredieten of voorschotten gegeven ten gunste van de bestuurders.

Transacties van de Groep met de ondernemingen die een minderheidsbelang (Farys/TMVW en Integan/Interkabel) aanhouden, waren als volgt:

(In duizenden EUR)	2018	2017
Bedrag van de transacties		
Doorrekening van kosten aan de minderheidsbelangen	5.787	4.471
Doorrekening van kosten van de minderheidsbelangen	908	457
Bedrag van uitstaande saldi		
Handelsvorderingen	1.661	571
Handelsschulden	1.622	10

Transacties van de Groep met de geassocieerde deelnemingen (Atrias, Synductis en S-Lim) waren als volgt:

(In duizenden EUR)	2018	2017
Bedrag van de transacties		
Doorrekening van kosten aan de geassocieerde deelnemingen	2.434	2.026
Doorrekening van kosten van de geassocieerde deelnemingen	11.202	11.475
Bedrag van uitstaande saldi		
Handelsvorderingen	46.482	18.830
Handelsschulden	1.486	1.847

Lidmaatschap van professionele organisaties

Fluvius System Operator is lid van Synergrid vzw, een gemeenschappelijke belangenvereniging van de beheerders van netten in België van transmissie van elektriciteit, van vervoer van aardgas en van de distributie van elektriciteit en aardgas.

Fluvius System Operator is lid van de Europese vereniging van Europese distributienetbeheerders voor Slimme Netten (EDSO for Smart Grids).

Gedurende 2018 werd voor de uitoefening van het mandaat van de commissaris een bedrag van 231 k euro betaald, ten gevolge van wettelijke opdrachten 653 k euro, voor overige controle opdrachten 617 k euro en tot slot voor fiscale adviesverlening 65 k euro.

De additionele diensten werden goedgekeurd door het auditcomité.

32 Verplichtingen en onzekerheden

(In duizenden EUR)	2018	2017
Huurwaarborgen gebouwen	1.619	1.463
Andere bankwaarborgen	318	300
Inpandgeving vorderingen	11.349	11.349
Totaal gegeven waarborgen	13.286	13.112
Ontvangen waarborgen van aannemers en leveranciers	62.962	52.177
Goederen gehouden door derden in hun naam, maar ten bate en voor risico van de Groep	65	56
Verplichting tot aankoop materiële vaste activa	4.326	4.391
Verplichting tot verkoop materiële vaste activa	6.000	1.250
Verplichting tot sanering	710	710

Uitstaande bestellingen in 2018 bedroegen 9.267 k euro (2017: 16.311 k euro).

De Groep huurde verschillende gebouwen en bijhorende parkings voor een waarde van 6.933 k euro in 2018 en 6.090 k euro in 2017 alsook wagens voor een waarde van 6.847 k euro in 2018 en 4.690 k euro in 2017.

De huurverplichtingen (opgenomen als operationele huurverplichtingen) hebben betrekking op gebouwen, wagens en andere materialen.

De contracten met betrekking tot gebouwen bevatten verlengingsclausules en hebben een gemiddelde looptijd van twee jaar.

De toekomstige huurverplichtingen bedragen 23.181 k euro.

Vanaf 1 januari 2019 zullen deze opgenomen worden volgens de nieuwe standaard IFRS 16 Leaseovereenkomsten (zie toelichting 'Standaarden die werden gepubliceerd, maar nog niet van kracht zijn').

Verder valt er ook een juridisch geschil te noteren tussen de OV's en Essent inzake gratis distributie van groene stroom (3.533 k euro in 2018 en 2017), met Infrabel en het Vlaamse Gewest inzake verplaatsingsdossiers (93 k euro in 2018 en 2017) en diverse geschillen met verschillende partijen (voor een totaal van 5.088 k euro in 2018 en 6.914 k euro in 2017).

Eveneens dient een geschil te worden gemeld tussen Telenet en Proximus:

Naar aanleiding van de overname van de kabeltelevisieklanten en de vestiging van een erfpacht op het kabelnet door Telenet, heeft Proximus een vordering ingesteld bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen tot vernietiging van de contracten en tot het bekomen van een schadevergoeding. In eerste aanleg werd deze vordering verworpen (vonnis van 6 april 2009). Hierop heeft Proximus hoger beroep ingesteld bij het Hof van Beroep te Antwerpen. De vordering van Proximus betrof het overmaken van de volledige documenten met betrekking tot het akkoord tussen Telenet, Interkabel en de kabelmaatschappijen. Tevens vorderde zij om deze akkoorden

nietig te verklaren en op basis van een door haar besteld expertenrapport een schadevergoeding van 1,4 miljard euro. Op basis van de gemaakte afspraken met Telenet kan de Groep bij een negatieve uitspraak echter maar schadeloos gesteld worden voor een maximaal bedrag van 20.000 k euro.

De voormelde overeenkomsten bevatten via een vrijwaringsmechanisme ten laste van Telenet wel een aansprakelijkheidsbeperking voor de Kabelmaatschappijen. Bij arrest van 18 december 2017 heeft het Hof van Beroep de vordering van Proximus integraal afgewezen. Proximus kan nog cassatieberoep instellen.

De Groep heeft juridische procedures hangende waarvoor het risico op verlies mogelijk doch niet waarschijnlijk is en waarvoor bijgevolg ook geen voorzieningen werden aangelegd. Op dit moment kan de waarschijnlijke timing van de afwikkeling niet worden ingeschat.

33 Gebeurtenissen na balansdatum

Gedurende 2019 zullen nog verdere herschikkingen in het energielandschap uitgevoerd worden:

Fusie van opdrachthoudende verenigingen binnen de Fluvius Economische Groep

Op 1 april 2019 worden er twee herschikkingen doorgevoerd binnen de Fluvius Economische Groep. Deze herschikkingen zullen een rechtstreekse weerslag hebben op het aandeelhouderschap van Fluvius System Operator.

Eenzijds is er in de Antwerpse regio de fusie van de opdrachthoudende verenigingen IMEA en IVEG, samen met de opdrachthoudende vereniging INTEGAN, die actief is in het beheer van kabelinfrastructuur. Samen vormen deze drie entiteiten voortaan de opdrachthoudende vereniging Fluvius Antwerpen, met activiteiten in de energiedistributie (elektriciteit en gas), het rioolbeheer en het beheer van kabelinfrastructuur.

Daarnaast fuseren in de provincie Limburg de opdrachthoudende verenigingen Inter-energa (distributie van elektriciteit en gas), Inter-aqua (rioolbeheer) en Inter-media (kabelinfrastructuur) tot de opdrachthoudende vereniging Fluvius Limburg.

Eveneens op 1 april 2019 fuseert ook de opdrachthoudende vereniging PBE met Intergas. Deze transactie heeft geen impact op het aandeelhouderschap van Fluvius of het werkingsgebied.

Integratie van INTEGAN-medewerkers

De creatie van Fluvius Antwerpen op 1 april 2019 zal gepaard gaan met de overname van het voltallig personeel van INTEGAN (100,9 voltijdse equivalenten) door Fluvius System Operator cvba. Alle betrokken medewerkers behielden bij deze overstap hun arbeidsvoorwaarden, rechten en plichten.

Ingevolge de toepassing van het controlebegrip onder de IFRS standaarden, zal de tussentijdse geconsolideerde jaarrekening IFRS worden opgemaakt voor de werkmaatschappij per 30 juni 2019 inclusief de overgenomen personeelsleden van INTEGAN. De halfjaarcijfers per 30 juni 2019 zullen de bedrijfskosten en hun doorrekening naar de desbetreffende opdrachthoudende vereniging bevatten voor de periode vanaf 1 april 2019.

De toenemende verschillen tussen het Vlaamse en Waalse Gewest hebben ertoe geleid dat de Waalse gemeenten die deel uitmaken van de Vlaamse OV's zullen toetreden tot ORES Assets cvba, de Waalse distributienetbeheerder, vanaf 1 januari 2019. Hierdoor zal een partiële splitsing van Gaselwest door overname van de gas- en elektriciteitsdistributie op het grondgebied van de gemeenten Celles, Comines-Warneton, Ellezelles en Mont-de-l'Enclus plaatsvinden.

De waardering en de ruilverhouding werd reeds bepaald op basis van de waarden van 30 juni 2018, maar de finaal af te splitsen bedragen zullen pas in 2019 definitief vastgelegd worden op basis van de afsluiting van 31 december 2018.

Het balanstotaal op 31 december 2018 bedroeg 29.019 k euro; het eigen vermogen 19.485 k euro waarvan 7.515 k euro kapitaal; de omzet voor 2018 was 21.414 k euro en de winst bedroeg 1.342 k euro. Op 14 januari 2019 werd reeds een voorschot van 29.613 k euro ontvangen.

Zoals voorzien in het decreet zullen vanaf 1 januari 2019 de provincies West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant geen deel meer uitmaken van respectievelijk de OV Gaselwest en Riobra. Naar de toekomst toe zullen eveneens nog vrijwillige en verplichte gebiedsuitwisselingen plaats vinden binnen de OV's van de Groep.

34 Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie

Hieronder de lijst van de ondernemingen die opgenomen werden in de consolidatie:
Op 31 december 2018

Onderneming	Maatschappelijke zetel	Aandelen in	
		bezit %	Stemrecht %
Opdrachthoudende verenigingen *			
Gaselwest	President Kennedypark 12, B-8500 Kortrijk		
IMEA	Merksemsesteenweg 233, B-2100 Deurne		
Imewo	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle		
Intergem	Administratief Centrum (AC), Franz Courtensstraat 11, B-9200 Dendermonde		
Iveka	Koningin Elisabethlei 38, B-2300 Turnhout		
Iverlek	Aarschotsesteenweg 58, B-3012 Willese-Leuven Gemeentehuis St. Joost-Ten-Node, Sterrenkundelaan 12, B-1210 Brussel		
Sibelgas			
Infrac West	Noordlaan 9, B-8820 Torhout		
Inter-aqua	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt		
Inter-energa	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt		
Inter-media	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt		
IVEG	Antwerpsesteenweg 260, B-2660 Antwerpen		
PBE	Diestsesteenweg 126, B-3210 Lubbeek		
Riobra	Oude Baan 148, B-3210 Lubbeek		
Dochterondernemingen			
Fluvius System Operator cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	100,00	100,00
De Stroomlijn cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	64,03	64,03
Interkabel Vlaanderen cvba	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	70,41	70,41
Deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Atrias cvba	Ravensteingalerij 4 bus 2, B-1000 Brussel	50,00	50,00
Synductis cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	33,28	32,82
S-Lim cvba	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	50,00	50,00
Andere ondernemingen			
Fluvius OV	Trichterheideweg 8, B-3500 Hasselt	Nvt	Nvt
Intergas Intercommunale cv	Diestsesteenweg 126, B-3210 Lubbeek	99,98	49,80

* Contactadres: Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle

De Economische Groep Fluvius bevat eveneens de onderneming **Fluvius OV**. In deze onderneming zullen op termijn (vanaf 1 april 2019) alle statutaire medewerkers van de ex-Infrac OV's worden ondergebracht. Vanuit Fluvius OV zal het personeel gedetacheerd worden naar Fluvius System Operator cvba. Alle ex-Infrac gemeenten zijn aandeelhouder in Fluvius OV. Eveneens werd de onderneming **Intergas** opgenomen in de Groep. Op 1 april 2019 zal Intergas fuseren met PBE.

De onderneming Fluvius System Operator cvba vormt samen met haar dochterondernemingen De Stroomlijn, Atrias en Synductis de (juridische) '**Fluvius System Operator groep**'. Deze groep maakt haar IFRS resultaten bekend die kunnen geraadpleegd worden op de website www.fluvius.be.

Op 31 december 2017

Onderneming	Maatschappelijke zetel	Aandelen in	
		bezit %	Stemrecht %
Distributienetbeheerders *			
Gaselwest	President Kennedypark 12, B-8500 Kortrijk		
IMEA	Merksemsesteenweg 233, B-2100 Deurne		
Imewo	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle		
Intergem	Administratief Centrum (AC), Franz Courtensstraat 11, B-9200 Dendermonde		
Iveka	Koningin Elisabethlei 38, B-2300 Turnhout		
Iverlek	Aarschotsesteenweg 58, B-3012 Wilsele-Leuven		
Sibelgas	Gemeentehuis St. Joost-Ten-Node, Sterrenkundelaan 12, B-1210 Brussel		
Dochterondernemingen			
Eandis System Operator cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	100,00	100,00
De Stroomlijn cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	64,03	64,03
Deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Atrias cvba	Ravensteingalerij 4 bus 2, B-1000 Brussel	25,00	25,00
Synductis cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	33,23	32,31
Warmte@Vlaanderen cvba	Boombekelaan 14, B-2660 Hoboken	50,00	50,00
Fluvius cvba	Koning Albert II laan 37, B-1030 Brussel	50,00	50,00

Werken in een gereguleerde omgeving

35 Elektriciteit en gas

Hernieuwing van de toestemming om een beroep te doen op de werkmaatschappij

De Vlaamse energieregulator VREG heeft bij beslissing van 24 februari 2015 toestemming verleend aan de distributienetbeheerders om een beroep te doen op de diensten van Eandis System Operator cvba als werkmaatschappij voor elektriciteit. Deze toestemming was geldig vanaf 5 september 2014 en is geldig voor een periode van twaalf jaar.

Naar aanleiding van de structuuraanpassingen gaf de VREG op 26 juni 2018 toestemming aan de distributienetbeheerders Gaselwest, IMEA, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas, Infrac West, Inter-energa, IVEG en PBE om een beroep te doen op werkmaatschappij Fluvius System Operator cvba en dit tot 25 september 2026.

Erkenning van de distributienetbeheerders

De Vlaamse energieregulator VREG heeft per brief van 6 februari 2015 haar beslissing van 3 februari 2015 tot hernieuwing van de aanwijzing van de hierboven vermelde DNB's als elektriciteitsdistributienetbeheerder gemeld. Deze aanwijzing geldt voor een periode van 12 jaar vanaf 5 september 2014.

Op 29 september 2015 besliste de VREG om de termijn van aanwijzing van de hierboven vermelde DNB's (behalve PBE die geen aardgasnetten beheert) als aardgasdistributienetbeheerder te hernieuwen voor een periode van 12 jaar die een aanvang neemt op 14 oktober 2015.

Gereguleerde tariefmethodologie

De Groep werkt in een gereguleerde omgeving waarbij het Energiedecreet de richtlijnen vastlegt. Als gevolg van de zesde staatshervorming heeft de VREG – Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt - vanaf 1 juli 2014 de bevoegdheid van de CREG, federale regulator, overgenomen om de tariefmethodologie te bepalen voor de distributienetbeheerders in het Vlaamse Gewest.

De distributienetbeheerders dienen binnen dit kader hun tariefvoorstellen in te dienen. Ieder jaar wordt het toegelaten inkomen dat de DNB kan behalen uit de distributienettarieven vastgelegd door de regulator. Dit vastgelegd inkomen wordt door de DNB omgezet in tariefvoorstellen.

De regulator ziet toe op de correcte toepassing hiervan.

Jaarlijks dient iedere DNB te rapporteren aan de VREG over de reële niet-exogene en exogene kosten. Deze rapportering wordt geattesteerd door de revisor.

Gereguleerde tariefmethodologie 2017-2020

Op 24 augustus 2016 legde de VREG de tariefmethodologie vast voor de Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders voor de periode 2017-2020.

Deze tariefmethodologie bevat onder andere

- Aanpassingen aan de parameters voor de kapitaalkostenvergoeding (i.e. een vergoeding voor de middelen die de aandeelhouders hebben geïnvesteerd): het eigen vermogen aan 5,34% (vóór belasting 7,58%), de kosten van het vreemd vermogen aan 3,04% en een gearing van 60,00% (waarbij de verhouding eigen vermogen/vreemd vermogen 40/60 is). In totaal is de gewogen gemiddelde kapitaalkostenvergoeding 5,00%. Door de wijzigingen van de aanslagvoet van de vennootschapsbelasting werd de WACC aangepast naar 4,9% voor boekjaar 2018.
- de verdere afbouw van het regulatorisch actief/passief voor de periode 2010-2014 over 5 jaren (tot 2020)
- de nieuw opgebouwde regulatorische saldi kunnen volgens een jaarlijks percentage van het gecumuleerd saldo afgebouwd worden: exogene kosten (60,00%), volumeverschillen (75,00%)

voor elektriciteit en 40,00% voor gas), vennootschapsbelasting (100,00%) en herindexering van endogene kosten (50,00%)

- Er zal worden gerapporteerd over de kwaliteit (Q-factor) van de dienstverlening: bijvoorbeeld stroomonderbrekingen en laattijdige aansluitingen. De financiële verrekening zal plaatsvinden via een bonus of malus vanaf de volgende regulatoire periode. Gedurende de huidige regulatoire periode dient enkel gerapporteerd te worden.

Tarieven 2018

Op 9 oktober 2017 heeft de VREG het toegelaten inkomen voor elektriciteit en gas voor de periode 2018 bekend gemaakt die werden bepaald op basis van de tariefmethodologie opgesteld voor de periode 2017-2020.

Voor elektriciteit (inclusief transmissie) ligt het inkomen 3,40% lager dan het inkomen van 2017 en voor aardgas ligt het inkomen 1,90% hoger dan in 2017.

Op 12 december 2017 heeft de VREG de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas voor 2018 in Vlaanderen goedgekeurd.

Tarieven 2019

Op 4 oktober 2018 besliste de VREG over de vaststelling van het toegelaten inkomen van de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders uit hun periodieke distributienettarieven 2019 volgens de tariefmethodologie 2017-2020. Het toegelaten inkomen, dat als basis dient voor de bepaling van de tarieven, daalt met 7,95% bij elektriciteit en met 6,63% bij aardgas. De oorzaak van deze daling is voornamelijk de beslissing van de VREG omtrent de bestemming van de beheersbare saldi, die dienen teruggegeven te worden. Dit veroorzaakt een aanzienlijke daling van de distributienettarieven.

Op 14 december 2018 heeft de VREG de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas voor Vlaanderen goedgekeurd voor de periode vanaf 1 januari 2019 t.e.m. 31 december 2019.

Additionele informatie

In april 2018 heeft de VREG een voorstel geformuleerd om voor het eerst de saldi van de beheersbare kosten voor de periode 2010-2014 toe te wijzen aan de tarieven (eindklanten). De distributienetbeheerders hebben een tegenvoorstel geformuleerd waarbij de saldi van 2010 t.e.m. 2012 ten voordele zouden zijn van de aandeelhouders van de DNB's en voor de saldi van 2013-2014 wordt het gemiddelde van de boni 2009-2012 teruggegeven aan de tarieven. Dit tegenvoorstel werd aan de VREG overgemaakt.

De VREG heeft eind augustus 2018, na een openbare raadpleging, beslissingen getroffen over de grootte en de bestemming van de regulatoire saldi over de periode 2010-2014. Daarbij werd beslist de definitieve saldi van de niet-beheersbare kosten volledig aan de tarieven (en dus de eindklant) toe te kennen.

De Raad van Bestuur kon evenwel niet akkoord gaan met de vooropgestelde behandeling van de saldi van de beheersbare kosten. In september 2018 werd beslist een verzoekschrift tot vernietiging van de beslissingen van de VREG in te dienen bij de geëigende instanties.

Het Hof van Beroep te Brussel heeft op 27 februari 2019 in deze zaak de vraag van de distributienetbeheerders tot vernietiging van de VREG-beslissing van augustus 2018 inzake de omvang en de toewijzing van de regulatoire saldi 2010-2014, ontvankelijk verklaard maar als ongegrond afgewezen.

Hieraan gevolg gevend werden deze saldi opgenomen als kosten met verwerking in de regulatoire saldi. Het jaarresultaat werd door deze beslissing significant negatief beïnvloed.

Op 6 juli 2018 heeft de VREG een eerste beslissing tot wijziging aan de tariefmethodologie voor distributie elektriciteit en aardgas gedurende de reguleringsperiode 2017-2020 genomen die voornamelijk gericht was op een verlaging van de distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas teneinde rekening te houden met de te realiseren efficiëntiewinsten ingevolge fusie van werkmaatschappijen (zgn. x'-factor). In haar tweede beslissing van 20 september 2018 werden de totale jaarlijkse netto kostenbesparingen voor de jaren 2019 en 2020 becijferd die in de zgn. x'-factor moeten worden verrekend.

Fluvius heeft hiertegen bezwaren geformuleerd en gevraagd of de VREG bereid was deze op korte termijn te herzien. Ter vrijwaring werd, tegen deze beslissing van de VREG, beroep aangetekend bij het Hof van Beroep te Brussel. Een uitspraak wordt niet verwacht voor het einde van het eerste kwartaal van 2019.

Verrekening van de federale bijdrage elektriciteit in 2018 en 2019

De distributienetbeheerders hebben in overleg met de CREG en VREG afspraken gemaakt rond de terugbetaling van een bedrag van federale bijdrage. De terugbetaling start vanaf 1 juli 2018 en loopt over een termijn van anderhalf jaar. De terugbetaling gebeurt deels onder de vorm van een verrekening via de huidige tarieven voor de federale bijdrage elektriciteit en deels via een verrekening met de CREG.

Boekhoudkundige verwerking

De regulatoire verschillen worden op specifieke balansrekeningen geboekt en worden 'regulatoire saldi' genoemd sinds de tariefmethodologie door de VREG wordt bepaald, in tegenstelling tot de verschillen die ontstaan zijn tijdens vorige tariefmethodologieën, bepaald door de CREG, die 'regulatoir actief/passief' werden genoemd. De bewegingen van deze rekeningen (toevoegingen, recuperaties en regularisaties) vormen samen met de federale bijdrage de regulatoire overdrachten.

Hieronder het overzicht van de samenstelling van de netto vorderingen regulatoir actief/passief, federale bijdrage en regulatoire saldi van het afrekeningsmechanisme per jaar.

(In duizenden EUR)	2018	2017
Overdrachten 2008 - 2009	64	91
Overdrachten 2010 - 2014	-3.818	236.544
Totaal regulatoir actief	-3.754	236.635
Overdrachten 2009 - 2017	-56.544	-70.719
Overdrachten 2018 (CREG)	-17.485	0
Overdrachten 2018 (VREG)	-473	0
Totaal federale bijdrage	-74.502	-70.719
Overdrachten 2015	15.799	107.956
Overdrachten 2016	33.696	61.177
Overdrachten 2017	-69.638	-61.727
Overdrachten 2018	-159.960	0
Totaal regulatoire saldi	-180.103	107.406
Totaal netto nog te verrekenen	-258.359	273.322
waarvan - Kortlopende vordering/(schulden)	-258.359	273.322

Reconciliatie van het afrekenmechanisme

(In duizenden EUR)	2018	2017
Vorderingen op 1 januari	273.322	587.234
Opname ex-Infracr OV's in de consolidatiekring	133.336	0
Beslissing VREG 28 augustus 2018	-267.162	0
Recuperatie overdrachten m.b.t. 2008 - 2009	-27	-32
Recuperatie overdrachten m.b.t. 2010 - 2014	-104.969	-78.629
Transfer naar derden - via balans	-1.567	0
Totaal bewegingen regulatorief actief	-240.389	-78.661
Opname ex-Infracr OV's in de consolidatiekring	-19.706	0
Recuperatie overdrachten 2008 - 2017	33.880	0
Toevoegingen overdrachten 2017	0	-7.303
Toevoegingen overdrachten 2018 (CREG)	-17.485	0
Toevoegingen overdrachten 2018 (VREG)	-473	0
Totaal bewegingen federale bijdrage	-3.784	-7.303
Opname ex-Infracr OV's in de consolidatiekring	-102.876	0
Toevoegingen overdrachten 2015	119	228
Toevoegingen overdrachten 2016	0	-411
Toevoegingen overdrachten 2017	-1.925	-61.729
Toevoegingen overdrachten 2018	-88.427	0
Recuperatie overdrachten 2015	-80.085	-166.067
Recuperatie overdrachten 2016	-13.333	0
Recuperatie overdrachten 2017	-2.488	0
Transfer naar derden - via balans	1.507	31
Totaal bewegingen regulatorie saldi	-287.508	-227.948
Totaal van de bewegingen	-531.681	-313.912
Bewegingen via de resultatenrekening	-542.375	-313.943
Bewegingen met derden	10.694	31
Vorderingen/(schulden) op het einde van de verslagperiode	-258.359	273.322

In 2016, 2017 en 2018 werd, overeenkomstig de tariefmethodologie, 20,00% van de regulatorie overdrachten teruggenomen.

Hierbij vestigen wij de aandacht op het feit dat de overgedragen saldi met betrekking tot boekjaar 2018 zo goed mogelijk werden ingeschat, rekening houdende met alle beschikbare informatie. Er zal echter maar zekerheid zijn over deze bedragen na de definitieve goedkeuring van deze saldi door de VREG. Deze onzekerheid omvat dat de controle door de regulator nog aanleiding zou kunnen geven tot bijkomende delta's die dan achteraf nog dienen verwerkt te worden via aanpassingen van het regulatorief actief/passief of via het resultaat van het volgende boekjaar.

Momenteel zijn er geen specifieke IFRS-richtlijnen i.v.m. de boekhoudkundige verwerking van het afrekeningsmechanisme in een gereguleerde omgeving.

Op 30 januari 2014 publiceerde de IASB een nieuwe standaard 'IFRS 14 Regulatory Deferral Accounts'. Deze nieuwe standaard is van toepassing voor "first time adopters" en laat opname van gereguleerde activa en passiva toe in afzonderlijke rubrieken van de balans en de winst- en verliesrekening. De Europese Unie heeft deze standaard niet goedgekeurd, maar wacht op de definitieve standaard.

36 Riolering

Werking

De rioleringsactiviteit van de Groep vindt haar oorsprong in het **Waterdecreet**. Dit Decreet stelt dat de saneringsverplichting die op de gemeenten rust, door de gemeente kan toevertrouwd worden aan een intercommunale of intergemeentelijk samenwerkingsverband. Het Decreet werd gewijzigd en leidde in 2005 tot de invoering van de gemeentelijke saneringsbijdrage en in 2006 tot de gemeentelijke saneringsvergoeding. Artikel 16 van het Decreet, ook herhaald in de omzendbrief, stelt dat de saneringsbijdrage/vergoeding bestemd is voor de financiering van de gemeentelijke saneringsverplichting. De gemeentelijke saneringsbijdrage respectievelijk -vergoeding dient dus aangewend te worden voor investerings- of onderhoudsuitgaven die hun oorsprong vinden nadat een gemeentelijke saneringsbijdrage respectievelijk -vergoeding in de betrokken gemeente werd aangerekend en in de mate dat de uitgaven niet gesubsidieerd of bekostigd worden door het Vlaams Gewest.

De omzendbrief stelt tevens dat meer dan twee derde van de gemeenten het rioolbeheer hebben uitbesteed door toe te treden tot een intergemeentelijke rioolbeheerder. De gemeente doet een inbreng van het gebruiks- of eigendomsrecht over de riolering in de intergemeentelijke rioolbeheerder. Een aantal gemeenten heeft in ruil voor deze inbreng een vergoeding ontvangen, onder de vorm van eenmalige en/of terugkerende uitkeringen.

De deelnemende gemeenten deden een inbreng van hun riolering in bepaalde OV's (Inter-aqua, Infrac West, Riobra en Iveg). Hierdoor staat de Groep in voor de uitvoering van werken aan het rioleringsnetwerk en ontvangt de saneringsbijdragen van de watermaatschappijen en de tussenkomsten van de gemeenten of Vlaams gewest in de werken.

De opbrengsten uit de rioleringsactiviteit kunnen in drie grote categorieën ingedeeld worden.

De eerste categorie zijn de **saneringsbijdragen** die ontvangen worden van de watermaatschappijen. Deze bijdragen kunnen uitsluitend aangewend worden voor investeringen in het rioleringsnet of uitgaven voor onderhoud gerelateerd aan het rioleringsnet.

De tweede categorie zijn de **verkavelingsbijdragen**. Deze bijdrage wordt geïnd indien een verkavelaar gebruik maakt van bestaande wegen waar in het verleden reeds riolering werd aangelegd. De helft van deze bijdrage wordt aan de betrokken gemeente toegekend via een toevoeging aan het rioleringsfonds. De andere helft van de bijdrage wordt door de OV behouden. In de OV Riobra en Inter-aqua worden deze bijdragen geïnd indien de investeringen worden uitgevoerd. Indien de verkavelaar echter de werken uitvoert, worden deze "om niet" ingebracht.

Indien de projecten door het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) als prioritair beschouwd worden, kan een subsidie bekomen worden die 75% van de totale investeringen dekt. Fluvius voert de werken uit en int de **subsidie** van het Vlaams Gewest. Na voltooiing van 30% van de werken kan men een voorschot vragen aan het Vlaams Gewest. De rest van de subsidie wordt uitbetaald op het moment van definitieve oplevering. De subsidies kunnen slechts aangewend worden voor bepaalde investeringen (exclusief wegherstel). Indien geen goedkeuring van het project bekomen werd bij het Vlaams Gewest, kan de gemeente de investeringen zelf subsidiëren.

Rioleringsfonds

De tussenkomsten van de gemeenten resulteren niet steeds in een effectieve cash uitwisseling aangezien de gemeenten hiervoor het rioleringsfonds kunnen aanwenden. Dit fonds is tot stand gekomen als maatregel om de impact van de investeringen in de riolering op de gemeentelijke begrotingen te milderen.

Regulering

De rioleringsactiviteit is onderworpen aan het toezicht van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), die optreedt als regulator betreffende zowel de tarieven van de BOT (bijdrage opvang en transport) als de kwaliteit van de dienstverlening.

Investeringen in riolering worden vastgelegd in een investeringsprogramma, waarbij deze ingeschreven worden in een subsidiëringprogramma van het Vlaams Gewest. Investeringen in riolering worden voor 75% van de rioleringswerken gesubsidieerd. Deelnemende gemeenten kunnen naar eigen keuze deze subsidiering overnemen wanneer zij wensen over te gaan tot de investering zonder subsidie van het Vlaams Gewest.

De BOT (bijdrage opvang en transport) is geplafonneerd op 1,4 maal de bovengemeentelijke bijdrage. De Groep hanteert het maximale tarief.

Zowel de bovengemeentelijke als de gemeentelijke bijdragen en vergoedingen maken deel uit van de integrale waterfactuur. De Groep rekent de door de watermaatschappij gefactureerde bijdragen en vergoedingen aan, met inhouding van een kostenpercentage. Deze inhouding is voor de watermaatschappijen de vergoeding voor administratie en werkingskosten.